

ОБЩИНА СЛИВЕН

**ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА СЛИВЕН
2007 – 2013 ГОДИНА**

СЛИВЕН

Януари 2006

Съдържание

Въведение	2
------------------	----------

Раздел I. Анализ на икономическото и социалното развитие на Община Сливен

I. Оценка на природните потенциали и фактори за развитие	6
1. Обща характеристика на Община Сливен	6
2. Природни условия и ресурси	7
2.1. Релеф	7
2.2. Климат	7
2.3. Почви	7
2.4. Полезни изкопаеми	8
2.5. Водни ресурси	8
II. Анализ на тенденциите и процесите в икономиката на Община Сливен	9
1. Тенденции в развитието на промишлеността	9
1.1. Количествена и качествена характеристика	9
1.2. Структуроопределящи отрасли на общинската промишленост	10
1.3. Перспективи за развитието на малкия и среден бизнес	15
2. Тенденции в развитието на аграрния сектор	21
2.1. Земеделие	21
2.2. Животновъдство	21
2.3. Трайни насаждения	22
2.4. Проблеми пред сектора след аграрната реформа	23
3. Състояние и тенденции в развитието на горското стопанство	26
4. Туризм - ресурси, развитие, потенциал	28
5. Търговия	35
5.1. Търговия на едро	35
5.2. Търговия на дребно	36
III. Общински бюджет	38
1. Изпълнение на бюджета за 2005 г.	38
2. Основни характеристики и параметри на проекта – бюджета за периода 2006 – 2008 г.	39
3. Прогнозни макроикономически показатели за периода 2008 – 2013 г.	42
IV. Анализ на тенденциите и процесите в социалната сфера	42
1. Население	42
1.1. Динамика в общия брой на населението	42
1.2. Оценка на състоянието и тенденциите на демографското развитие	44
1.3. Перспективи на демографското развитие в община Сливен	45
2. Трудова заетост и безработица	46
2.1. Характеристика на трудовата заетост	46
2.2. Характеристика на безработицата	48
2.3. Активни мерки за насърчаване на заетостта	52
3. Здравеопазване	Error! Bookmark not defined.
3.1. Състояние на здравната система	Error! Bookmark not defined.
3.2. Балнеология	60
3.3. Социални грижи	61
4. Образование	Error! Bookmark not defined.
5. Култура	Error! Bookmark not defined.
6. Спорт	670
V. Техническа инфраструктура	69
1. Транспорт	69
2. Питейно водоснабдяване и канализация	76
3. Електроснабдителна система	78
4. Съобщения	79
5. Топлофикация	80

6. Газоснабдяване _____	81
VI. Урбанизация _____	783
VII. Околна среда _____	84

Раздел II. Приоритети и специфични цели и мерки за развитие на Община Сливен _____	86
---	-----------

Раздел III. Описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседни общини _____	90
---	-----------

Раздел IV. Индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и проектите _____	88
--	-----------

I. Описание на мерките, включени във финансовата таблица _____	88
II. Индикативна финансова таблица _____	107

Раздел V. Ред и начин за осигуряване на информация и публичност на плана _____	137
---	------------

Въведение

Законът за регионално развитие, в сила от 20.02.2004 г., определя регионалното развитие като процес на формиране и осъществяване на политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на административно-териториалните единици, обединени в райони за планиране на територията на Република България. Според този закон, общинският план за развитие е средносрочен документ, определящ целите и приоритетите за развитието на общината, както и финансовите ресурси за неговата реализация.

Според изискванията на Закона за регионалното развитие, Планът за развитие на община Сливен за периода 2007 – 2013 г. е разработен в съответствие с предвижданията на Областната стратегия и Областния план за развитие, съобразен е с целите и приоритетите на Националната политика за регионално развитие, респективно - Националната стратегия за регионално развитие, както и секторните стратегии в областта на икономическото развитие, иновациите и инвестициите, човешките ресурси, транспорта, градската и околна среда, Националната оперативна програма за регионално развитие, Стратегията и Плана за развитие на Южен централен район за планиране, с политиката на страната за социално-икономическо сближаване с Европейския съюз. Планираните действия в общинския план за развитие съответстват и на мерките, които са заложили в политиките на ЕС и в регламентите на Структурните фондове и на Кохезионния фонд за новия програмен период - 2007-2013 г.

Структурата и съдържанието на Плана са в съответствие с Методическите указания за разработване на общински планове за развитие на Министерството на регионалното развитие и благоустройството от 2004 година.

Основните принципи при разработването на плана бяха: партньорство, откритост и доброволно участие на всички страни, въвличане на гражданството, надпартийно сътрудничество, съгласуване, допълване, реалистичност, измеримост и специфичност.

В съответствие със Закона за регионалното развитие, Планът за развитие на община Сливен за периода 2007 – 2013 г. съдържа:

- I. Анализ на икономическото и социалното развитие на общината;
- II. Приоритети и специфични цели и мерки за развитие на общината;
- III. Описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседни общини;
- IV. Индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и проектите;
- V. Реда и начина за осигуряване на информация и публичност на плана.

Разработването на Общинския план за развитие /2007 – 2013 г./ е продиктувано не само от нормативните изисквания, но и от необходимостта за усъвършенстване на планирането в условията на пазарна икономика, за перманентно отчитане на настъпилите промени в сравнение с предишните планови периоди, за отчитане на новите приоритети на общинското развитие във връзка с присъединяването на България към Европейския съюз. Този план е безусловно необходим при разработването на проектите за бюджет на общината за всяка година, както и при кандидатстването за получаване на кредити от финансови институции, международни програми, проекти и спонсорства.

В разработката се взема под внимание ролята, мястото и значението на Община Сливен в Сливенска област. Оценките за потенциала и ресурсите на общината, разкриването на проблемите в досегашното развитие, очертаването на

тенденциите в преструктурирането на икономиката, оценката на възможностите за стимулиране на позитивните процеси в развитието и за неутрализиране на негативните процеси, са отправните моменти при разработването на този стратегически документ за бъдещото развитие на общината.

Под ръководството на Кмета на Община Сливен Йордан Лечков, беше сформиран работен екип за подготовка и организиране разработването на плана. Този екип подготви проект за изработването на плана с основни дейности и график за неговото изпълнение.

Планът за развитие на Община Сливен за периода 2007 – 2013 г. беше разработен от три работни групи по сектори / стопански сектор, човешки ресурси, развитие на инфраструктурата и опазване на работната среда/, под ръководството на обединена работна група, като в тематичните екипи бяха привлечени представители на общински съвет, общинска администрация, бизнеса, браншови организации, структури на гражданското общество, експерти от държавни учреждения, обществено признати лица.

В процеса на разработване на плана бяха осъществени редица срещи и дискусии с представители на бизнеса, обществеността и медиите, както и анкетно проучване на общественото мнение за важността на формулираните цели и приоритети, което показва висока степен на одобрение и подкрепа на Плана за развитие на Община Сливен за периода 2007 – 2013 г.

При разработването на Плана за развитие на Община Сливен за периода 2007 – 2013 г. беше оказана научно-методическа помощ от консултанти от Стопанска академия “Д.А.Ценов” – гр. Свищов.

Планът за развитие на Община Сливен за периода 2007 – 2013 г. е обсъден и е приет от Общинския съвет по предложение на кмета на Общината. / решение на ОбС № 855 от 23.02.2006 г./

Визия:

Да превърнем Община Сливен в привлекателно място за живот, труд и почивка, да създадем оптимална среда за развитие на бизнеса и за пълноценна реализация на човешкия фактор

чрез: развитие на местната икономика, основаваща се на традиционни и ресурснообезпечени отрасли, и внедряване на нови и високотехнологични производства, типични за икономика, базирана на знанието; подобряване на техническата и социалната инфраструктура; възстановяване и опазване на околната среда; създаване на условия за осмисляне живота на всички жители и особено на младите хора и маргиналните групи; ефективна местна администрация.

Раздел I. Анализ на икономическото и социалното развитие на Община Сливен

I. Оценка на природните потенциали и фактори за развитие

1. Обща характеристика на Община Сливен

Община Сливен е разположена в Югоизточна България. Със своите 1 366,6 км² тя се нарежда на първо място между общините в Сливенска област. Общината граничи на юг - с Ямболска област, на изток - с Бургаска област, на север - с Община Котел, на запад - с Община Твърдица и на югозапад - с Община Нова Загора. Граничното положение на общината се оценява като благоприятно от гледна точка на възможностите за нейното развитие.

Урбанизираната територия на Община Сливен е 37,6 кв. км, населението на общината към 31.12.2004 г. наброява 130884 души, които обитават 49 населени места, от които - 2 града.

В структурата на поземления фонд на общината преобладават земите за земеделско ползване. Те заемат 52.0% от цялата ѝ територия. Горският фонд обхваща 40.0% от общината, а на фонд "Населени места" се падат 3.5%.

Общинският център – гр. Сливен е един от големите градове в страната. Той е областен център на едноименната област, която попада в Югоизточния планов регион.

2. Природни условия и ресурси

2.1. Релеф

Община Сливен се характеризира с разнообразен релеф – очертават се два района в релефно отношение: на север – полупланински и планински, а на юг – равнинен.

Общинският център гр. Сливен е разположен в подножието на южните склонове и хълмисти разклонения на Сливенската планина. На юг и югоизток е отворен към Сливенското поле, а северно от града, непосредствено от крайните му квартали, започва природният парк Сините камъни, който обхваща 6684.3 ха площ от Сливенския Балкан. Надморската височина на град Сливен варира от 180 до 300 м.

Разнообразните и чудновати природни дадености на Сливенския Балкан са предпоставка за развитие на познавателния, рекреативния и пещерния туризъм и алпинизъм в общината.

Южно и югоизточно от гр. Сливен са разположени високопродуктивни земеделски земи. Източно от него, в непосредствена близост, се намира селищното образувание Изгрев. В западната периферна част на града е Хамам баир, превърнат в градски парк.

Сливен е разположен върху типичен пороен конус, който се пресича от река Асеновска и притоците ѝ - Абланска, Селищка и Новоселска.

2.2. Климат

Община Сливен попада в района на Подбалканските полета от преходноконтиненталната климатична област. Територията на общината обхваща област с умерен континентален климат. Средногодишната температура на въздуха е 12.4°C. През зимата средномесечните температури са положителни – 1.2°C. Зимата е мека, лятото сравнително горещо – 23.2°C. Есента е по-продължителна от пролетта.

От поредицата Подбалкански полета Сливенското е по-топло и засушливо от разположените на запад от него полета. Средногодишната относителна влажност е 66%. През зимните месеци тя е над 70%, а през летните пада до 55% (през август).

Средногодишните валежи са 596 мм, с максимум през лятото 165 мм и вторичен максимум през пролетта, а минимумът през зимата е 134 мм.

Около 46 са средно за годината мъгливите дни, като през студеното полугодие (октомври-март) те са 39.

Около 56% от годината се падат на ветровитото време, като 39.7% от случаите се падат на северозападните ветрове и почти по равно на западните (12.3%) и северните (12.1%). Най-слабо проявление имат южните ветрове – 3.3%. През зимния сезон за Сливен е характерен студеният и много силен вятър бора, който стига до 40 м/сек и понякога причинява големи щети.

2.3. Почви

Почвеното разнообразие в Община Сливен е голямо. В Сливенското поле почвите са предимно алувиално-ливадни и смолници. В полупланинската част преобладават канелените горски почви. Те са благоприятни за развитие на лозарството и овощарството.

В северната част на общината, която обхваща планински и полупланински регион, преобладават светлосивите горски почви и плитките излужени канелени горски почви.

Климатичните и почвените характеристики на района около Сливен, Блатец, Тополчане, Калояново, Пъдарево, Глушник - цялата средна зона на общината, са изключително благоприятни за развитието на лозарството, което е един традиционен поминък на населението в тези райони.

В общия баланс на територията на Община Сливен, земеделските територии обхващат 709 630 дка, като на човек от населението от общината се падат 5,7 дка обработваема земя.

2.4. Полезни изкопаеми

Община Сливен е сравнително бедна на рудни полезни изкопаеми. Доскоро както в общината, така и в цялата страна те бяха обект на интензивен добив, но в момента са в процес на преоценка и реструктуриране.

Докато перспективата за развитие на рудодобива в плановия период е силно ограничена поради нискосортните руди, за нерудните полезни изкопаеми и декоративно-облицовъчните тя е сравнително добра при наличие на инвестиции и стимулираща законова уредба. Те биха представлявали интерес за частния местен и за чуждия капитал.

В землището на с. Струпец е единственото находище на кварцит за динасов огнеупор, но добивът е почти прекратен поради намаленото търсене. Съществува техническа и технологична възможност за производство на тухли от отпадъците при редовното му производство.

В землището на с. Голямо Чочовен е проучен кварцит за феросилиций. Добив засега не се извършва.

На територията на общината се разработват горнокредни черни въглища. Запасите се изчисляват на милиони тонове, но сложното нагъване и разкъсване на въглищните пластове (поради тектонически причини) затруднява въгледобива.

2.5. Водни ресурси

Водните ресурси на общината, макар и да са представени от множество реки, подпочвени води и езера, не са големи. Върху тяхното количество влияят и непостоянният режим, ограничените валежи през летните месеци /с изключение на аномалните поройни дъждове през 2005 година/, както и голямата замърсеност на речните и езерните води.

Основен воден ресурс е река Тунджа, с водосборен басейн около 7880 км². Голямо богатство представляват обилните грунтови води в алувиалните отложения на Тунджа и притоците ѝ. На река Тунджа е изграден язовир Жребчево, който е с обем над 400 млн. м³ и се използва предимно за напояване. По поречието на река Асеновска е изграден язовир Асеновец, който е основният водоизточник за гр. Сливен.

В района на община Сливен има и минерални извори. С най-важно значение са Сливенските минерални бани, където е изградена добра материално-техническа база - минерална баня, балнеолечебници, почивни станции и хотели, плувен басейн. Сливенската минерална вода е с температура 48 градуса и дебит 17 л/сек. Подходяща е за лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат, на периферната нервна система, стомашно-чревни заболявания, жлъчно-чернодробни, бъбречно-урологични и др.

Сливенските минерални бани са добър ресурс за развитие на балнеоложкия туризъм.

II. Анализ на тенденциите и процесите в икономиката на Община Сливен

1. Тенденции в развитието на промишлеността

1.1. Количествена и качествена характеристика

Община Сливен разполага с добре оформен промишлен комплекс. Характерни за материално-техническата база в общината са:

- разнообразна отраслова и подотраслова структура и специализация. Застъпени са машиностроенето, текстилната промишленост, химическата промишленост, електротехническата промишленост, хранително-вкусовата и леката промишленост;

- добро разположение на промишлените мощности;
- възможност за преработка на добиваните в общината суровини;
- добре подготвени кадри.

Всичко това, заедно със сравнително добре изградената инженерна и техническа инфраструктура, определя производствено-икономическия комплекс като благоприятна предпоставка за ускореното развитие на общината и в бъдеще.

Като неразделна част от икономиката на страната, общинската промишленост е сериозно засегната от развиващите се през последните години негативни процеси. В резултат на това рязко спадна производството в редица структуроопределящи предприятия – машиностроене, текстил и др. Друга голяма група от фирми практически не работят или работят неритмично.

Основните проблеми в икономиката на общината са характерни и за цялата българска икономика:

- липса на пазари - поради тази причина редица производства в общината достигнаха своя критичен минимум /вълненотекстилни изделия, електротехническа и електровакуумна промишленост, химическа промишленост – производство на оловен кристал и стъкло и други/;

- финансови затруднения на фирмите при обслужване на кредитите;
- силно ограничен брой на сертифицираните предприятия и изделия /ISO 9001, ISO 9002 / от структуроопределящите отрасли на общинската икономика, което е сериозна пречка за излизане на международните пазари;

- затруднения за хранително-вкусовата промишленост на общината, главно поради липсата на протекционистична политика на държавата по отношение на селското стопанство и защита на българското производство;

- деформиране на цели подотрасли от общинската икономика, проблеми вътре в секторите. Например текстилна промишленост – липса на качествени български суровини, остарели мощности, и т.н.

Основните показатели за стопанските единици на територията на общината за 2004 г /нефинансов сектор/, са дадени в следващата таблица:

**Основни показатели за стопанските единици в общината за 2004 година
/нефинансов сектор/**

	Брой еди- ниц и	Бруто продук- ция	Приход и от дейност -та	Нетни приходи от про- дажи	Разхо- ди за дей- ността	Печал ба	Загуба	Заети лица	Наети лица	Средства за работна заплата и др. възна- граждения	Дълго- трайни мате- риални активи
			хиляди левове	хиляди левове	хиляди левове			брой	брой	хиляди левове	хиляди левове
Община Сливен											
О Б Щ О	4324	642668	981333	964034	936232	55743	16462	27967	23233	61429	514446
A Селско, ловно и горско стопанство	118	15966	17580	16486	18590	902	2225	746	653	1446	23621
B Рибно стопанство	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C Добивна промишленост	2	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
D Преработваща промишленост	628	402184	415701	411496	381419	36945	5714	10572	9855	27782	335416
E Снабдяване с електроенергия, газ и вода	7	22404	23727	22336	24471	240	1008	659	647	3155	32308
F Строителство	161	73518	69272	69225	65093	3657	246	2198	1983	5133	16556
G Търговия и ремонт	2084	58196	368924	367665	362613	8581	3221	6657	4469	8352	40170
H Хотели и ресторанти	292	6952	8570	8553	8470	809	571	1154	845	1201	6014
I Транспорт и съобщения	320	28692	33342	32430	33039	1301	1367	1820	1470	3658	19207
K Операции с имущество и бизнесуслуги	331	14773	18945	15638	18331	1900	1661	1516	1122	3001	35016
M Образование	32	437	451	451	411	39	-	55	20	73	31
N Здравеопазване и социални дейности	195	13442	18297	13482	17622	986	407	1648	1394	5882	4012
O Други дейности	154	5960	6351	6099	6032	353	42	937	770	1737	2088

1.2. Структуроопределящи отрасли на общинската промишленост

1.2.1. Текстилна промишленост

• „Миролио България“ ЕАД – вълненотекстилна промишленост, одеала, трикотаж, завеси. През 1999 год. италианският текстилен концерн Miroglia S.P.A. закупи вълнено-текстилният завод „Слитекс“ АД, Сливен, като преоборудва предприятието с нови машини, включително и за производство на копирени тъкани. В завода в гр.Сливен се произвеждат камгарни и щрайхгарни платове. Дружеството е сертифицирано по ISO 9001.

• „Декотекс карпет“ АД, гр. Сливен – фирмата е създадена преди около 100 г. с традиции в производството на вълнени килими. Основни продукти - машинно тъкани вълнени килими, комплекти за баня, универсални печатани килими, ръчни килими, мокети автокомплекти и др. Фирмата изнася своята продукция в САЩ, Австралия, Япония, Гърция, Западна и Източна Европа, Южна Америка и др.

Производството на чорапи и чорапни изделия е традиционно за град Сливен. В миналото производител на чорапи беше държавният текстилен завод "Осми Март" ("Добри Желязков"), с производствен капацитет 25 милиона чифта годишно. Днешен негов правопреемник е фирма "Тони" АД, но наред с нея съществуват множество малки и средни фирми. Причините за това са: спецификата на производството на чорапи, което не изисква големи капиталовложения и сложен технологичен процес и големият брой висококвалифицирани специалисти. Голяма част от фирмите работят на принципите на семейния бизнес, като цялото

семејство е ангажирано в производството. По експертна оценка, с максимално натоварване на съществуващите в момента производствени мощности, може да се достигне до производство на 13 милиона чифта годишно.

Производството в подотрасъла обаче е ниско рентабилно. Повечето от производителите разполагат с 11 до 20 броя машини. Този брой е подходящ за семейно производство, но не и за едно съвременно чорапно предприятие, за което минималният брой машини за ефективно производство е 40, с които се достига годишно производство на около един милион чифта. Единственият производител с повече от 40 машини в момента в Сливен продължава да бъде фирма "Тони". Собствениците на фирмите в голямата си част са с малък опит в управлението, а наетите в производството са с ниска квалификация. В повечето случаи производството на чорапи се осъществява в непригодни за тази цел помещения, с морално и материално остарели технологии. Снабдяването на производителите с консумативи за използваната техника, преди и други суровини не създава съществени проблеми. Голяма част от преждите са внос от Турция, а други се доставят от български производители.

Качеството на произведената продукция, с малки изключения, не е конкурентно на международния пазар. Незаконният внос на некачествени чорапни изделия на изключително ниски цени, ограничава вътрешния пазар на чорапи. Само девет от фирмите-производители на чорапи дават сведения, че реализират продукция на международния пазар - Германия, Франция, Италия и др. Най-често те изнасят чрез чужди фирми-посредници.

По-изявените фирми в чорапното производство са "Савулен сокс", "Бапа Сокс", "Памела", "Фантастико ХХІ" и др.

Тъй като проблемите на чорапното производство са много и всеки производител самостоятелно трудно може да ги реши, "Бизнес център - Сливен" стана инициатор на обединяването на 19 фирми в "Българска асоциация на производителите на чорапи".

- "Колхида-Сливен" АД, гр. Сливен, е дружество от текстилния бранш с предмет на дейност **първична преработка на вълна**, добита от овце. Дружеството преработва както местна, така и суровина от внос. Продукцията му се търгува на вътрешния и външния пазар.

- "Интърг" АД, гр.Сливен – производство на трикотажни изделия. Работи изключително за износ.

- "Албена С" АД Сливен - установени трайни контакти с партньори от Франция, за които изработва облекла на ишлеме.

- "Луксима" ЕООД Сливен – производство на готова дамска конфекция със съвременен дизайн. Фирмата реализира своята продукция в цялата страна и в Германия.

1.2.2. Хранително-вкусова промишленост

Отрасълът е от голямо значение за икономиката на общината. Важна предпоставка за неговото развитие са благоприятните условия за селското стопанство на територията на областта. В последните години кризата в аграрния сектор и прекъснатите връзки производител-преработвател, са пречка за растежа на отрасъла. Други проблеми на предприятията от хранително-вкусовата промишленост са: свитото вътрешно потребление, голямата, често нелоялна конкуренция между многобройните местни производители, сивата икономика. С присъединяването към

ЕС все по-остро ще стои въпросът за спазване на изискванията на ЕС – хигиенни норми, гаранция за качеството на произведените храни, а също така - спазване на изискванията за опазване на околната среда и безопасни условия на труд.

- “Вини” АД, гр. Сливен – произвежда висококачествени вина, ракии и други алкохолни напитки. Производството му е предназначено изключително за външния пазар. Дружеството е инвестирало в създаване на собствен лозов масив.

- “Домейн Бояр” – АД, клон Сливен – съвременен завод за производство на висококачествени вина. Изнася своята продукция предимно за европейския пазар. Фирмата инвестира в създаване на собствени лозови масиви.

- “Фрукто” АД, гр. Сливен - предприятие с традиции в производството на консерви от плодове. Износът на продукцията му е ориентиран изключително към пазарите на Русия и Полша.

1.2.3. Производство на хляб и хлебни изделия

- “Деметра” АД, гр. Сливен – специализирано в производството на хляб, хлебни изделия, закуски, дребни сладки, кори за баница, пици, юфка, и други.

- “Панония инвест” – производство на хляб и хлебни изделия, с добре развита дистрибуторска мрежа.

- ЕТ “Ара - Аракси Стойчева” – производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия. Фирмата е направила инвестиция за изграждане и оборудване на собствен сладкарски цех. Изградена търговска мрежа в гр.Сливен и региона.

- “Къчев и синове” ЕООД – производство на сладкарски изделия. Фирмата разполага със собствени търговски обекти.

1.2.4. Производство на мляко и млечни продукти

- “Тирбул” ЕАД – фирмата е дъщерно дружество на гръцката фирма “Тирас”SI. Произвежда млечни продукти, които се реализират изключително на европейския пазар. Продукцията покрива изцяло стандартите за качество на ЕС. Фирмата изнася продуктите си под собствена търговска марка “Тирбул-млекопреработваща индустрия”. Фирмата работи изцяло с машини и съоръжения на швейцарската фирма “TetraPak”. Суровините за производство се осигуряват преди всичко от регион Сливен.

Други производители на млечни продукти са: “Йотови” ООД Сливен, “Вангард” ООД Сливен, “Рафтис” Сливен, “Братя Зафирови” ООД Сливен. Тези фирми имат голям потенциал в подотрасъл производство на мляко и млечни продукти.

Един от основните проблеми при фирмите от хранително-вкусовата промишленост е липсата на въведени добри производствени практики и системата НАССР.

- “Мелинвест холдинг” АД, гр. Сливен - холдингът е един от най-големите в страната за зърнопроизводство, хлебопроизводство, месопроизводство и др. Разполага и с верига от магазини и предприятия. Най-новата инвестиция на холдинга беше реализирана с откриването на Стоковото тържище «Болярка».

- “Еко Асорти Байчев и сие” СД с.Мечкарево, община Сливен – частна земеделска кооперация със затворен цикъл на производство - зърнопроизводство,

хлебопроизводство, свинеугояване, кравеферма, колбасарски цех и цех за преработка на мляко и млечни продукти, верига от магазини и заведения за обществено хранене в града. Ползва земя и под аренда /частна и общинска собственост/. Разполага със собствен парк за селскостопански машини и работилница.

Утвърдени фирми за производство на месо и месни продукти на територията на общината са: “Еко асорт” ООД - с. Мечкарево, “Родопа-Нова Загора” ЕООД, “Екопром” ООД, “Родопа-Ком” ООД, «Пешев» ООД и др., общо около 20 на територията на община Сливен.

В Сливен се намират най-големите предприятия за преработка и пакетиране на ядки в областта, в лицето на “Кронос” ООД, “Гривас” ООД, “Пенелопа” ООД, “Рафтис” ЕООД, които работят за вътрешния пазар и за експорт.

1.2.5. Машиностроене

- “ЗММ –Сливен” АД, гр. Сливен – производство на пълна гама стругове. Предприятието е утвърдено като основен производител в страната на стругови машини. Продукцията му е изключително за износ.

- “ИММ” АД, гр. Сливен – малко машиностроително предприятие, с производство на опаковъчни машини и машини тип “Хоби”. Работи за износ и за вътрешния пазар.

- “ЗММ–Победа” АД, гр. Сливен – производство на машини с ЦПУ и възли за тъкачни станове. Понастоящем почти пълна липса на пазари и огромни производствени мощности.

- “КИБО” ООД – рециклиране на металорежещи машини – установени партньорски отношения със Суадитска Арабия, Турция, Гърция и др.

1.2.6. Електропромишленост

- “Динамо” АД, гр. Сливен – произвежда: автомобилни алтернатори и стартери и компоненти за тях, постоянноходови електродвигатели и електрозадвижвания, както за вътрешния пазар, така и за външния, с процент за износ около 80 – 85%.

Сериите автомобилни алтернатори са за напрежение 14V и 28V и изходящ ток от 35A до 160A, а сериите автомобилни стартери – за напрежение 12V и 24V и полезна мощност от 1,3 kW до 7,5 kW.

- “Светлина” АД, гр. Сливен – единствен производител на източници на светлина в България. Запазено производство с намален обем.

1.2.7. Информационни технологии

- “Информационни технологии” ЕООД – производство на специализиран софтуер.

- “ЕЛЛ Божилов – Данев-Божилов и сие” ООД – произвежда промишлена електроника и развойна дейност. Изнася продукцията си в Индия, Китай, Русия и Европа. Има реализация и в страната.

- “ЕТА Офис” - Разработка на софтуерни продукти.

- “ДатаМплан” ООД с два офиса в Сливен и Ямбол - разработва решения за Client-Server софтуер, графичен и уеб интерфейс, разработени с Microsoft Visual Studio, Microsoft Visual Studio.NET, Cahe’ Server Pages и други технологии.

- “Инфобокс” ООД – разработване на софтуерни продукти.

1.2.8. Химическа промишленост

- “Динас” АД, гр. Сливен – производство на динасови огнеопори. Не работи с капацитетните си възможности. Трудности в намирането на пазари.

- “Керамик” АД, гр. Сливен – производство на тухли. Изцяло приватизирано.

- “Тюрингер глас” ЕООД – 100 % немски капитал - произвежда специализирани изделия от стъкло.

- “Синекс” ООД Сливен – производство на цветно стъкло за бита. Осъществява износ за Европейския пазар.

1.2.9. Дървопреработване и производство на мебели

- “Коркос” ООД – производство на класически и мозаечен паркет, до 70% от продукцията се изнася в Англия, Гърция, Италия и Германия. Фирмата е носител на наградата за стопанска инициатива за 2004 г. на Община Сливен.

- ООД “Булес 98” - предмет на дейност дървопреработване и производство на талпи, елементи, детайли, паркетина и паркет.

- “Начеви-90” – фамилна фирма за производство на мебели и обзавеждане за дома.

- “Мебеллукс” АД - производство на мебели и обзавеждане за дома и офиса. Фирмата инвестира в изграждането и оборудването на изложбена зала за промоциране на изделията.

- ЕТ “Рая- Радка Раева” - проектиране, производство и монтаж на мебели, комплексно обзавеждане по индивидуален проект.

- “Класик” ООД - производство на тръбна и корпусна мебел, осветителни тела за бита, хотели и офиси. Има утвърден пазар в Германия и развита дистрибуторска мрежа в страната.

1.2.10. Строителство

Отрасъл Строителство има съществено значение в индустриалния сектор.

По-големи строителни фирми са: “Монолит” ООД, извършваща промишлено и жилищно строителство, СД “Берко”, занимаващо се с промишлено, гражданско и пътно строителство, ЕООД “Билдинг” – Тодор Дечев, комплексно строителство и проектиране, ООД “Домостроене”, производство на готови бетонови смеси, жилищно сглобяемо строителство, „Данком” ООД, „Стройинженеринг” ООД, - промишлено и жилищно строителство, “Биндер” АД - извършва ремонт и строителство на пътища и пътни съоръжения, ЕТ “Стройремонт” Сливен - проектиране, строителство и производство на бетонови елементи. „С

Основни проблеми на индустриалния сектор в община Сливен, от гледна точка на неговата икономическа ефективност, сега и в бъдеще, са:

- неритмични поръчки, поради загуба на традиционни пазари и трудности при намиране на нови пазарни ниши;

- разкъсване на връзките по производствената верига;

- остарели технологии и продукти;
- недостиг на инвестиции за развойна дейност, за технологично обновяване, за приваждане на производството в съответствие с по-високите изисквания, които налага присъединяването към ЕС;
- недостиг на добре обучени кадри и недостиг на знания и умения за управлението, особено при по-малките фирми;
- недостиг на информация за изискванията към бизнеса, в резултат на поетите ангажменти в преговорите с ЕС;
- недостиг на информация за възможностите за подпомагане по различни донорски програми и за получаване на преференциални кредити;
- високи данъци, административни бариери, сива икономика, формиращи като цяло неблагоприятна бизнессреда, и др.

В същото време, спецификата на общината – географско положение, поземлени ресурси с високо качество, специализация на общинската промишленост, свободни терени и мощности в промишлените зони, трудови ресурси със съответната специализация и опит - определят възможностите за местния бизнес в перспектива като благоприятни. Приоритетно решение би трябвало да получат проблемите за пазарите и защитата на българското производство. Основен проблем, който трябва да се разреши в тази посока, е намирането на стратегически инвеститор за предприятията от структуроопределящите отрасли: текстил, машиностроене, химическа промишленост. Вливането на свежи капитали ще доведе до обновяване на производствените мощности, което ще рефлектира върху конкурентноспособността на произведената продукция.

Приоритетно решение трябва да получат и проблемите с оптималното използване на огромния сграден фонд в промишлената зона на общинския център, който не се използва, създаване на микропромишлени зони чрез уплътняване терените в промишлената зона и създаване на бизнес-инкубатори за малки и средни предприятия, като алтернатива на сегашната икономика.

Преценката по отношение на конкурентноспособността на продукцията и експортния потенциал, сочи най-добри перспективи за подотрасли текстил и винопроизводство. Предвид значителните нови инвестиции, растеж може да се очаква и в производството на млечни продукти. Относно машиностроенето, с умерен оптимизъм може да се прогнозира, че при определени условия, които зависят главно от държавата, може да се очаква развитие.

1.3. Перспективи за развитието на малкия и среден бизнес

Малкият и среден бизнес и предприемаческата активност са единственият надежден генератор на нови работни места в процеса на ликвидацията на губещите големи държавни предприятия на територията на община Сливен. Отрасловото разпределение на МСП в община Сливен към края на 2003г е следното :

- търговия и ремонт – 48,4 %;
- преработваща промишленост - 35,2 %;
- транспорт и съобщения - 6,8 %;
- строителство - 5,8 %;
- селско, ловно и горско стопанство – 5,6 %;
- производство и разпределение на електроенергия , газ и вода – 3,5%

Като се отчита интереса на населението и възможностите на потенциала, могат да се определят следните приоритети за развитието на малките и средни предприятия:

- хранително вкусова промишленост – предприятия за производство на месни продукти, млечни произведения, хлебни изделия, зеленчуци, плодове и др.;
- текстилна и шивашка промишленост - фирми за производство на килими, трикотаж, мебелни тъкани, чорапи и др;
- туризъм – туристически агенции;
- високотехнологични и иновативни предприятия в машиностроителната, електротехническата, електронната и химическата промишленост – фирми за сглобяване и сервиз на електроуреди, за производство на пластмасови изделия и др.

Основните мерки за стимулиране на малкия и среден бизнес включват:

- подкрепа на частната инициатива при кандидатстване за кредитиране пред съответните фондове на Европейския съюз;
- подкрепа при повишаване квалификацията и преквалификацията на персонала и свободните трудови ресурси;
- съдействие на общината за създаване на действащи бизнесинкубатори;
- повишаване на квалификацията на предприемачите чрез обучение и внедряване на добри практики в производствените и управленски процеси;
- усъвършенстване на административното обслужване “на едно гише” чрез въвеждане на нови форми - едно място за достъп до няколко администрации, различни канали за достъп и т.н.
- подкрепа на регионалните сдружения на браншови принцип или на свързани производства и услуги;
- медийна реклама на малкия и среден бизнес, с цел да се мотивират стопанските субекти;

Във връзка със стратегическата необходимост да се подкрепя развитието на малкия и среден бизнес и предприемачеството в общината, през 2004г в гр. Сливен беше създадено териториално звено на Изпълнителната агенция за насърчване на малките и средни предприятия /ИАНМСП/.

Основните дейности на ИАНМСП – ТЗ Сливен са:

- Информационно обслужване на бизнеса – създаване, поддържане и предоставяне на предприемачите на информационни бази данни, съдържащи нормативна и обща икономическа информация и търговски запитвания от чужбина и за чужбина;
- Консултантска дейност;
- финансиращи програми и възможности за субсидиране на дейности;
- стартиране на бизнес;
- преференциално кредитиране;
- връзка с производители и търговци от сроден бранш;
- възможности и предимства на МСП за участие в търгове и малки обществени поръчки;
- изготвяне на документи за кредит – бизнесплан;
- включване в базата данни на ИАНМСП, и др.

В гр. Сливен функционира и “Бизнес център / Бизнес инкубатор - Сливен”, създаден и финансиран по проекта “Заетост чрез подкрепа на бизнеса” (JOBS) на Министерството на труда и социалната политика с подкрепата на Програмата на ООН за развитие в България. Центърът е регистриран като сдружение с нестопанска цел за обществено полезна дейност.

Мисията на “Бизнес център / Бизнес инкубатор - Сливен” е създаването на благоприятна бизнес среда за насърчване на заетостта чрез осъществяване на

комплекс от дейности и бизнес услуги, насочени към подпомагане на микро- и малките предприятия и селскостопанските производители в Сливенски регион.

Сдружението има за цел:

- Да подпомага развитието на малкия, средния и фамилния бизнес в региона на град Сливен;
- Да съдейства за генериране на нови идеи, обмяна на информация и заимстване на опит от развити пазарни общества;
- Да съдейства за намаляване нивото на безработицата в региона на град Сливен;
- Да подпомага неправителствения сектор и създава благоприятни условия за неговото развитие.

По инициатива на Община Сливен и представители на местния бизнес е създадена **Агенция за регионално икономическо развитие – Сливен (АРИР)**, като независима неправителствена организация, чиито настоящи членове са общините Сливен, Котел и Твърдица, както и малки и средни предприятия от региона. АРИР е сдружение с нестопанска цел, регистрирано в обществена полза, с мисия да подпомага дейността на малките и средни предприятия и да работи за интеграцията на регион Сливен в Европейската общност.

АРИР – Сливен има множество успешно осъществени проекти в областта на политики на привличане на преки чуждестранни инвестиции в Югоизточен регион за планиране, стимулиране на заетостта в регион Сливен, проекти за насърчаване на предприемачеството, обучение, бизнес – консултации и др.

АРИР – Сливен е инициатор и организатор на регионални форуми и работни срещи в областта на туризма, иновациите, селското стопанство, хранително-вкусовата промишленост и др. Работи в партньорство с общини, фирми, държавни институции, синдикати, неправителствени организации и др.

АРИР – Сливен е член на Българската асоциация на агенциите за регионално развитие и бизнес центрове и работи в мрежа за информация и консултации с организации от страната и чужбина. АРИР – Сливен е част от Европейската мрежа – EURADA.

Нови възможности за подкрепа и обслужване на малкия бизнес предоставя и включването на малките и средни предприятия в Националната бизнес мрежа /НБМ/. НБМ е създадена съобразно принципите и сферите на действие на Европейската харта за малките и средни предприятия. В НБМ членуват над петстотин фирми, работещи в различни браншове на икономиката. Чрез участието си в НБМ малките и средни фирми в община Сливен ще могат да получат информация за търсенето и предлагането; възможност за разширяване на бизнеса в страната и чужбина и намиране на нова бизнес среда; консултантска и юридическа помощ при разработването и реализирането на собствени или съвместни бизнес проекти; подпомагане при адаптирането им в новите условия, изисквания и критерии в предвид предстоящото членство на България в ЕС; подбор, квалификация и преквалификация на кадри по изискванията на ЕС; съдействие за тестване на продукти за пазарите на ЕС и получаване на ISO, и т.н.

Изводи:

➤ Сливенска община изостава в своето развитие спрямо другите големи общини в страната. Големият относителен дял на селското стопанство в създаваната брутна добавена стойност в общината се дължи на загубата на позиции предимно на индустриалния сектор. Преструктурирането на индустрията, променената икономическа конюнктура, загубата на традиционни пазари, доведе до замиране на

традиционни производства, до задълбочаване на безработицата и загуба на позициите на Сливен като индустриален център в региона и страната.

➤ Някои от големите предприятия, с възможности да оцелеят в новите пазарни условия, не бяха реструктурирани своевременно и са в тежко икономическо състояние.

➤ Недостигът на инвестиции в общинската икономика през последните години е в основата на нейното изоставане. Ето защо политиката за привличане на инвестиции е от първостепенно значение.

➤ Значителният процент приходи и заети в микро, малки и средни предприятия доказва необходимостта от набелязване на мерки за стабилен растеж на този сектор.

➤ Алтернатива на сегашната икономика е създаването, с помощта на местните и държавни власти, на мини- промишлени зони в рамките на големите промишлени зони, за развитие на малки и средни предприятия.

➤ Търсене на възможност за съживяване на текстила и килимарството като структуроопределящ отрасъл, чрез създаване в Сливен на борса за изкупуване на вълна от цялата страна, с което ще се ограничат възможностите за спекулиране с цените на тази важна за развитието суровина. Това ще даде импулс за развитието и на овцевъдството в региона, за което има подходящи природни и климатични условия.

➤ Стимулиране създаването на малки и средни предприятия, като единствено надежден генератор на нови работни места;

Приоритетни мерки за развитието на индустрията следва да бъдат:

1: Създаване на условия за привличане на инвестиции, като се извърши следното:

- Маркетинг на икономическия потенциал на общината;
- Изготвяне и разпространяване на презентационни и рекламни материали за общината;
- Създаване и подържане в актуално състояние на база данни с информация, която представлява интерес за потенциални инвеститори;
- Създаване на партньорски взаимоотношения с региони и общини от ЕС за изпълнение на съвместни проекти;
- Изграждане на бизнес- паркове в терени общинска и държавна собственост.

2: Намалване на административните бариери пред развитието на бизнеса и подобряване на информационното осигуряване за тенденциите в развитието на общинската икономика, като се извърши следното:

- Усъвършенстване на административното обслужване “на едно гише” чрез въвеждане на нови форми - едно място за достъп до няколко администрации, различни канали за достъп и т.н.

- Повишаване капацитета на местно ниво за проучване на състоянието, проблемите, инвестиционните намерения на производствените предприятия и оценка на техния потенциал, потребности, конкурентни предимства.

3: Подкрепа на малките и средни предприятия за повишаване на тяхната конкурентноспособност и експортна ориентация, като се извърши следното:

- Разширяване на мрежата на бизнесцентровете, бизнесинкубаторите и други организации, подпомагащи бизнеса;

- Подкрепа на регионалните сдружения на браншови принцип или на свързани производства и услуги;

- Осигуряване на по-широк достъп до информация за: гаранционни и лизингови схеми, за кредитиране на МСП, безвъзмездно финансиране на проекти на МСП, техническа и консултантска помощ, и пр.;
- Обучение на работната сила и мениджърите за придобиване на технически или бизнес умения;
- Насърчаване създаването, защитата и развитието на собствени търговски марки, защитата на патенти и прилагане на правилата на индустриалната собственост;
- Насърчаване въвеждането на международните стандарти за качество и безопасни условия на труд;
- Подпомагане на фирмите за участие в международни изложения.

SWOT-анализ на индустрията

Силни страни	Слаби страни
• Традиционни производства: - текстил; - хранително-вкусова промишленост; - машиностроене; - дърводобив и дървообработване • Научен потенциал • Потенциал за винопроизводство и производство на храни – - природни ресурси за развитие на аграрен сектор - създадени производствени мощности • Присъствие на големи инвеститори • Добре изградена инфраструктура • Развита мрежа от неправителствени организации за подпомагане на бизнеса • Благоприятно географско местоположение • Екологичен район – благоприятни условия за развиване на екологично чисти производства • Условия за диверсификация на промишлените производства	• Липса на систематизирана информация за намеренията на бизнеса за реализиране на нови дейности и производства • Недобро партньорство между местната власт и бизнеса • Остарели производства и продукти • Липсват връзки между: производство-образование-наука • Недостиг на информация за програми, подпомагащи бизнеса • Недостатъчно предоставяне на информация за фирмите в общината на потенциални партньори и клиенти • Непазарно ориентирано средно и висше образование • Административни бариери за бизнеса • Недостиг на инвестиции • Липса на маркетинг на икономическия потенциал на общината • Продукцията на фирмите от хранително-вкусовата промишленост не отговаря на стандартите на ЕС • Недостатъчно фирми притежават сертификати ISO 9000 • Недостиг на управленски умения • Подценява се регистрирането на търговски марки • Недостатъчно добро партньорство между държавната и местните власти • Недостиг на квалифицирана работна ръка
Възможности	Заплахи
• Привличане на инвестиции в отрасли с потенциал за развитие • Пълноценно използване капацитета на научните звена • Използване на освободената от МО недвижима собственост • Подходящи програми на ЕС, подпомагащи производството • Възможности за газификация	• Външен конкурентен натиск • Миграционни и емиграционни процеси

2. Тенденции в развитието на аграрния сектор

2.1. Земеделие

В общия баланс на територията на община Сливен земеделските територии обхващат 709 630 дка - 52% от общата територия на общината (1 366 628 дка). Като начин на ползване земеделската територия се оформя в 6 групи:

Ниви	463 810 дка	34% от общата територия
Трайни насаждения	73 696 дка	5.4% от общата територия
Естествени ливади	22 704 дка	1.6% от общата територия
Разсадници	777 дка	0.05% от общата територия
Мери, пасища	124 566 дка	9.1% от общата територия
Полски пътища	24 077 дка	1.4% от общата територия

Обработваемата земя в общината е 560 987 дка, в т.ч. 33 416 дка общинска. На човек от населението от общината се падат 5.7 дка обработваема земя. Цялата територия на общината е включена в програмата за защита от градушки чрез активно въздействие върху градоносните облаци.

Средните добиви от основните култури за общината за 2004 год. са както следва:

Пшеница	400 кг/дка
Ечемик	350 кг/дка
Царевица (зърно)	442 кг/дка
Слънчоглед	140 кг/дка
Праскови	1300 кг/дка
Грозде	300 кг/дка

Основните проблеми при производството на зърнени и технически маслодайни култури са:

- неизползването на качествени и сертифицирани семена;
- неспазване на агротехническите мероприятия по отглеждане на културите;
- липса на средства в периода на извършване на агротехническите мероприятия;
- липса на навици от страна на земеделските стопани да провеждат консултации с агроспециалисти по въпроси, свързани с технологията по отглеждане на културите;
- остаряла и амортизирана техника, водеща до некачествени почвообработки, големи загуби при прибирането и повишаване себестойността на продукцията.

2.2. Животновъдство

Броят на селскостопанските животни към края на 2004 година е както следва:

Говеда – всичко	9074 бр.
В т.ч. крави	5482 бр.
Биволи – всичко	84 бр.
В т.ч. биволици	45 бр.
Свине – всичко	27031 бр.
В т.ч. свине майки	2159 бр.
Овце – всичко	50058 бр.
В т.ч. майки	35348 бр.

Кози – всичко	17561 бр.
В т.ч. майки	12374 бр.
Птици – всичко	176800 бр.
В т.ч. носачки	51600 бр.
Пчелни семейства	3607 бр.

Проблеми и предизвикателства в говедовъдството:

- Броят на кравите намалява;
- Ниска е концентрацията на животните във фермите;
- Лоша е технологията за производство на качествено мляко, поради малкия брой на отглежданите крави във фермите;
- Липса на механизация при основните технологични процеси – хранене, доене, почистване;
- Не са застъпени съвременни технологии при отглеждането на кравите и добиването на качествено мляко;
- Няма научност при храненето и отглеждането на животните;
- Налице е примитивизъм при отглеждане на младия разплоден материал и производството на телешко месо;
- Ниска е квалификацията на фермерите по въпросите на хранене, гледане, зоо- и ветеринарна профилактика;
- Не се работи по въпросите на селекцията и изкуственото осеменяване – само 50% от кравите се запложда изкуствено;
- Ниски са изкупните цени на млякото и месото, което е причина за липса на инвестиции в отрасъла;
- Раздробеното фуражопроизводство е причина за ниската концентрация на животни във фермите в отрасъла;
- Липсва производство на качествени комбинирани фуражи, обуславящи по-висока продуктивност;
- Не е застъпено месодайното говедовъдство за използване на богатите високопланински пасища.

Главна цел в този подотрасъл следва да бъде създаването на ефективно, модерно и конкурентноспособно на световните пазари животновъдство, осигуряващо добър жизнен стандарт на фермерите. Основен приоритет при реализацията на тази цел е подпомагане развитието на производството, селекцията и пазарната реализация на животинската продукция.

Необходими мерки:

- Научно-техническо и консултантско подпомагане на фермерите;
- Сключване на договори с чуждестранни фирми и организации за доставяне на генетичен материал и ноу-хау при производството на животинска продукция;
- Подпомагане на браншовите организации за тяхното утвърждаване в процеса на производството и реализацията на качествена продукция;
- Утвърждаване на Сливенска община като център за изграждането на Регионален млечен борд;
- Предоставяне на Пазара за живи животни на браншовите организации от региона за подпомагане развитието на животновъдството;
- Финансово подпомагане за изграждането на средни и едри ферми в общината.

2.3. Трайни насаждения

Овощарството и лозарството са с важно икономическо значение за община Сливен. Традиционна и основна овощна култура в този район е прасковата. Тук

почвено-климатичните условия са най-благоприятни за отглеждането ѝ и не случайно Сливенският район е известен като най-голям производител на плодова продукция от праскови.

В условията на преход към пазарна икономика размерът на площите и производството на праскови намаляха чувствително. Причините за резкия спад на прасковеното производство са: забавения темп на възстановяване на земята, ограничаване или спиране дейността на консервните комбинати, занижените грижи по отглеждането ѝ. В резултат на това бяха унищожени 2/3 от насажденията, а останалите са застарели и с ниска продуктивност. Повече от половината насаждения от праскови и нектарини са с изтекъл амортизационен срок /над 15 години/ Най-чувствително са намалели площите на консервните сортове.

“Овощен разсадник” АД - Сливен, е с 85% общинско участие. Осигурява автентичен, здрав и качествен посадъчен материал от подходящи сортоподложкови комбинации, което е предпоставка за ефективно отглеждане на отделните овощни култури и производството на висококачествена плодова продукция.

Селскостопанската техника, регистрирана към декември 2004 год., е както следва:

Комбайни	174бр.
Трактори – колесни	498 бр.
Трактори – верижни	42 бр.
Трактори плугове	282 бр.
Дискови брани	153 бр.
Култиватори	153 бр.
Сеялки за окопни култури	59 бр.
Машини за разпръскване на минерални торове	6 бр.
Пръскачка “Перла”	76 бр.

2.4. Проблеми пред сектора след аграрната реформа

Един от основните моменти в аграрното развитие на общината е установяването на новите форми на стопанисване на земята, след приключване на аграрната реформа:

- частни земеделски стопанства (семеини и едростокови);
- земеделски кооперации, изградени на базата на частната собственост върху земята и капитала;
- земеделски сдружения.

На настоящия етап на развитие на селското стопанство у нас, основна форма на стопанисване на земеделската земя в общината е кооперацията. Тя ще заема важно място в земеделието на община Сливен и в близко бъдеще, поради следните основни причини:

- установяване на дребно земеделие (малки по размер и разхвърляни на различни места частни поземлени участъци). При това, по-нататъшната делба на наследствени имоти ще води и в бъдеще до намаляване на средната площ на имотите. Делът на изоставените земеделски земи на територията на общината е значителен. Причините за наличието на пустеещи земи са от различен характер и могат да се обобщят в следните групи:

- като резултат от процеса на възстановяване собствеността върху земята - изключително удебнена и разпокъсана собственост, голям брой собственици върху един имот, като значителна част от собствениците живеят извън населеното място, в което се намират възстановените им имоти и се занимават с дейности, различни от земеделието; нисък размер на рентата, изплащана от кооперации и арендатори;

ниска цена на земеделската земя; липса на финансови средства у земеделските производители за използване на съвременни технологии и техника;

- икономически;
- демографски – обезлюдяване на населените места от планинските и полупланинските райони.

- неадекватна държавна политика;
- липса на необходимите материално - технически условия за ефективно частно земеделско стопанство - техника, инвентар, сгради, парични средства. Налице е почти напълно разрушен сграден фонд, техниката е в частни ръце, но не е ефективна, тъй като е много остаряла.

Анализът на аграрния сектор показва, че изграждането на нова материално - техническа база на селското стопанство изисква много средства, които стопаните не притежават. Голям брой от работниците в селското стопанство не притежават земя. Предоставянето на тях на работа от страна на различните кооперации ще ги съхрани за селското стопанство.

Значителна част от земята след възстановяване на собствеността стана собственост на хора(наследници на реалните собственици), които не са се занимавали и нямат намерение да се занимават със земеделие. Те предпочитат да оставят земята в кооперация срещу заплащане на рента, или да я продадат, но след създаване на реален пазар на земята.

За земеделието в общината един от проблемите е и това, че голяма част от собствениците със земеделски опит не са в състояние, или не желаят да организират сега частно земеделско стопанство поради напреднала възраст, липса на начален капитал, високи лихвени проценти.

В този смисъл е много важно да се изясни ролята на държавата при утвърждаването и стимулирането на новите форми на стопанисване на земеделската земя, която може да се изрази в следното:

- преференциална кредитна и данъчна политика;
- ефективна ценова политика;
- информационно обслужване;
- сортоподдържане.

За подобряване ефективността на новите форми на стопанисване на земята, от гледна точка интересите на общината, е необходимо съобразяване със следните основни изисквания:

- правилен подбор на култури и дейности, отговарящи на природните и икономически условия в региона;
- стимулиране развитието на аграрните центрове на общината;
- опазване на земеделската земя от замърсяване;
- стимулиране производството на екологически чиста продукция.

За преодоляване на негативните процеси и за стимулиране на позитивните по отношение на аграрното развитие, е необходимо да бъдат използвани най-рационално възможностите, които предоставя територията на общината, за развитието, като цяло, на земеделието и животновъдството, в т.ч. за производството на:

- зърнено-хлебни и зърнено-фуражни култури - много добри възможности за производство;
- слънчогледопроизводство - много добри възможности за биогенните ресурси в общината;
- зеленчукопроизводство - много добри възможности за развитие, свързани с прилагане на напоителен режим;

- овощарство - с много добри биогенни ресурси, като стратегическо направление в овощарството е отглеждането на праскови и череши;
- лозарство - изключително благоприятни са условията за отглеждане на висококачествени бели и червени винени сортове (Каберне и Мерло);
- овцевъдство - много добри условия за развитие и в двете направления (за мляко и за вълна);
- говедовъдство - много добри условия, особено в полупланинските и планински райони, едни от най-чистите в екологично отношение на територията на страната;
- свиневъдство - много добри традиционни възможности за цялата община;
- птицевъдство - много добри възможности.

Изводи:

От гореизложеното за състоянието на отрасъла в общината следва, че трябва да бъдат увеличени площите на традиционно отглежданите култури, а именно — лозя - винени и праскови. С построяването на зеленчуковата борса се създават условия за разширяване и на зеленчукопроизводството и по-пълната реализация на продукцията. Приоритет на общината следва да бъде отдаването на земеделски земи от ОПФ и училищни земи под аренда за срок от 25 до 40 години, с цел създаване на трайни насаждения. В периода от 2002 год. до сега са отдадени под аренда над 9000 дка. Крупни арендатори са :

- ЕКО-АСОРТИ, със 600 дка;
- Радослав Ненов - 1600 дка;
- БУЛ-ГЕЙТ - 400 дка;
- ЛИТЕКС - 700 дка;
- ЕКОФАРМ - 460 дка;
- Ради Радев - 800 дка;
- Кольо Колев - 300 дка;
- Петко Андонов - 100 дка;
- ЛАТИКА - 400 дка;
- ЕКОПРОДУКТИ - 350 дка;
- Фруктодор – 3000 дка;
- Петър Стефанов – 330 дка;
- ОВОЩЕН РАЗСАДНИК - 1600 дка.

С помощта на "Вини"АД и изградената винарска изба "Домейн Бойар"АД, в община Сливен да се създадат нови лозови насаждения. Създаденият овощен разсадник, сформирани от Община Сливен /с апортна вноска от 2 000 дка общинска земя/, "Мелиоратор" ЕООД гр.Кермен , ЗК "Еко Асорт-ГПМ"с.Мечкарево и частни земеделски стопани, ще подобри сортовата структура и ще осигури производство на сертифициран посадъчен материал.

Необходима е нова териториална организация на инфраструктурата в земеделието. Досега съществуващата производствена структура следва да бъде усъвършенствана и развита по посока на изграждане на агро- и зоо- станции и на нова система от земеделски борси за осигуряване реализацията на продукцията. По този начин ще се създават предпоставки за развитие на модерно земеделие на територията на общината.

Необходимо е да се създадат оптимални условия за усвояване на потенциала на земеделските земи, чрез:

- Разработване на ограничители за максимално опазване на

земяделските земи по предназначение;

- Преоценка на застроителните планове на селата, с оглед удовлетворяване на земяделските стопани;

- Подобряване на инфраструктурата и общественя транспорт, с цел подобряване условията на живот в земяделските райони.

Жизнено важно за развитието на селското стопанство в общината е ускоряване процесите на евроинтеграция, чрез:

- създаване на условия за усвояване средствата от европейските фондове;
- регистрация на земяделските производители;
- просветно-разяснителна дейност;
- регистрация на гроздопроизводителите;
- създаване на организации на производителите на плодове и зеленчуци, доколкото именно на тях се предоставят плодове за преработка, те получават средства от Общността за финансиране на разработените от тях програми, те приваждат интервенциите в сектора / изтегляне на свръхпроизводството от пазара /, и т.н.

3. Състояние и тенденции в развитието на горското стопанство

Дървесният запас в горите на община Сливен нараства слабо, но за сметка на това се концентрира в по-младите насаждения. През последните години бяха забранени голите сечи в страната, включително и в Сливенския район. Преобладават отгледните сечи, а от главните сечи – краткосрочната постепенна сеч. Във връзка със спирането на голите сечи намаляха и площите, които се залесяват ежегодно. Разчита се все повече на естествено възобновяване на насажденията. От добитата дървесина все по-голям дял имат технологичната, което е потенциал за развитие на целулозната промишленост, и дървата за огрев. Намалява делът на едрата строителна дървесина – трупите за фурнир, шперплат и бичене. През последното десетилетие, във връзка с развитието на частния бизнес, се увеличи значително броят на дървопреработвателните цехове, използващи предимно едра строителна дървесина.

Горите на територията на общината са 89247 дка и са разпределени както следва:

Селиминово - 8000 дка, Блатец - 1500 дка, Г. Александрово - 8000 дка, Глушник - 4500 дка, Злати войвода - 1500 дка, Раково - 20600 дка, Струпец - 5500 дка, Стара река - 7700 дка, Бинкос - 2000 дка, Калояново - 9100 дка, Драгоданово - 1500 дка, Старо село - 1330 дка и Трапоклово - 5500 дка.

Дървесният запас върху цялата площ е 80000 м³ плътна маса, от които за Сливенски район са 62000, и 18000 - за Старорешкия район. Едрата средна маса на средно количество дървесина е предимно в района на кметство Раково – около 3500 м³, а останалите 27000 - пръсната в гореупоменатите села. Дървесният запас за общината е слаб, защото е представен главно в млади насаждения до 10 год. възраст, където се водят отгледни сечи. Годишното ползване за 2005 г. за района на Стара река е 1100 м³, а за Сливен - 7900 м³.

Горите и земите от горския фонд се стопанисват, управляват, ползват и опазват по 10 годишни планове –лесоустройствени програми /ЛУП/. В момента горите на територията на общината работят по ЛУП от 2002 год.

С Инструкция № 17 за контролната служба в горите и горската стража е уредена структурата и организацията на тази дейност. Дейността по охраната е

предоставена като съвместна дейност, почиваща на принципа на взаимното доверие, на Държавните лесничейства в Сливен и Стара река.

Средната чиста печалба за 2004 год. е 230000 лв., като се очаква тази положителна тенденция да продължи и през следващите години.

От 2007 год., поради рязкото намаляване на предвижданата за сеч дървесина /средно 3000 м³/, с дърва за огрев ще бъдат задоволявани населените места, където няма друг вид топливо и специализирани складове за отоплителни материали.

В областта на лесокултурната дейност е необходимо всички реконструирани и упоросени терени да бъдат залесени с подходящи дървесни видове. Предвижда се залесяване по 100 дка годишно и отглеждане на 100 дка млади насаждения с и без материален добив.

През последните десет години се активизира събирането на билки и гъби, които представляват интерес както за вътрешни, така и за външни потребители. Този вид бизнес има добро бъдеще, като се има предвид голямото количество билки и гъби през пролетния, летния и есенния сезон. Подходящите природни условия (климат и релеф) гарантират достатъчно суровина през по-голямата част от годината. Развитието на билкарството и гъбарството създава алтернативен поминък в планинските и полупланинските райони на общината.

Ловното и рибното стопанство със своите бази и дългогодишни традиции на територията на общината могат да окажат силно влияние върху развитието на туризма.

Изводи:

- Проблем в сектора е недостига на едра строителна дървесина за фирмите от дървообработващата промишленост;
- Нараства делът на технологичната дървесина – потенциал за развитие на целулозната промишленост;
- Наличие на големи количества билки и гъби – потенциал за развитие на билкарството и гъбарството, като алтернативен поминък в планинските и полупланинските райони на общината.

SWOT- анализ на селското и горско стопанство

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
➤ Подходящи природо-климатични условия за развитие на ефективно растениевъдство, както и наличие на достатъчен неизползван пасищен фонд за развитие на овцевъдството, свиневъдството и месодайното говедовъдство. ➤ Наличие на лицензирани производители и търговци на качествен посевен и посадъчен материал. ➤ Изградени съоръжения за напояване върху сравнително голям размер площи. ➤ Изграден пазар за пресни плодове и зеленчуци, с възможности за реализация на продукцията, както на вътрешния, така и на външния пазар; добре изграден общински пазар - Сливен. ➤ Достатъчен брой преработвателни предприятия: кланици, мандри, винпроми, консервни фабрики. ➤ Почти завършена инфраструктура в	➤ Одредбена собственост върху поземлените имоти и върху отглежданите животни, което води до нерационално използване на ресурсите и до неефективно и неконкурентноспособно земеделие. ➤ Нарушаване на връзката производител – научни звена, като това води до непознаване на съвременни технологии и на изискванията за качество, до занижено качество при ниска продуктивност и като следствие- висока себестойност на практически неконкурентноспособна продукция и нерентабилно производство. ➤ Остарял сграден фонд, неотговарящ на ветеринарно – санитарните изисквания, изискванията за съхранение на селскостопанска продукция, остаряла селскостопанска техника, остаряла техника и методи в животновъдството, което води до допълнителни загуби и влошаване

животновъдството – Пазар за животни; РД “Контрол на развъдната дейност в животновъдството”, с поделения: Станция за изкуствено осеменяване, Станция за преценка на бичетата по собствена продуктивност, Млечна лаборатория за анализ на млякото; държавна зайцеферма, предлагаща разплоден материал; частни фуражни цехове; месопреработвателни цехове и други крупни млеко- и месо – производители и преработватели, местни структури на асоциациите на животновъдите, млекопроизводителите и млеко- и месо- преработвателите. ➤ Наличие на научни звена, учебни бази и добре подготвени специалисти в областта на земеделието. ➤ Традиции в отглеждането на трайни насаждения. ➤ Традиции в животновъдството – млекопроизводство и свиневъдство	качеството на продукцията. ➤ Кредитната политика на банките и усложнените процедури при кандидатстване пред кредитните институции, както и невъзможността на ЗП да предоставят исканото обезпечение. ➤ Недостатъчни финансови стимули – предоставяните субсидии са недостатъчни като размер, не се субсидират традиционните производства /въдства/ за общината. ➤ Липсата на оборотни средства, което води до неспазване на агротехниката и използване на некачествен посевен и посадъчен материал в растениевъдството, както и неспазване на технологиите на хранене и отглеждане, ветеринарното обслужване и неприлагане на селекция в животновъдството. ➤ Липса или недостатъчно добре действащи браншови организации и сдружения на производителите.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
➤ Наличие на неизползвана обработваема земя; ➤ Производство на екологично чисти продукти на селското стопанство и преработвателната промишленост; ➤ Възстановяване на напоителните системи; ➤ Отглеждане на култивирани лечебни растения и плодове; ➤ Наличие на национални и европейски програми, предлагащи финансиране; ➤ Развитие на екологично чисто производство; ➤ Коопериране; ➤ Увеличаване капацитета на горите при усвояване и редуциране на парниковите газове и вредни емисии, отделяни в атмосферата; ➤ Подобряването на качеството и количеството на дивечовите и рибните запаси и увеличаване на приноса им към устойчивото развитие на горския сектор и селските райони; ➤ Въвеждане на по-строги административно-наказателни мерки срещу браконьерството.	➤ Влошаване на демографските фактори /изтичане на квалифицирана работна ръка и обезлюдяване на селските райони/; ➤ Нелегален внос на селскостопанска продукция; ➤ Високи държавни такси; ➤ Високи стандарти на ЕС и кратък гратисен период; ➤ Отсъствие на подходяща държавна политика за подпомагане залесяването на общинските и частни гори; недостатъчни държавни инвестиции; ➤ Очаквани глобални климатични промени; ➤ Непрекъснати изменения в нормативната уредба; ➤ Браконьерство.

4. Туризм - ресурси, развитие, потенциал

Туризмът се оценява като приоритетна област в икономическото развитие не само на общината, но и на Сливенска област. Основна предпоставка за успешно развитие на туризма на територията на общината е реалистичната оценка на факторите, които имат отношение към туристическата дейност.

Сливен граничи с Природен парк «Сините камъни» - прекрасна туристическа дестинация във вътрешността на страната - със следните предимства:

- паркът се намира само на около 100 км от Черноморието и в близост до Жеравна – село-резерват, Котел, Ичера, Нейково, Катунице;

- отличава се с уникални ландшафти – скални, ливадни, планински, горски, аквален;

- изключително голямо биоразнообразие;

- динамичният релеф, голямата денивилация, почти вертикалните скални корнизи, природните забележителности, археологическите обекти и исторически места благоприятстват различните форми на туризъм и спорт.

На територията на Природен парк «Сините камъни», обхващаща площ 11380,8 ха, има 1027 растителни вида и 30 подвида, от които 42 вида и 2 подвида спадат към категорията защитени, редки и застрашени видове, вписани в Червената книга на България. Голяма част от видовете се използват като билки (376 вида).

Животинският свят в района на парка също е много разнообразен и интересен. Безгръбначните са 1153 вида, от които само пеперудите са 825 вида (52% от разпространените в България). Срещаните видове гръбначни животни са 244, от които 176 вида са представители на птичия свят, и са намерили място в Червената книга на България – като редки, защитени видове (например смок мишкар, черен щъркел, ястреб- кокошкар, малък орел, царски орел, скален орел, египетски и белоглав лешояд и др.).

Резерват “КУТЕЛКА“, който се намира в района на Природен парк “Сините камъни” е с площ 708,9 ха, има международно значение за опазване местообитанията на редки и застрашени от изчезване видове птици (белоглав лешояд, египетски лешояд, ловджийски сокол, сокол-скитник, сокол орко, голям и малък ястреб, белоопашат мишелов и др.) и на екосистемата средновлажни гори, с преобладаване на мизийски бук, а така също и шиблякови формации, с присъщите им фаунистични комплекси.

Местностите “Карандила” и ДАУЛА предоставят условия за лятна и зимна рекреация, както за краткотраен, така и за дълготраен отдих. Основно се практикуват познавателен, исторически, флористически туризъм, алпинизъм, спелеотуризм, делтапланеризъм. Има добре изградена туристическа инфраструктура (техническа и социална), но към настоящия момент тя е остаряла и неподдържана, главно поради липсата на средства и неизяснена собственост за някои от обектите.

Природен парк “Сините камъни” е един от десетте природни парка в България. Включен е в Националната стратегия за екотуризъм, приета от Националния съвет по туризъм на 05.10.2003 г., вписан е и в CORINE BIOTOPES. Там паркът се определя като «нисък планински масив със забележителни скални формации, пресечен терен и впечатляващ пейзаж, с голямо биологично разнообразие от ендемити, реликти, редки и застрашени от изчезване растения и животни, важен ареал на грабливи птици, забележим с естествени гори от мизийски бук и ксеротермни дъбови гори. Сливенските “Сини скали” - масивът символ на Сливен и Сливенския балкан, с многоцветните кварц-порфирни скали, придаващи особен, неповторим изглед на планината, е един от стоте подобни хабитати в Европейския съюз.

Подчертано планинският характер на ПП “Сините камъни”, с множество скални феномени, пещери, водопади, предлага условия за развитие на спелеотуризма, туристическото ориентиране, алпинизъм, делтапланеризъм и други планински спортове. Скалното катерене е спорт с традиции в Сливен, като предпочитани обекти за този спорт са Високите източни скали, Жабата, Голяма Чаталка, Злото дърво, Малка Чаталка, Поп Станчовата скала и други, с различна степен на трудност и достъпност, и представляват интерес както за познавачи и опитни катерачи, така и за начинаещи.

На територията на парка има множество малки, в повечето случаи подземни пещери, които представляват голям интерес за пещерняците. Съществуват и възможности за практикуване на фотолов, проучване и наблюдение на различни типове скали, наблюдение на защитени, редки и застрашени от изчезване грабливи птици, което е изключително преживяване за посетителите. Има разработени 18 туристически маршрути, в т.ч. програми за проучване на биоразнообразието на територията на този уникален природен парк, специализирани пътеки : Пътека на здравето и Образователна екологична пътека.

Сливенски минерални бани са балнеолечебен курорт с национално значение. В настоящия момент състоянието на материалната база на Сливенски минерални бани е незадоволително. Тя се нуждае от реконструкция и модернизация. Основните проблеми, които спират развитието на този балнео-лечебен център са: остарялата и рушаща се туристическа инфраструктура, запустели и неподдържани паркови площадки, липса на допълнителни услуги, самостоятелно предлагане на услуги извън системата на социален отдих, ограничена реклама, липса на инвестиции.

Забележителни паметници на културно-историческото наследство, атрактивни от гледна точка на туризма в общаната са:

Крепостта „Туида” – археологически обект, намиращ се в местността „Хисарлъка” край град Сливен, в съседство с контактната градска зона. Разкритите крепостна система, култов комплекс, административни, жилищни и стопански постройки предоставят възможност този интересен археологически паметник да се превърне в един от най-атрактивните археологически обекти в Южна България, свързани с културния туризъм.

Обектът се нуждае от привличане на финансови средства, които ще позволят неговата цялостна консервация и разработването му като атрактивно място за посещение.

Манастирът „Свети Спас”, намиращ се на 7 км североизточно от Сливен в местността “СЕЛИЩЕТО”, със запазени останки от средновековен манастир, посветен на свети Спас. Особен интерес в този културен комплекс представлява манастирската уникална еднокорабна църква.

Условията за развитието на отделните видове туризъм включват: средствата за настаняване и хранене, както и свързаната с туризма инфраструктура, туристически организации и предприятия, транспортна достъпност на представляващите интерес за туристически посещения места.

Състоянието на туристическата инфраструктура като цяло е незадоволително. Основните проблеми, които съществуват, са свързани със състоянието на подходните пътища към обектите извън територията на населените места. В районите на високостойностните атракции, каквито са местността “Карандила”, природен парк “Сините камъни”, липсват условия за посрещане на по-голям брой посетители (устроени паркинги, заведения за хранене, магазини, информационни табла и услуги). Усилията би следвало да са насочени именно към тези ключови атракции и тяхното адаптиране за туристически посещения, тъй като официалната статистика сочи, че голям брой чуждестранни туристи се интересуват не толкова от организираното летуване по Черноморието, колкото от друг вид почивка – културен, еко-, селски и планински туризъм, летуване във ферма, разглеждане на вътрешността на страната, балнеология.

Развитието на туристическата дейност в общината трябва да е съпроводено с подобряване на туристическата инфраструктура и създаване на продукти и събития, отговарящи на изискванията на международния пазар.

В последните години се наблюдава значително подобряване на хотелския продукт в общината. Изградени са няколко нови хотела с висока категория и добро съотношение: цена-качество. Същото се отнася и за заведенията за хранене и развлечения. Те са 100% частна собственост. В по-голямата си част и по-атрактивните от тях за туристически посещения са съсредоточени в гр. Сливен.

Територията на община Сливен обаче не е традиционно развита туристическа дестинация. Затова трябва внимателно да се преценят възможностите за развитие на туризма по начин, съответстващ на отделеното му място като приоритет за развитието на общината.

За Сливенска община легловата база (локализирана в по-голямата си част на територията на гр.Сливен) е следната:

Хотели	10бр. с 380 бр. легла
Почивни станции, хижи, вили	620 бр. легла
Бунгала	376 бр. легла
Балнеосанаториуми	274 бр. легла
Общо за община Сливен	1 899 бр. легла

Проблемите, които могат да се изведат за разположението и състоянието на материалната база, са свързани с:

- нерационално ползване;
- нерационално териториално разположение;
- висок дял на сезонните легла;
- недостатъчно предлагани туристически услуги;
- ниска заетост на легловата база - до 30%;
- диспропорция между легловата база и базата за хранене.

За по-подробна информация относно материалната база за туризма в общината виж *Приложение № 1*.

Основни изводи и насоки за развитие на туризма в Община Сливен

По отношение на комплексната оценка на общината по условия и ресурси за развитие на туризма, могат да се направят следните изводи:

- Общината разполага с условия за развитие на туризъм на международно и национално ниво, като планинският е с приоритетно значение, следван от балнео-оздравителен, автотуризм, семинарен туризм, агротуризм и ловен туризм. Община Сливен може да стане стопански тил и на морския туризм. Последното се определя от факта, че общината граничи с Бургаска област, която разполага с богати туристически атракции. Те, от своя страна, могат да се допълнят с предлагането на туристически услуги и атракции на Сливенска община, което дава възможност за развитие на регионален туристически продукт, който може да бъде използван в рамките на краткотрайни екскурзии от пребиваващи по южното Черноморие туристи;

- Едновременно с това, трябва да се отчете ниското качество на предлаганите основни услуги, липсата на допълнителни услуги, неподдържана и остаряла туристическа инфраструктура, липсата на разнообразна туристическа реклама и информация за предлаганите дестинации, лошото състояние на пътната инфраструктура, което затруднява достъпа до туристическите места, липсата на систематизирана информация за туристическите обекти;

- Не се оползотворяват възможностите на високостойностните атракции, каквито са местността "Карандила", природен парк "Сините камъни", Сливенски минерални бани;

- Ресурсният потенциал е териториално съсредоточен предимно в град Сливен, като тук особено атрактивна е комбинацията: голям град и природни и антропогенни ресурси (природен парк “Сините камъни”, “Карандила”, множеството паметници на културата);

- Съществуващият туристически потенциал до настоящия момент не е напълно оползотворен, поради липсата на комплексен туристически продукт за общината;

- Туризмът като стопанска дейност е съсредоточен предимно в частния сектор. Ролята на административните структури е да осигурят онези условия за неговото развитие и онези елементи на туристическото предлагане, които частният сектор не може да създаде. Това са преди всичко инфраструктурните условия (извън индивидуалното предлагане на заведенията за настаняване, хранене и др.), както и мерки за привличане на посетителите – маркетинг и реклама на дестинацията и опазване на туристическите ресурси;

- Най-атрактивните туристически обекти не са пригодени за посещение от голям брой туристи;

- Липсва цялостна маркетингова, рекламна и информационна дейност за областта като цяло, или за големи нейни части (в т.ч. общини), което е ограничител не само за привличане на посетители в общината, но и за качествено им обслужване на място;

- Туристическата индустрия на общината се адаптира бавно към изискванията на съвременния туризъм;

- Зависимост на туризма от външни фактори – политически и икономически реформи;

- Досегашното развитие се характеризира с концентрация и едностранчивост в стандарта на настаняване и обслужване, както и във формите на организация на пътуванията;

- Противоречие между изградената материална база и нейното качество, което затруднява адаптирането ѝ към пазарни условия;

- Засилване на “икономизацията” на поведението на стопанските и политически субекти - доминират краткосрочните интереси;

- Липса на дългосрочен цялостен подход към формирането и осъществяването на туристическата политика;

- Неразвитост и неадекватност на организационните структури в съответствие със създадените се нови условия;

- Ограниченост на инструментите на туристическата политика;

- Ограничена прозрачност на пазара, поради дефицит на информация;

- Липса на ясен механизъм за взаимодействие между туристическите предприятия, местна администрация, липса на стратегия за туризма;

- Рязко намаляване на възможностите на населението в туристическите пътувания, което наред с негативния социален ефект, се отразява и на туристическия отрасъл.

Очитайки всичко това, през 1996 год. Община Сливен възложи и участва в съвместното финансиране и изготвяне на идеен проект, наречен **“Туристическа концепция Сливен”**. Заедно с българо-швейцарската фирма ТУРИСТИКОНСУЛТ бяха дефинирани следните основни цели на проекта: **Изграждането на туризма като значим стопански фактор за Община Сливен, чрез целенасоченото използване на природните и антропогенни дадености, както и привеждане на съществуващото туристическо предлагане в съответствие с потребностите на модерния туризъм и разширеното развитие на съществуващите възможности.**

При разработването на проекта се стигна до извода: «Първоначалното впечатление, че обликът на Сливен се формира в значителна степен от промишлеността, а този - на по-голяма част от територията на общината - от селското стопанство, е непълно. В общината са налице предпоставки и за туристическа дейност, които са достатъчно алтернативни, за да бъдат реактивирани и доразвити».

Внедряването на проекта обаче изисква да се направи икономическа обосновка, след което да се води солидна инвестиционна политика за:

1. Изясняване собствеността на терените, участие в концесия за водата на Сливенски минерални бани и търсене на варианти за доизграждане на незавършените обекти, както и за ремонт на съществуващи и изграждане на нови;

2. Насърчаване създаването на хотели, места за настаняване и заведения за обществено хранене в тях на семеен принцип.

SWOT – анализ на сектор туризъм

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
➤ Близост до Черноморието ➤ Наличие на природни ресурси за развитие на: - еко-, етно- и селски туризъм - балнеотуризм - спортен туризъм (алпинизъм, спелеотуризм, велотуризм, делтапланеризъм, парашутизм, ски-туризъм и др.) - ловен туризъм ➤ Наличие на антропогенни ресурси - археологически паметници - исторически и архитектурни паметници от периода на Възраждането и Следоосвобожденския период - фолклорни празници, фестивали, народни обичаи - съхранени от миналото занаяти, водещи стопански отрасли (винопроизводство, текстил, производство на стъкло) ➤ Разработен план за управление на ПП "Сините камъни" ➤ Наличие на научна база ➤ Липса на замърсяващи околната среда производства (екологично чист район) ➤ Съществуваща добре развита инфраструктура	➤ Липса на ясна визия за развитието на туризма ➤ Липса на цялостен туристически продукт за региона ➤ Липса на туристическо сдружение и партньорство между публичния и частния сектор ➤ Остаряла материално - техническа база ➤ Липса на добре подготвени ръководни и изпълнителски кадри ➤ Липса на инвестиции в туризма ➤ Липса на реклама ➤ Липса на информационно-резервационна система ➤ Липса на туристически информационен център ➤ Неефективна охрана на Природния парк и археологическите паметници ➤ Ниска екологична култура
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
➤ Положителна тенденция в развитието на туризма в България ➤ Възможности за развитие на алтернативните видове туризъм (балнео, ловен, еко-, етно-, селски, културен) ➤ Нови пазари	➤ Липса на достатъчна заинтересованост от страна на местната власт ➤ Съществуващи конкурентни дестинации в Югоизточния планов регион

Приоритетните действия за развитието на туризма, които трябва да получат конкретно развитие в стратегическата част на Плана и съответно финансиране, са:

1. Инвентаризация на културно – историческите обекти – състояние, достъпност, значение, необходими мерки за опазване и реставрация – издаване на туристически справочник, изработване на туристическа интернет-страница на общината, рекламни и образователни мултимедийни продукти и печатни издания (брошури, дигитални, плакати и др.);
2. Подобряване условията на разработените туристически маршрути на база културно – историческите, археологически и природни ресурси;
3. Изготвяне на актуална база данни на туристическите обекти (места за настаняване, заведения за хранене и развлечения, забележителности, културни събития, атракции); създаване на специализирана фототека;
4. Подобряване на инфраструктурата до и около туристическите обекти (места за настаняване, забележителности, защитени територии и др.);
5. Създаване на информационен туристически център;
6. Създаване на научно-образователен център с дендрариум;
7. Възстановяване на сградата на обсерваторията и превръщането ѝ в място за наблюдение на птици и звезди и оформяне на къмпинг с каравани;
8. Ограничаване и премахване на замърсяванията около туристическите обекти, премахване на нерегламентирани сметища, организиране на сметоизвозването, поставяне на контейнери и кофи за смет;
9. Развитие на селски /еко/ туризъм в планинската част на община Сливен – с. Ичера (да се акцентира на предлагане съвместно с община Котел, успешно развиваща този вид туризъм в Жеравна, Медвен, Катунице и Котел);
10. Създаване на архитектурно-занаятчийски резерват по р. Новоселска и възстановяване на барите по нея;
11. Проектиране и обособяване на места за отдых в крайградската зона;
12. Изработване и поставяне на информационни и указателни табели и карти на археологически, исторически и туристически обекти с подходящо атрактивно осветление;
13. Възстановяване и изграждане на обекти за образователен туризъм (лагери, зелени училища, специализирани образователни пътеки и детски площадки в района на парка и т.н.);
14. Създаване на условия и подходяща инфраструктура за развитието на спортен туризъм – ремонт на съществуващата спортна база и изграждане на нови обекти за спорт и отдых;
15. Развитие на екстремни видове спорт – скално катерене, делтапланеризъм, маунтийн байк и др.);
16. Създаване на туристически имидж на община Сливен – създаване на самостоятелна идентичност на района като туристическа дестинация със специфичните му аспекти и превръщането ѝ в главна вътрешна дестинация в Югоизточна и Североизточна България;
17. Разработване на конкурентноспособни регионални туристически продукти и услуги, съответстващи на търсенето;
18. Развитие на човешките ресурси и обучение;
19. Подкрепа за създаването на местни, регионални и международни партньорства – установяване на трайни контакти с национални и международни туроператорски фирми за привличане на по-голям брой български и чуждестранни туристи;
20. Идентифициране на съществуващото и потенциално търсене на продукти и услуги от посетителите с интереси в областта на селския, еко- и културния туризъм;

21. Интегриране на туристическото предлагане на община Сливен с това на Южното Черноморско крайбрежие;

22. Популяризиране на конкурентните туристически предимства на Сливенска община чрез активна и целенасочена рекламна информационна дейност;

23. Популяризиране културата на община Сливен и съхраняване и развитие на културно-историческото наследство – инициране и участие в национални и международни проекти за културен обмен.

5. Търговия

5.1. Търговия на едро

Основни обекти на търговия на едро на територията на общината са:

I ТЕРСНАБ

16 000 кв.м. - покрита площ;

90 дка. – обща площ;

9 000 кв.м. – складове хранителни стоки;

7 000 кв.м. – складове нехранителни стоки /промишлени/;

Стоковото тържище е лицензирано.

Предвижда се изграждане на хипермаркет за промишлени стоки с евентуално сдружение на фирми /на тяхна територия/.

II “ТЪРГОВИЯ НА ЕДРО” АД

Имат собственост на:

1. Ямболско шосе - 130 дка, от които 7 дка застроена, но неизползваема площ.

2. Мебелна къща в ж.к.”Дружба” с 13 дка, от които 8 дка застроена площ /с отлична складова база, но лошо поддържана сграда/. Предстои основен ремонт на покрива.

3. На ул.”Дели Ради” - управлението на “Търговия на едро” и два нехранителни склада.

4. Зад ТИЦ – 23 склада за хранителни стоки.

Тържището е лицензирано.

III Стоково тържище “ИСТО” АД, бул.”Ст. Караджа” № 5

Разполага със 6 дка застроена площ, върху която са разположени:

1. 50 склада за промишлени стоки.

2. 2 склада за хранителни стоки, от които първия с 324 кв.м., а втория с 192 кв.м.

Тържището е лицензирано.

IV Тържище за плодове, зеленчуци и цветя

На територията на община Сливен е изграден “Пазар за плодове, зеленчуци и цветя”, чието откриване е едно мащабно събитие с регионално стопанско значение. Основните параметри на тържището са:

6 600 кв.м. – складова площ;

1 500 кв.м. – хладилници;

60 000 кв.м. – покрита площ;

300 кв.м. – магазинна площ;

800 кв.м. – офис площи.

Съсредоточаването на едно място на изкупуването на селскостопанската продукция и осигуряване на условия за нейната реализация, създават предпоставки за стабилизиране както на земеделието, така и на търговията, за развитие на частната инициатива и предприемачеството в аграрния сектор. ППЗЦ е част от Проект за създаване на пазари на едро за пресни плодове и зеленчуци в България, който се осъществява в рамките на българо-германското сътрудничество от Министерството на земеделието и горите, с подкрепата на GTZ и ЕБВР – Лондон.

ППЗЦ включва Пазар на търговците на едро, Пазар на производителите и хладилни камери. Пазарът предлага и обслужващи дейности – сортиране, обработка и опаковане на плодове, зеленчуци и цветя за страната и чужбина; услуги за подпомагане на стокооборота; предоставяне на транспортни и маркетингови услуги.

Същото би могло да стане и с останалите видове стоки /хранителни и промишлени/, стига за това да се постигне разбирателство между отделните инстанции: Община, ДВСК, ХЕИ и търговци на едро. База за такова съсредоточаване е налице - при това изборът е голям: това са базите на бившето “Териториално снабдяване; “Търговия на едро”, част от неизползваните производствени халета на “Победа” АД и др. По този начин ще се съсредоточи на едно място цялата търговия на едро. Ще се премахнат неудобните откъм транспортно обслужване складове, разпръснати из територията на целия град, ще се създаде по-добра възможност за контрол, ще се улеснят търговците на дребно, както и гражданите.

Всичко това би могло да се свърже с едно отворено в бъдеще време летище “Бършен” и да окаже съществено значение за икономиката на общината.

Във всички тържища има обособени заведения за обществено хранене за обслужване както на персонала, така и на клиентите.

Предстои изграждане и лицензиране на пето тържище.

5.2. Търговия на дребно

Въпросите с търговията на дребно в общината са решени главно по отношение на търговията със селскостопанска продукция. Търговията на дребно с други видове стоки е “разхвърляна” в множество малки търговски обекти. Изключение в тази ситуация прави търговският комплекс “Била”.

На територията на общината търговска дейност извършват приблизително 562 бр. самостоятелни магазини за хранителни стоки и около 535 бр. заведения за обществено хранене. В тези цифри не са включени обекти, извършващи търговия на дребно с нехранителни стоки, както и ателиета за услуги /обущарски, шивашки, бръснаро-фризьорски, козметични и др./, доколкото в община Сливен не се води регистър за тях.

Съществуват и търговски фирми с верига от магазини и заведения за обществено хранене в почти всички квартали на града, като:

1.Фирма “Мерканто”- разполага със 7 бр. магазини за хранителни стоки, предстои изграждането на шести, разполага с 2 бр. ЗОХ и предстои откриването на трето;

2.Фирма “Еко Асорти” разполага със 7 магазина за хранителни стоки и 3 бр. ЗОХ;

3.Фирма “Общински пазари”ЕООД:

Дружеството е регистрирано през 1999 г. с предмет на дейност:

- отдаване под наем на площи, магазини и съоръжения;
- строителство, ремонт и поддържане на търговски обекти и микропазари;

То е със 100 % общинско участие и има 3 милиона уставен капитал. Територията на която се разпростира е около 15 дка и се състои от Централен общински пазар и 5 микропазара. В момента дружеството разполага с:

- магазини за продажба на хранителни и промишлени стоки – 150 бр.;
- щандове за продажба на месо и млечни произведения – 30 бр.;
- заведения за бързо хранене – 4 бр.;
- офиси на фирми и политически партии – 15 бр.

В покрития пазар за плодове и зеленчуци са разположени:

- зеленчукови маси – 210 бр.;
- стелажи за продажба на мед и гъби – 30 бр.

Основна цел на дружеството е изграждане на пазар от “универсален” тип, задоволяващ потребностите на населението с качествени стоки, както и създаване на условия за разгръщане на свободна стопанска инициатива и конкуренция между отделните фирми и физически лица. Ето защо през последните години бяха извършени значителни инвестиции от страна на дружеството и Община Сливен. Чрез банкови кредити, дарения и заеми, Общинският пазар се превърна в един от най-модерните и проспериращи пазари в страната. За окончателното му завършване е необходимо изграждането на:

- покрит мост – II на съществуваща пасарелка;
- корекцията на р.Асеновска до Клуцохорски мост;
- оборудване на газстанция с колекторна мрежа;
- пазар за цветя.

Съществуват възможности и за отдаване на терени в кварталите за построяване на частни микропазари.

За периода до 2007 г. дружество “Общински пазари”ЕООД ще работи в три направления:

1. Проектиране:

Със собствени средства ще бъдат финансирани проекти, както следва:

- 1.Проект за преграждане на Централен общински пазар от южната му страна с ветроупорна преграда;
- 2.Проект “Пешеходен мост”;
- 3.Проект за Реконструкция на Покрит пазар за месо и млечни произведения;
- 4.Проект за газова колекторна мрежа на сградите в Централен общински пазар.

2. Строителство:

1.Изграждане на “Пазар за цветя” в Централен общински пазар. Средствата са осигурени от облигационния заем на Община Сливен в размер на 150 хиляди лева.

2.Изграждане на ветроупорна стена от южната страна на пазара за плодове и зеленчуци. Средствата на стойност 100 хиляди лева ще бъдат осигурени от дружеството.

3.Реконструкция на “Покрит пазар за месо и млечни произведения”, монтаж на климатични инсталации и соларна система за топла вода. Необходими средства – 200 хиляди лева. Средствата ще бъдат осигурени от наемателите и заем от банки.

3. Дейности съвместно с община Сливен:

1. С цел разработване на кварталните микропазари, съвместно с Община Сливен да бъдат отдадени на концесия за срок от 25 години микропазарите в кв.”Дружба”, кв.”Ново село”, кв.”Сини камъни”. За тях дружеството има утвърдени работни проекти.

2. Определяне на петно за изграждане на “Районен пазар”, “Атракционна площадка” и създаване на съвместно дружество за управление и стопанисване.

4. Изградени са хипермаркетите “ТЕХНОПОЛИС” и “БИЛА” като на нейна територия е разположен и хипермаркет “ТЕХНОМАРКЕТ”. Престои изграждането на хипермаркет “КАУФЛАНД”.

5. Има изградена търговска верига от магазини “ОНЬОР” за продажба на бои, лакове и железария, чиято дейност постоянно се разширява.

6. Изградени са представителства с автосервизи на “Ситроен”, “Форд”, “Фолксваген”, “Опел”, “Шевролет” и “Хюндай”. Престои изграждане база на “Мерцедес”, “Пежо”, “Мазда” и “Тойота”.

7. Престои отдаването на концесия на 31 автобусни спирки по главните пътни артерии на гр.Сливен, с цел подобряване облика им и изграждане на търговски обекти към тях.

Градът е домакин на ежегодно провеждан базар под мотото: “Произведено за Вас”.

III. Общински бюджет

1. Изпълнение на бюджета за 2005 г.

За 2005 г. в общината са постъпили приходи общо в размер на 37262482 лв. Планът за местните приходи е изпълнен 111,5 на сто. В сравнение с 2004 г. е отчетено нарастване на местните приходи с 10,5 на сто.

Приходите за държавните дейности общо са в размер на 20101589 лв.

Приходите за общинските дейности общо са в размер на 17160893 лв., в т.ч.:

- данъчни приходи 2732281 лв., нарастване спрямо 2004 г. с 15,6 на сто;

- неданъчни приходи 7717461 лв., нарастване спрямо 2004 г. с 15,3 на сто.

През 2005 г. общината е извършила бюджетни разходи за 37262482 лв., като е отчетено нарастване спрямо 2004 г. с 20,9 на сто.

Разходите, общо за делегираните от държавата дейности са в размер на 18935472 лв., като в сравнение с 2004 г. са нараснали с 1,5 на сто.

Разходите общо за местните дейности са в размер на 14763425 лв., като в сравнение с 2004 г. са нараснали с 27,5 на сто.

По функции, бюджетните разходи са както следва:

- функция “Образование” 15685612 лв., нарастване спрямо 2004 г. 11,5 на сто;

- функция “Здравеопазване” 1625396 лв., нарастване спрямо 2004 г. 47,7 на сто;

- функция “Социално осигуряване, подпомагане и грижи” 4347709 лв.

- функция “Жилищно строителство, БКС и опазване на околната среда” 5091812 лв., нарастване на разходите за издръжка спрямо 2004 г. 20,8 на сто;

- функция “Почивно дело, култура и религиозни дейности” 2561971 лв., нарастване на разходите за издръжка спрямо 2004 г. 41,7 на сто;

През 2005 г. са извършени капиталови разходи за 5572522 лв., като е отчетено нарастване спрямо 2004 г. с 72,3 на сто.

2. Основни характеристики и параметри на проекта – бюджета за периода 2006 – 2008 г.

Оценката на приходите на общината за периода 2006 – 2008 г. е разработена на основата на прогнозната макро рамка за страната при следните показатели:

макроекономически показатели	2006 г.	2007 г.	2008 г.
брутен вътрешен продукт /млн.лв./	44655,4	48761,5	53021,2
реален растеж в %	5,3	5,5	5,5
инфлация в %	3,7	4	3,8
валутен курс /USD/BEN/	1,57	1,57	1,57

Общо бюджетните приходи за 2006 г. се прогнозира да бъдат в размер на 39260100 лв., в т.ч.:

- за държавните дейности 19049040 лв., нарастване спрямо 2005 г. с 1 на сто;
- за местните дейности 20211060 лв., нарастване спрямо 2005 г. с 15 на сто;
- за 2007 г. приходите общо се очаква да бъдат в размер на 41635000 лв., нарастване спрямо 2006 г. 4 на сто
- за 2008 г. приходите общо се очаква да бъдат в размер на 43383700 лв., нарастване спрямо 2006 г. 4,2 на сто.

Разходната част на бюджета за 2006/2008 г. е разработена, като са отчетени следните по-важни изисквания:

- планираните структурни промени в натуралните показатели на бюджетните заведения и дейности;
- прогнозното изменение на цените на стоките и услугите;
- финансовото осигуряване на поетите договорни задължения към доставчиците на стоки и услуги;
- участието на общината в реализирането на проекти по регионални и национални програми в сферата на социалните услуги;
- изграждане на инженерната и техническа инфраструктура, опазване на културно – историческото наследство и др.;

Общият обем на средствата за финансиране на бюджетните заведения и дейности за 2006 г. е 39260100 лв., в т.ч. за издръжката 23219500 лв. В сравнение с 2005 г. бюджетните разходи се очаква да нараснат с 5,4 на сто, в т.ч. на издръжката с 7,6 на сто.

За 2007 г. се предвижда да се извършат бюджетни разходи в размер на 41635000 лв., като се осигури нарастване спрямо 2006 г. на 6 на сто, а за 2008 г. 43383700 лв., нарастване спрямо 2007 г. 4,2 на сто.

Макроекономическата стабилност, постигната през последните години, дава основание да се прогнозира тенденциите за утвърждаване на нарастване на разходите от работна заплата, увеличаване на производителността на труда и ограничаване на безработицата.

През периода 2006 – 2008 г. се очаква динамиката на реалните работни заплати и на производителността на труда да бъде с идентични темпове – над 4%, а равнището на безработица в края на периода да достигне под 10 на сто.

Съгласно националната бюджетна стратегия, се предвижда за периода 2007/2008 г. нарастването на средната месечна заплата да бъде до 10%, а за 2006 г. това нарастване да бъде 5%.

2.1. Разпределение на общите разходи по функции за периода 2006/2008 г.

Разпределението на общите разходи по функции за периода 2006/2008 г. се очаква да бъде:

ФУНКЦИЯ “ОБРАЗОВАНИЕ”

Показатели	Мярка х.лв.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
1. Текущи разходи		15686	16614	17070	17787
- % от общо разходи		42,1	41,5	41,0	41,0
2. Капиталови разходи		701	600	710	870
- % от общо разходи		1,9	1,5	1,7	2,0

Приоритетите в сферата на образованието са изведени в съответствие с новите потребности за качествено ново развитие на образованието, с което да се осигурят необходимите предпоставки за повишаване конкурентноспособността, ускоряване на растежа и подобряване заетостта на икономиката.

Основните направления, в които ще се осъществяват необходимите промени в образователната сфера са:

- подобряване качеството и ефективността на системата на средното образование;
- развитие на системата на управление на образованието, в т.ч. децентрализация на управлението чрез делегиране на правомощия в областта на финансите, управлението на кадрите и др.;
- въвеждане на действаща система от индикатори за оценка на качеството на образованието и обвързване на финансирането с качеството на образователния продукт.

ФУНКЦИЯ “ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ”

Показатели	Мярка х.лв.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
1. Текущи разходи		1625	1762	1790	1822
- % от общо разходи		4,4	4,4	4,3	4,2
2. Капиталови разходи		58	30	35	43
- % от общо разходи		0,15	0,08	0,1	0,1

Финансовите средства в областта на здравеопазването се предвижда да нарастват постепенно с ръста на собствените приходи на общината.

Финансовото участие на общината ще се насочи както към осигуряване на необходимите условия за нормално функциониране на дейностите и заведенията, така и за подпомагане развитието на детски заведения, финансирани с частни ресурси.

**ФУНКЦИЯ “СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ,
ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ”**

Показатели	Мярка х.лв.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
1. Текущи разходи		4345	4924	5371	5640
- % от общо разходи		11,7	12,3	12,9	13,0
2. Капиталови разходи		1830	300	375	430
- % от общо разходи		4,9	0,75	0,9	1,0

**ФУНКЦИЯ “ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БКС
И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА”**

Показатели	Мярка х.лв.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
1. Текущи разходи		5092	5605	6037	6508
- % от общо разходи		13,7	14,0	14,5	15,0
2. Капиталови разходи		1771	3231	3600	4237
- % от общо разходи		4,75	8,2	8,6	9,7

Средствата по тази функция ще се разходват за създаване на благоприятни условия за устойчиво и балансирано развитие на общината, за ефективно използване на предприєдинителните фондове. Значителни средства се предвижда да бъдат насочени и за създаване на условия за ефективен инвестиционен процес в сферата на благоустрояването, за доизграждането и поддръжката на водоснабдителните и канализационни системи и на пътната инфраструктура.

Предвидени са средства за подобряване управлението на отпадъците, за опазване чистотата на атмосферния въздух, управлението на опасните химически вещества и препарати, премахване на последиците от свлачищните и абразивни процеси.

**ФУНКЦИЯ “ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА И
РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ”**

Показатели	Мярка х.лв.	2005 г.	2006 г.	2007 г.	2008 г.
1. Текущи разходи		2562	2442	2581	2603
- % от общо разходи		6,9	6,3	6,2	6,0
2. Капиталови разходи		226	150	200	260
- % от общо разходи		0,6	0,4	0,5	0,6

Средствата, предвидени в сферата на културата, са насочени главно към: развитие и разпространение на музикалното и танцовото изкуство, опазване, съхраняване и експониране на материалното културно наследство в музеите, Художествената галерия, събиране, съхраняване и предоставяне за ползване на библиотечния фонд, подпомагане на фестивали, конкурси и др. мероприятия, залегнали в културния календар.

В областта на физическата култура и спорта средствата са насочени към поддържане и реконструкция на спортните обекти и съоръжения.

2.2. Капиталови разходи

Инвестиционната програма на общината за 2006 г. се предвижда да бъде в размер на 4311000 лв.

По източници на финансиране инвестиционната програма има следните характеристики:

- от целева субсидия от Централния бюджет 847800 лв.
- от собствени бюджетни средства 3463200 лв.

Капиталовите разходи, които се предвиждат в общинския бюджет за 2007 г. са 4920000 лв. и за 2008 г. - 5840000 лв. Очаква се капиталовите разходи за 2007 г. да нараснат спрямо 2006 г. с 14,7 на сто, а за 2008 г. с 18,6 на сто спрямо 2007 година.

Капиталовите разходи за периода 2006 – 2008 г. се различават значително по структура на източниците на финансиране спрямо разходите за 2005 г. През

наблюдавания период се очаква значително увеличаване на средствата за капиталови разходи по програма ИСПА.

През 2006 – 2008 г. е предвидено да се изградят редица важни инфраструктурни обекти, в т.ч.:

- изграждане на регионален завод за преработване на твърди битови отпадъци на обща стойност 7000000 лв.;
- разширение и реконструкция на вътрешната В и К мрежа – гр. Сливен, на обща стойност 1895240 лв.;
- реконструкция на ул. “Раковски” гр. Сливен, на обща стойност 1000000 лв.;
- ефективно осветление на кв. “Дружба” и кв. “Сини камъни” гр. Сливен, на обща стойност 1750000 лв.;
- отводняване на селата Ж. войвода, Тополчане и гр. Кермен, на обща стойност 2000000 лв.;
- изграждане на депо за строителни отпадъци и излишна земна маса, на обща стойност 1000000 лв.;
- водоснабдяване на селищно образувание “Селището” – 270000 лв.;
- подобряване регулиране движението на кръстовища с концентрация на ПТП, на обща стойност 660000 лв.

3. Прогнозни макроикономически показатели за периода 2008 – 2013 г.

По данни на Министерството на финансите, макроикономическите показатели за периода 2008 – 2013 г. се очаква да имат следните измерения:

Показатели	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Брутен вътрешен продукт – растеж в %	5,5	5,3	5,3	5	5
Инфлация – средногодишно в %	3,5	3,5	3,3	3,3	3,3

На базата на тези показатели, бюджетната рамка за приходите общо на общината може да се прогнозира в следните размери:

2009 г. – 45700000 лв.

2010 г. – 48100000 лв.

2011 г. – 50500000 лв.

2012 г. – 53000000 лв.

2013 г. – 55800000 лв.

IV. Анализ на тенденциите и процесите в социалната сфера

1. Население

1.1. Динамика в общия брой на населението

Постоянното население на Община Сливен към 31.12.2004 г. наброява 130884 души, което е 62.03 % от населението на областта. Община Сливен се нарежда на първо място по брой на населението спрямо другите общини в Сливенска област. От 1992 г. насам развитието на населението на общината е в унисон с тенденциите,

установили се през последните 30 г., изразяващи се в намаляване на раждаемостта и увеличаване на смъртността. Разпределението на населението в общината по населени места и в разрез: “с постоянен адрес” и “с настоящ адрес” е показано в Приложение № 2.

Развитието на демографските процеси в общината през последните 9-10 години навлезе в неблагоприятна фаза, характеризираща се с чувствително влошаване на режима на демографско възпроизводство и постепенно намаляване броя на населението. Този процес продължава да се задълбочава с всяка изминала година. Най-нисък е темпът на намаляване на населението в гр. Сливен.

Средната гъстота на населението към 2004 г. в община Сливен е 95.77 души на кв. км, която е доста по-висока от средната за страната (72.6 души на кв.км.).

За 2004 г. в Община Сливен раждаемостта е 11.9 ‰, като средно за страната тя е 8.6 ‰, а за областта – 12.3 ‰. Сравнена с 1999 г., раждаемостта се е увеличила с 1.1 пункта.

Общото равнище на смъртността на населението в Общината регистрира устойчива тенденция за запазване на нейното равнище. През 2004 г. смъртността в община Сливен е 12.2 ‰, която е по-ниска от тази за областта (13.2 ‰) и за страната (14.1 ‰). В сравнение с 1999 г. тя показва незначително намаление с 0.31 пункта.

Детската смъртност (на деца под 1 г.) за 2004 г. е 24.2 ‰, която е по-ниска от средното за областта (27.5 ‰) и доста по-висока от тази за страната (14.4 ‰). Спрямо 1999 г. нарастването на нивото на детската смъртност е със 7.1 пункта. Това е много сериозен сигнал за предприемане на спешни мерки, касаещи наблюдението и обслужването на жените-родилки, обслужването на бебетата по време на тяхното израстване поне до едногодишна възраст, подобряване на условията за раждане и отглеждане на децата и т.н.

Измененията на равнищата на раждаемостта и смъртността доведоха до намаляване на естествения прираст в общината, който за 2004 г. е -0.3 ‰, което поставя Общината в по-добри позиции в сравнение с областта (-0.8 ‰) и със страната (-5.5 ‰).

Поради застаряващата структура на населението в селата и под влиянието на редица други фактори, смъртността там е по-висока.

Възрастовата структура на населението от общината за 2004 г. е сравнително благоприятна: 18.39 % от населението на общината е в под-трудоспособна възраст; 61.61 % е в трудоспособна възраст и 20,00 % е в над-трудоспособна възраст.

Разпределението на населението в този аспект, изразено в абсолютни числа, е следното:

Възрастова структура на населението на община Сливен

Възраст	Общо	Жени	Мъже
Под трудоспособна	24066	11712	12354
Трудоспособна възраст	80635	38631	42004
Над трудоспособна	26183	16934	9249

Съотношението между градското и селското население за общината през 2004 г. е 74.93 % : 25.07 %, докато за страната то е 68.1 % : 31.9 %, т.е. Сливенска община е по-високо урбанизирана от останалите общини в страната.

Тенденцията на увеличаване на разликата в броя на мъжете и жените в полза на последните, се запазва. Към 31.12.2004 г. по данни на ЕСГРАОН мъжете в община Сливен по настоящ адрес са 63607 души, а жените – 67277 души. Половата структура на населението в Сливенска община е сходна с тази в страната, като

относителният дял на жените превишава този на мъжете (48.60 % мъже срещу 51.40 % жени). Това потвърждава наблюдаваната по-висока смъртност сред мъжете, както и факта, че по правило мъжете по-често емигрират от жените.

Населението на общината се характеризира с многообразния си етнически състав - българи, турци, роми и др. Компактно население с турски етнически произход живее в селата Новачево, Градско и Вълген. Ромското население исторически се е обособило в самостоятелни квартали в гр.Сливен и в почти всички населени места на общината.

1.2. Оценка на състоянието и тенденциите на демографското развитие

Оценката на състоянието и тенденциите в демографското развитие на населението от общината е направена въз основа на комплексна характеристика за неговия възпроизводствен процес, включващ броя на родените, починалите, естествения прираст, преселените, заселените, механичния прираст и общия прираст. При това тя се използва за извеждане на основните проблеми с цел дефиниране на приоритети на регионалната демографска политика.

Естествено и механично движение на населението в община Сливен

Година	Родени	Починали	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Общ прираст
1994	2009	1728	281	3765	3522	243	524
1995	1830	1746	84	3240	3240	-40	44
1996	1996	1763	122	2072	2264	-192	-70
1997	1683	1892	-209	2763	2988	-225	-434
1998	1661	1890	-229	2931	3260	-329	-558
1999	1657	1666	-9	2502	2992	-490	-499
2000	1557	1711	-154	2442	3710	-268	-422
2001	1571	1647	-76	2602	3210	-608	-684
2002	1507	1733	-226	1335	2153	-818	-1044
2003	1565	1700	-135	775	2287	-1512	-1647
2004	1571	1611	-40	59	1811	-1752	-1792

Демографското състояние на общината се характеризира с:

- намаляване броя на родените от 2009 души през 1994 г. на 1571 души през 2004 г. (негативна тенденция);
- намаляване броят на починалите от 1728 души през 1994 г. на 1611 души през 2004 г. (позитивна тенденция);
- добро количествено и качествено възпроизводство на населението и сравнително благоприятни условия на трудовия пазар в гр. Сливен;
- сравнително добро възпроизводство спрямо средното за страната в гр. Кермен и селата, разположени в близост до гр. Сливен;
- лошо количествено възпроизводство на населението, което като стойност е близко до средното за страната, особено в селата от планинския район на общината: естественият прираст намалява от +281 души през 1994 г. на -40 през 2004 г. (негативна тенденция);
- главна причина за влошаване на демографската ситуация в общината е все по-нарастващия отрицателен механичен прираст: от +243 д. през 1994 г. спада на -1752 д. през 2004 г. (силно негативна тенденция);
- стабилизиране на демографските процеси чрез относително запазване броя на родените, починалите и изселените лица, при рязко намаляване броя на новозаселените лица.

1.3. Перспективи на демографското развитие в община Сливен

Възпроизводството на населението е процес, който по своята същност е икономически и социално обусловен, но в основата му лежат преди всичко демографските фактори – раждаемостта, смъртността, брачността, разводимостта, емиграцията и др.

Предвид сравнително добрата възрастова структура на населението в общината и общо взето приемливите нива на раждаемостта и смъртността (сравнени с тези за други общини от страната), би могло да се приеме, че в община Сливен броят на населението и в бъдеще ще запази относителна стабилност, съпроводена с плавно намаление. Общата тенденция на тотално намаляване на населението в страната едва ли ще отмине и община Сливен, но тук процесите на намаляване ще бъдат по-поносими и по-слабо изразени. И все пак може да се очаква, че в близката перспектива на един обозрим времеви хоризонт до 2020 г. броят на населението на община Сливен ще отбележи спад с около 3000 души.

Демографската прогноза за община Сливен е съставена за период от 20 години (2000-2020 г.). Тя се характеризира с постепенно плавно намаляване на броя на населението в общината: 2000 г. – 140048 д.; 2005 г. – 139572 д.; 2010 г. – 138790 д.; 2015 г. – 138027 д.; 2020 г. – 137254 д.

Прогнозен брой на населението в община Сливен за периода 2000-2020 г.

До 2005 г. прогнозите са за запазване на населението в трудоспособна възраст, след което се очаква тенденция на постепенното му намаляване, което е продиктувано от намаляването на родилните контингенти.

Тенденциите в изменението на числеността на населението в трудоспособна възраст са разнопосочни в териториален разрез по населени места, като се очаква по-голяма концентрация на икономически активното население в общинския център.

Особено важно е трудовият потенциал да се използва ефективно, за да се поддържа ниско ниво на безработицата и добро социално-икономическо развитие. Това изисква добре планирана социална и икономическа политика в областта на регионалното развитие, като се стимулират инициативите на производители от малкия и средния бизнес, с оглед разкриването на нови работни места и инвестиране в техническата, социално-битовата и производствената инфраструктура, като предпоставки за съживяване на икономиката и за създаване на по-добра инвестиционна среда.

От извършения анализ и направената оценка на демографското развитие на Община Сливен, могат да се формулират следните **основни изводи**:

- а) динамиката на населението на общината показва, че то постепенно

намалява. С тенденция на намаление се характеризират всички населени места на общината, в резултат както на отрицателния естествен прираст, така също и на отрицателното миграционно салдо;

б) измененията в числеността на населението се дължат на неблагоприятното развитие на основните демографски процеси - раждаемост, смъртност, естествен прираст, миграционни процеси и на неблагоприятната социално-икономическа конюнктура;

в) налице е тенденция на постепенно влошаване на възрастовата структура на населението в общината;

г) прогнозата за населението на общината дава основание да се смята, че то ще продължи да намалява с умерени темпове. Неблагоприятното демографско развитие през последните години и неговото продължение в близко бъдеще могат да доведат до негативни тенденции (стареене на населението, намаляване на контингентите в трудоспособна възраст и др.);

д) разнообразният етнически състав на населението и особено - наличието на голям контингент от ромско население, налага изготвянето и прилагането на специфични, нестандартни решения за разрешаване на изключително тежките икономически, социални, здравни и образователни проблеми на това население.

2. Трудова заетост и безработица

2.1. Характеристика на трудовата заетост

Ситуацията на трудовия пазар към 2005 година в община Сливен показва тенденция към стабилизиране. Инициативите по разработването на Общински план за действие по заетостта е обвързано и насочено с потребностите от работна сила в количествен и качествен аспект, в баланс с предлаганите работни места в отраслов и териториален разрез на територията на община Сливен.

Наблюдението на структурата и динамиката на заетостта през 2005 година сочи, че наред с увеличаването на приходите от продажби, се увеличават и заетите лица спрямо предходната година. Въпреки това значително нарастване, търсенето на работна сила в количествен аспект не е адекватно на предлагането ѝ. Благодарение на изградената Национална информационна система за търсене и предлагане на работна сила, професионална квалификация и преквалификация, община Сливен активно като работодател се включи в осигуряването на заетост на приоритетните рискови категории лица.

Структурата и динамиката на заетостта през 2004 г. сочи, че се увеличават заетите лица спрямо предходната година. Въпреки това значително нарастване, търсенето на работна сила в количествен аспект не е адекватно на предлагането ѝ. Тенденцията на движение на работната сила от обществената към частния сектор продължава. В останалите форми на заетост (по граждански договор и договор за управление) също се отчита нарастване спрямо предходната година.

Данните за средносписъчния брой на заетите лица в община Сливен за 2004 година са представени в следващата таблица:

Заети лица в община Сливен през 2004 г. по икономически дейности

Икономически дейности	Общо	В обществен сектор	В частния сектор
Всичко:	30408	9924	20484
Селско, горско и ловно стопанство	862	211	651
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	2160	...	2156
Производство на текстил и облекло	3129	-	3129
Производство на лицеви кожи и на изделия от тях	57	-	57
Производство на дървен материал и изделия от него, без мебели	316	...	312
Производство на изделия от каучук и пластмаси	69	-	69
Производство на продукти от други неметални минерални суровини	516	-	516
Металургия и производство на метални изделия, без машини	311	-	311
Производство на машини и оборудване, без електро-, оптично	836	-	836
Производство на електро-, оптично и друго оборудване	1083	...	1080
Преработваща промишленост	521	...	507
Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода	767	758	9
Строителство	1984	...	1939
Търговия и ремонт	4552	...	4533
Хотели и ресторанти	867	...	844
Транспорт, складиране и съобщения	2072	849	1223
Финансово посредничество	306	...	280
Операции с недвижими имоти и бизнесуслуги	1122	361	761
Държавно управление; задължително обществено осигуряване	1968	1968	-
Образование	2833	2813	20
Здравеопазване и социални дейности	2325	1818	507
Други дейности	1343	1006	337

Както се вижда от данните в горната таблица, общият брой на заетите в икономиката на община Сливен възлиза на 30408 души, което представлява 37.71 % от населението в трудоспособна възраст. В обществен сектор са заети 32.64 %, а в частния – 67.36 %. Най-голям е броят на заетите в сектор “Търговия и ремонт” – 4552 души (14.97 %), следван от “Производство на текстил и облекло” – 3129 души (10.29 %), “Образование” – 2833 души (9.32 %), “Здравеопазване и социални дейности” – 2325 (7.65 %) и т.н.

Според формата на собственост на предприятията и правния статут на заетите лица разпределението на средносписъчния брой в община Сливен е следното:

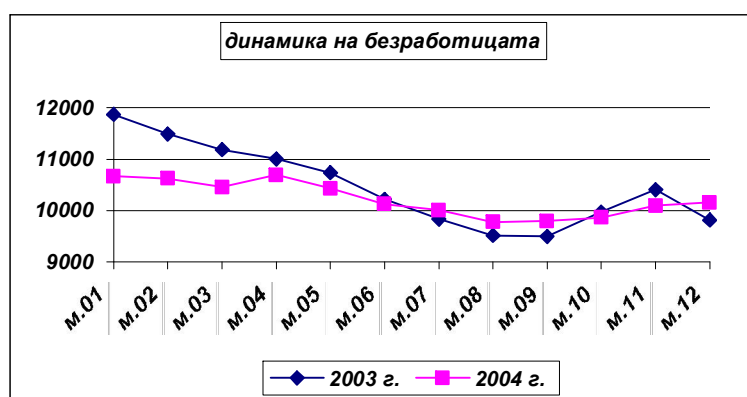
Средносписъчен брой на заетите лица

Правен статут	Сектор	XII 2003 г.	IX 2004 г.
Общо	Общо	29467	30447
	Обществен сектор	10497	9767
	Частен сектор	18970	20680
	Общо	27330	28626
	Обществен сектор	10200	9533

правоотношения	Частен сектор	17130	19093
По граждански договор	Общо	1429	1189
	Обществен сектор	269	211
	Частен сектор	1160	978
По договор за управление и контрол	Общо	259	165
	Обществен сектор	28	23
	Частен сектор	231	142
Работещи собственици		449	467

2.2. Характеристика на безработицата

Трудовият пазар в община Сливен през 2004 г. се характеризира с тенденция към намаляване на регистрираната безработица спрямо предходната година. Въпреки това, нивото на безработица остава по-високо от средните за страната стойности. В края на наблюдаваната година броят на регистрираните безработни е най-ниския в сравнение с последните три години. Динамиката на безработицата за периода 2003 - 2004 г. по месеци е представена на следната диаграма:

Коефициент на безработица в община Сливен през 2003 и 2004 г.

На трудовия пазар в община Сливен през 2004 г. предлагането на работна сила превишава търсенето, което е обусловено от състоянието на местната икономика. В последните няколко години се оформя новата икономическа структура на общината, в която преобладават средните и малките фирми и тези от сферата на услугите. За разлика от предходните години, регистрираната безработица спада на по-ниски нива, което в голяма степен се дължи на успешно работещите национални програми и мерки за насърчаване на заетостта.

Най-високите стойности на регистрирана безработица се отчитат през месеците януари – 16.3 % и февруари – 16.2 %. След това бавно намаляват до 14.9 % през м. август и м. септември. Най-общата съпоставка с равнището на регистрирана безработица на национално равнище показва аналогично движение – най-ниската стойност за страната е отчетена също през м.септември, както и най-високата стойност през м.януари. Въпреки това, през цялата година нивото на регистрираната безработица в община Сливен остава по-високо от стойностите в национален мащаб. Значителният брой на безработните лица в общината се дължи на следните основни фактори:

- относителен застои в индустрията;
- липса на алтернатива за търсещите работа;
- голяма част от търсещите работа се насочват да търсят работа извън територията на общината, областта и страната;

- увеличаване групата на лицата, неспазили плана за действие в Дирекция “БТ”- Сливен и др.

2.2.1. Полова структура на безработицата

Намаляващият брой на регистрираните безработни в общината води до намаляване на двете групи клиенти по полов признак. Наблюдаваната тенденция безработните жени и мъже да се приближават по брой, продължава и през 2004 г. Тя може да се тълкува като постепенно намаляване влиянието на половата принадлежност в процеса на търсене и предлагане на работна сила.

Разглеждането на средномесечния брой регистрирани безработни жени по тримесечия показва намаление през пролетта и лятото и нарастване през есента и зимата, т.е. сезонна заетост.

Анализирането на динамиката по месеци показва най-висока стойност на безработните мъже през януари (5053 души), а най-ниска през август (4748 души).

Наблюдението върху възрастовата структура на безработните по полов признак показва, че мъжете доминират сред най-младите (до 29 г.), като в групата до 19 г. техният дял е 62.4 %. Превес на мъжете има и при най-възрастните – те са 57.1 % от безработните над 55 г.

Спрямо предходната година се наблюдава промяна на относителните дялове на безработните мъже: с работническа професия (49.4 % от работниците) намаляват с 2.3 пункта, на специалистите (33.8 %) се запазва, а на нискоквалифицираните мъже (50.3 % от групата без специалност) нараства с 1.1 процентни пункта.

Брой и относителен дял на безработните жени в община Сливен

Години	Общо	Без специалност	Без специалност с основно и по-ниско образование	Престой над 1 година
2003	5495 (52,5 %)	3455 (62,9 %)	3171 (57,7 %)	3016 (54,9 %)
2004	5332 (52,9 %)	3443 (64,6 %)	3176 (59,6 %)	2832 (53,1 %)

През 2004 г. се наблюдават следните характерни особености при безработните жени по различни критерии:

- Ниското образователно ниво е характерно за 61.9 % от средногодишния брой незаети жени, като сравнението с предходната година сочи нарастване на относителния дял с 0.7 процентни пункта.

- По подобие на предходната година, намалява броят на продължително безработните жени. Средногодишният им брой спада с 6.1 на сто, а относителното тегло от всички регистрирани жени - с 1.8 процентни пункта.

- Безработните жени със специалност продължават да имат превес на трудовия пазар в община Сливен. Техният относителен дял е 66.2 % от всички търсещи работа специалисти, като нарастват спрямо базовия период с 0.5 пункта. В групата на жените тези със специалност съставляват 17.5 % от тях. За сравнение теглото на специалистите е 13.8 % от всички клиенти на бюрото по труда.

- Търсещите работа жени с висше образование за 2004 г. са средно 422 души и макар да намаляват спрямо предходната година със 7.9 на сто, са основната част от лицата с висше образование – 68.3 % (70.3 % през 2003 г.). Подобно съотношение вече няколко години показва наличието на сериозен ресурс от високообразовани жени, които не намират възможности да се реализират на местния трудов пазар.

Очаква се стартиралите програми за обучение и заетост да спомогнат за намаляване на този контингент на безработните.

- Разпределението на неработещите жени по възраст показва най-слабо присъствие при най-младите жени – до 19 г., които са 4.6 % от всички и на най-възрастните – над 55 г. (6.6 %) и сравнително еднакви относителни дялове на останалите възрастови групи, вариращи от 9.4 % до 15.5 %.

2.2.2. Безработни младежи (до 29 г.)

Общото намаление в броя на регистрираните в бюро по труда през 2004 г., доведе до аналогично намаляване присъствието на търсещи работа млади хора до 29 г. Средногодишният им брой през периода е 3384 души и намалява с 5.8 на сто в сравнение с 2003 г. В динамичен план се наблюдава постъпателно движение в броя на регистрираните млади хора – намаление от април до октомври, следвано от по-високи стойности през м.м. ноември и декември. По традиция равнището на регистрираната младежка безработица в община Сливен се движи малко над средната за страната. В края на наблюдавания период тя е 33.0 %.

По различни показатели най-характерните промени през 2004 г. спрямо предходната, могат да се обобщят в следното:

а) В професионален план, както и при другите рискови групи, доминират безработните без професионални умения – средно 2800 души т.е. 82.7 % от всички младежи. Това е значително по-висока стойност от средната за бюро по труда – 67.8 %. Наред с низходящата тенденция като цяло в общия брой на младите хора, тези от тях без специалност също намаляват спрямо предходната година с 1.3 на сто. Спадът в броя на разглежданата група безработни е отражение на демографското състояние в общината.

б) Повече от две трети (80.3 %) от младежите е средногодишният дял на нискообразованите безработни, като нараства в сравнение с предходната година с 2.0 пункта. Абсолютният брой на групата намалява средно с 3.4 на сто и е 2719 души. Най-проблемната и трудна за реализация група сред младите хора е тази на лицата с основно и по-ниско образование, без специалност. През 2004 г. техният среден брой е 2675 души (79.0 % от всички безработни до 29 г.).

в) Не малка част от лицата до 29 г. са засегнати от продължителната безработица. Средно за периода делът им е 52.9 %, при 52.7 % за 2003 г., въпреки, че като абсолютен брой се отчита намаление с 5.3 на сто. Това е свързано както с ниското професионално и образователно ниво на групата, така и с липсата на мотивация за активното им участие на местния трудов пазар.

г) Повтарящата се безработица (регистрирани повече от 2 пъти) е факт за почти една трета от младежите – за 24.7 % от тях. Абсолютният брой и относителният дял на групата намаляват в сравнение с базовия период съответно с 17.2 на сто и с 3.4 пункта. Попадналите за втори път на пазара на труда също са близо една четвърт от безработните до 29 г. – 24.8 %. Макар, че абсолютният брой и на двете групи намалява, проблемът буди тревога поради резултатите от наблюденията, показващи че повече от половината напуснали трудовия пазар не започват работа или избират да живеят в по-голям град. Това доказват и данните от демографските изследвания за град Сливен, който като население вече е под 100 хиляди души. След определен период тези млади хора отново се регистрират в бюро по труда, за да получат шанса да се включат в програми за квалификация и заетост или да кандидатстват за социални помощи. Както и в общия случай, при младежите с две и повече регистрации преобладават тези без професия и квалификация – общо 79.0 %.

2.2.3. Безработни лица с увреждания

Лицата с намалена трудоспособност са със сравнително стабилна структура и присъствие на трудовия пазар. Относителният им дял за 2004 г. средно е 2.5 % от регистрираните безработни лица. Средногодишният им брой е 252 и се увеличава спрямо предходната година с 18.3 на сто (с 39 души).

В професионален и образователен аспект доминират лицата без професия и тези с основно и по-ниско образование, което отново е решаващ фактор при наемане на работа. Безработните с намалена трудоспособност, без специалност, са средногодишно 124 души (49.2 % от цялата група), а 106 души са нискообразовани и без квалификация. Специалистите са 19.4 % (49 души), а “работниците” – 31.3 % (79 души) от безработните с лекарски предписания, като преобладават тези с основно и по-ниско образование (132 лица – 52.4 %) и завършилите средни училища (101 лица – 44.9 %). Безработните с увреждания, които притежават висше образование се увеличават, като средно за периода са 19 души, при 18 лица за 2003 г.

По поредност на регистрация увеличение се отчита за попадналите на трудовия пазар за първи път – с 8.4 на сто. Средногодишният брой на групата е 103 души (40.9 %). Лицата с повече от две регистрации са средно 88 души и от 2003 г. (69 души) нарастват с 27.5 на сто. Безработните с намалена трудоспособност, регистрирани повторно, са 60 души и са с 11 души повече от предходния период. Въпреки съществуването на преференции за работодателите, които наемат такива лица, устройването им на работа на практика се оказва доста трудно.

2.2.4. Продължителност на безработицата

Анализът показва, че времето, през което безработните търсят работа, е различно и зависи както от икономическите условия и местоживеенето, така и от професионално-квалификационните и образователни характеристики на отделния човек.

Оформилата се в предходните години тенденция към нарастване на абсолютния брой и относителния дял на регистрираните безработни лица прекъсва, като резултат от настъпилите промени в икономическото развитие и прилаганите мерки за насърчаване на заетостта и програми за заетост.

Брой безработни лица в община Сливен според продължителността на регистрация

Продължителност	Мярка	2003 г.	2004 г.	Изменение (бр)	Изменение (%)
Регистрирани - общо	Брой	10463	10225	-238	-2,3
	%	100	100	-	-
В това число:					
Регистрирани до 1 месец	Брой	680	594	-86	-12,6
	%	6,5	5,8	-	-
Регистрирани от 1 до 4 месеца	Брой	1466	1483	+17	+1,2
	%	14,0	14,5	-	-
Регистрирани от 4 до 6 месеца	Брой	714	790	+76	+10,6
	%	6,8	7,7	-	-
Регистрирани от 6 до 12 месеца	Брой	1678	1756	+78	+4,6
	%	16,1	17,2	-	-
Регистрирани от 1 до 2 години	Брой	2015	1705	-310	-15,4
	%	19,2	16,7	-	-
Регистрирани над 2	Брой	3909	3897	-12	-0,3

години	%	37,4	38,1	-	-
Продължително	Брой	5924	5602	-332	-5,4
безработни (над 1 години)	%	56,6	54,8	-	-

Най-голямо намаление спрямо базовия период се отчита при безработните с престой на трудовия пазар до 1 месец и тези от 1 до 2 години. Безработните с престой над 2 години намаляват с 0.3 на сто. При групата с престой на трудовия пазар над 1 година се забелязва постепенно намаляване на броя през периода.

Наблюдението върху движението в относителните дялове на безработните по полов и квалификационно-образователен критерий сочи следните резултати:

* Жените имат преобладаващо присъствие във всички групи, с изключение на продължително регистрираните над 2 години - 49.0 %. В останалите групи относителният им дял варира от 53.7 % (от 1 до 4 м.) до 54.4 % за безработните жени с престой от 6 до 12 месеца.

* Лицата без специалност (както и тези с основно образование) увеличават дела си в съответните групи с нарастване на престоя на трудовия пазар, което е свързано с ниското им професионално и образователно ниво. Неприетежаващите професия нарастват от 51.7 % (при лицата с регистрация до 1 месец) и достигат 80.7 % при дълготрайно безработните (над 2 г.).

* При лицата с основно и по-ниско образование също се отчита нарастване на относителния дял с увеличаване на престоя на трудовия пазар от 46.8 % (до 1 месец) до 85.1 % (над 2 години). Ниското професионално и квалификационно равнище на продължително безработните ги превръща в основен контингент на програмите от вторичния пазар на труда. Именно по тази причина към групата са насочени голяма част от активните мерки и програми за минимална трудова заетост.

2.3. Активни мерки за насърчаване на заетостта

Активните мерки на трудовия пазар имат за цел да подпомогнат безработните лица в усилията им да намерят трудова реализация и да ги стимулират към активно поведение на трудовия пазар и повишаване на мотивацията и квалификацията им. Друга част от мерките и програмите са насочени към работодателите, като ги стимулират за откриване на нови работни места. Разходите за активна политика през 2004 г. нарастват в сравнение с 2003 г. с 42.5 на сто и общият им размер възлиза на 2 078 906.1 лв.

Броят на наетите и работилите лица по преференции, както и изразходваните средства, могат да се видят от следната таблица:

Брой на наетите по преференции и изплатените средства през 2004 г.

Мярка	Изплатени средства от ДБ – лв.	Брой наети	Средно-списъчен брой работили
Чл. 36 (1)	44355	119	108
Чл. 36 (2)	9111	8	7
Чл. 37	11769	29	24
Чл. 41	54545	105	32
Чл. 42	619	2	2
Чл. 43	0	0	0
Чл. 44	4050		115
Чл. 46	8862	58	12
Чл. 47*, 48, 49	480	9	9
Чл. 49 а	13433	6	6
Чл. 50	694	2	1

Чл. 51	12417	33	30
Чл. 52 (1)	12593	5	7
Чл. 52 (2)	12981	12	6
Чл. 53	14974	9	10
Чл. 55	1839	0	1
Чл. 55 а	10351	18	8

* **Забележка:** по чл. 47 не са включени изплатените обезщетения за започване на собствен бизнес, а само парите от ДБ за наемане на втори член на семейството и средства за консултантски услуги.

Обобщените данни за започналите работа по програми и проекти за насърчаване на заетостта и размера на изплатените средства през 2004 г. са отразени в следната таблица:

Започнали работа по програми и проекти за насърчаване на заетостта

Програма/проект, чл. от ЗНЗ	Изплатени средства (лв.)	Брой назначени/обучени	Брой работили
НП "От социални помощи към осигуряване на заетост"	1662586	1654	989
НП "Компютърно обучение на младежи"	33569	50	10
НП "Опазване на реколта 2004 г." (чл. 31, т. 1)	13751	20	7
Програма за заетост на учители в обучение на деца с увреждания	6982	8	10
НП, модул "Заетост на младежи с висше образование в публичната администрация"	26568	7	10
НП "Помощ при пенсиониране"	24865	28	12
Проект "Красива България"	0	89	18
Проект "Гаранционен фонд за микрокредитиране"	6732	78	-
НП "Подкрепа на българския театър"	19338	16	11
Проект "Нова професионална квалификация в областта на информационните технологии и компютърните мрежи"	2884	20	-

Програмите и мерките за насърчаване на заетостта са насочени, както към клиентите на бюрата по труда в неравнопоставено положение (младежи, лица с трайно намалена работоспособност, сираци, продължително безработни и др.), така и към работодателите, се явяват особено важна част от активната политика на трудовия пазар. Включените в програми и мерки за заетост през 2004 г. са общо 2694, от които 2164 души по програми и 530 души по мерки за заетост.

По-важните програми и мерки за насърчаване на заетостта, изпълнявани през 2004 г. в община Сливен, са следните:

А. От социални помощи към осигуряване на заетост

Основна цел на най-мощно прилаганата програма е осигуряване на заетост и социална интеграция на безработни лица, обект на месечно социално подпомагане, чрез разкриване на работни места в общополезни дейности и предоставяне на социални услуги, както и повишаване на пригодността им за заетост, чрез включването им в дейности, водещи до повишаване на уменията и квалификацията

им, участие в обучение за ограмотяване и придобиване на професионална квалификация.

От работещите в края на периода 754 души разпределението по видове комплекси дейности е както следва: комунално битовото обслужване – 166, дейности с устойчив характер – 38 души и социалните дейности – 550 души. Работилите лица на социално подпомагане в края на периода са 715, квалифицираните работници – 104, относителния дял на квалифицираните работници към общия брой е 12.70. До 31.12.04 г. нововключените лица по програмата са 1654, от тях 853 са жени, 389 – младежи до 29 г.

Б. Национална програма "Помощ при пенсиониране"

Програмата има за цел осигуряване на заетост на пълно работно време за срок не по-малко от 3 и не повече от 60 месеца и помощ за пенсиониране на безработни лица, на които не им достига до 10 точки за формиране на необходимия сбор от осигурителен стаж и възраст, който дава право на пенсия по чл. 68, ал. 1-3 от КЗОО.

През периода на работа са приети 28 лица, а работодателите сключили договор по условията на Програмата са също 28. Работилите от началото на годината по програмата лица са 29. Изплатените средства от Д"БТ"- Сливен са в размер на 24 864.68 лв. Определените средства в размер на 25 800 лв. са усвоени 96.38 %.

В. Проект "Повишаване пригодността за заетост и насърчаване на предприемачеството на младежите" – Модул: "Заетост на младежи с висше образование в публичната администрация"

Работили по програмата по процедури от 2003 г. и 2004 г. са 16 лица, като в Общинска администрация Сливен - 12 младежи, в Областна администрация Сливен – 2, Регионална дирекция за социално подпомагане – 1, Дирекция "Областна инспекция по труда Сливен" – 1. След изтичане на шестмесечния срок, е продължен с три месеца договора на 9 младежи от Община Сливен и на 1 работещ в Дирекция "ОИТС". Работещия по програмата в Дирекция "БТ" Сливен от 01.04.2004 г. е преназначен по трудов договор извън програмата. Изплатени средства 25444.44 лева. По процедура 07.2004 г. са назначени 4 младежи с висше образование, като в Областна администрация Сливен – 1, в Общинска администрация Сливен – 1, в Дирекция "Социално подпомагане" Сливен – 1, в Териториално поделение "Социално осигуряване – Сливен" – 1. По последната процедура за 2004 г. са изплатени 1123.69 лв., като общо изплатени са 26568.13 лв.

Г. Програма "Красива България"

През 2004 г. по Програма "Красива България" устроените по проекта безработни лица са 90.

През м. септември са проведени 3 курса за обучение по програма "Красива България" – "Строителен бояджия", "Сервитьор-барман" и "Готвач" с общо 45 курсисти. От тях 44 души са получили документ за професионална квалификация. За всички, завършили курсове за квалификация, се търсят възможности за реализация на трудовия пазар.

Д. Национална програма за заетост и професионално обучение на хора с трайни увреждания

При план включването на едно лице, включени в заетост през 2004 г. са 8 лица. Сключени са договори с "Берко-трейс" ООД - 1, "Дружество за охрана и сигурност" ЕООД - 1, ЕТ "Арея-дизайн-Петър Петров" – 1, ЕТ "Редис – Рени

Илиева” – 1, ЕТ “АИ-ЖИ-Иван Андонов” – 1, Дирекция ”Социално подпомагане” Сливен - 3 и “Сливенски новини” ООД – 1. Изплатените средства възлизат на 5719.83 лв.

Е. Програма за заетост на учители в обучение на деца с увреждания

Включени в обучение по програмата са 14 лица. Първи модул включва мотивационно обучение, а втория - допълнителна професионална квалификация за работа с деца с различни увреждания. Включени в заетост са 11 безработни учители. Изразходваните средства за заетост възлизат на 39096.53 лв., а общо с квалификацията - 44738.53 лв.

В общината се реализират редица конкретни общински проекти за разкриване на нови работни места. Така например създадено е “Дружество за заетост” ООД с утвърдена програма за 200 работни места на година. Успешно се изпълнява микропроект за осигуряване трудова заетост и възможност за придобиване на професионални умения на 8 (с тенденция да станат 15) безработни мъже от ромски произход за извършване на благоустройствени мероприятия на територията на гр. Сливен. Предвижда се тази инициатива да се развие и при осигуряване на допълнителни средства от предприєдинителните фондове на Европейския съюз, за да се обезпечат по 150 – 200 работни места за безработни роми в благоустрояването и чистотата на гр. Сливен и населените места в общината.

Американското присъствие на полигона “Ново село” е също възможност за намаляване на безработицата в общината, поради ангажираността на местните хора към ученията. В бъдеще на полигона постоянно ще има между 1000 и 3000 военнорслужачи. Те ще тренират заедно със свои колеги от България и други натовски страни, като ръководният и команден състав ще живее в Сливен. Това ще се отрази изключително благоприятно не само на хотелиерството, но и на цялата местна икономика – инвестиции в строителството, инфраструктурата, в логистичното осигуряване, развитие на туризма, ресторантьорството, културните дейности, и др.

Вече е договорено всички дейности в строителството да се извършват от български фирми, което означава по-голяма заетост на хората от региона и по-високи доходи.

Проявен е сериозен интерес и към военното летище “Бършен”, като до две години от него ще излитат и кацат самолети.

Активно се работи за голяма инвестиция в Пазара за плодове, зеленчуци и цветя.

От извършения анализ могат да се формулират следните **изводи** относно заетостта и безработицата в община Сливен:

1. Неравновесието между търсенето и предлагането на работна ръка на пазара на труда в общината през 2004 г. спрямо 2003 г. значително намалява;
2. Засилената роля на активната политика на пазара на труда, затихващите структурни промени в икономиката и традиционния сезонен фактор пряко влияят върху общото снижение на броя на незаетите лица;
3. Относително ниският входящ поток от безработни и превъзхождащия го изходящ поток през 2004 г., също пряко води до намаляване на регистрираните безработни лица;
4. Структурата на безработицата през 2004 г. повтаря тази от предходния период - с превес на жените, лицата с ниско образование, без и с ниска

квалификация, и продължително безработните лица;

5. Относително висок остава броят както на заявените работни места, така и на устроените на работа безработни лица;

6. Успешното прилагане на различни програми и мерки за заетост отслабва социалното напрежение на пазара на труда и намалява конкуренцията между безработните лица при заемането на свободните работни места.

7. Оформят се рискови групи на трудовия пазар, които са неравностойни по отношение на останалите субекти, предлагащи работна сила;

(За по-подробна информация относно заетостта и безработицата в общината виж Приложение № 3)

Оценки и препоръки:

Въпреки значителното намаление на броя на безработните лица, техният брой все още е висок, особено по отношение на продължително безработните, младежите и възрастните работници. Равнището на включените в различните форми на учене през целия живот е все още много ниско.

Необходимо е да се подобрят средата, възможностите и стимулите за разкриване на нови работни места на първичния пазар на труда, както и:

- Подобряване насочеността на активните програми към най-уязвимите групи на пазара на труда;

- Реализиране на мерки и програми, подпомагащи интеграцията на младежите на пазара на труда;

- По-нататъшни усилия за интегриране на уязвимите етнически малцинства на пазара на труда и особено на ромското население;

- Стимулиране на ученето през целия живот за повишаване на пригодността за заетост на работната сила;

- Развитие на практиката за стажуване и чиракуване на безработни лица на работни места, специално разкрити от работодателите;

- По-нататъшно реформиране на данъчната система, системите за обезщетения при безработица и за социално осигуряване; повишаване на стимулите за търсене и приемане на работа; преодоляване на проблемите, свързани с неформалния сектор и др.

3. Здравеопазване

3.1. Състояние на здравната система

Община Сливен е един от здравните центрове на страната. Извънболничната помощ през 2005 г. се осъществява от 364 лечебни заведения. Специализираната медицинска помощ се осъществява в 4 Диагностично-консултативни центъра, 10 Медицински центъра, 106 индивидуални и 7 групови практики, 1 стоматологичен център, 1 медико стоматологичен център, медико– диагностичните и медикотехническите лаборатории са съответно 11 и 24. В общината функционират още 8 лечебни заведения за болнична помощ със 745 легла:

МБАЛ “Д-р Иван Селимински” – Сливен

МБАЛ “Царица Йоанна” ЕООД – Сливен

СБАЛББ ЕООД – Сливен

СБАЛ по АГ – Сливен ООД

СБАЛ по Хирургия – Сливен ООД

СБАЛ по АГ “ЕВА” – ООД – Сливен

СХБАЛ Амброаз Паре ООД – Сливен

Областен диспансер за кожно-венерически заболявания със стационар – Сливен.

Всички лечебни заведения за болнична помощ са оборудвани с модерна техника, като МБАЛ “Д-р Иван Селимински” и СБАЛ по Хирургия – Сливен ООД разполагат със скенери. Кадровата обезпеченост с висши медицински кадри на територията на Община Сливен е много добра.

Междубластното ниво на болнична помощ се осигурява от УМБАЛ – Стара Загора ЕАД.

Лечебните заведения за първична медицинска помощ обслужват както градското, така и селското население на общината под формата на Амбулатории за първична медицинска помощ.

Анализирайки състоянието на първичната извънболнична медицинска помощ, следва да се отбележи, че въпреки достатъчния брой общопрактикуващи лекари в общината и високия процент на пациенти, избрали личен лекар (94 %), качеството на предоставяните медицински грижи и организация на работа не са на необходимото ниво. Тревожно е състоянието в някои селски райони, където поради липса на общопрактикуващи лекари в населените места, пациентите са избрали личен лекар от съседна лекарска практика или от града. Това създава проблеми с обслужването, лишавайки пациентите от своевременно достъп до специализирана медицинска помощ и евентуално болнично лечение.

Основните слабости и недостатъци на системата за извънболнична помощ в община Сливен се определят с неравнопоставеност по отношение на достъпа до извънболнична помощ – неравномерно разпределена на първичната и специализирана медицинска помощ на територията на общината; недостатъчна работа в областта на профилактиката и превенцията на социално-значимите заболявания сред населението на общината (йоднедоимъчни състояния на щитовидна жлеза, метаболитни нарушения особено в детската възраст), недостатъчно обхващане на малцинствени групи за скрининг на злокачествени заболявания на млечни жлези, простата, заболявания на женската полова система; “комерсиализация” на медицинската професия и срыв на етичните основи на съсловието; нарастваща неудовлетвореност на пациентите и т.н.

За в бъдеще здравеопазването в Сливен ще се оформя като своеобразен център на здравната дейност за околните по-малки общини – Котел, Нова Загора и Твърдица. Инвестициите в сферата, били те обществени или частни, ще продължат да нарастват. Съществени промени могат да настъпят едва при стартиране на приватизационните процеси в сектора. **Перспективите** за териториалното развитие на здравеопазването в общината са свързани с преминаване към по-малки, но по-мобилни здравни центрове, локализирани в кварталите, напълно оборудвани, с малка издръжка, ориентирани към профилактика и диагностика на заболяванията; специализация в определена област (например поэтапно изграждане на съвременен балнеолечебен център); специализация в други области, на база уникална апаратура и установени традиции (Държавна болница за белодробни заболявания); използване на наличната материална база на детски ясли, детски градини, за постепенно изграждане на няколко хосписа.

Специфичен за общината и с много сериозни социални последици е проблемът за здравния статус на етническите малцинства в неравностойно положение. Това се очертава като едно от предизвикателствата пред общинската администрация, свързано с преодоляване и преустановяване негативните тенденции

в здравето на етническите малцинства в неравностойно положение; намаляване на детската и майчината смъртност; ограничаване заболяемостта от заразни и паразитни заболявания – туберкулоза, вирусни хепатити, ехинококоза и др.; намаляване склонността към заболяемост от наследствени заболявания, водещи до ранна инвалидизация и преждевременна смърт сред някои ендемични малцинствени групи; укрепване на сексуалното и репродуктивното здраве (превенция на аборта и полово предаваните инфекции, хигиена и адекватно семейно планиране в етническите общности); осигуряване ефективно равенство в достъпа на малцинствата в неравностойно положение до здравни услуги и здравна информация, отваряне на здравеопазната система към нуждите на най-бедните и най-уязвимите групи и общности; оптимизиране изпълнението на Националните профилактични програми на общинско ниво и разработване на специални програми, отговарящи на специфичните проблеми на малцинствените групи в неравностойно положение.

ПРЕВЕНЦИЯ

Превенцията е сред най-съществените социални ангажименти за всяка общинска администрация. В тази връзка в община Сливен се осъществяват инициативи в областта на превенцията от зависимости, от HIV/СПИН, от ранна бременност, от аборти и т.н.

През 2005 г. се създаде Превантивно-информационен център. Негова основна задача е ограничаване разпространението и употребата на наркотични вещества сред младите хора и намаляване на социално-психологическите последици, свързани с употребата и злоупотребата с наркотици.

От 2004 г. Сливен е пилотна община по проекта на Министерство на здравеопазването „Сексуално и репродуктивно здраве”. От същия период Сливен е пилотна община и по Националната програма “Превенция и контрол на ХИВ/СПИН”. Ежемесечно се осъществяват и редица краткосрочно инициативи, свързани с превенция на населението.

Администрацията работи активно по създаване на младежки групи от доброволци за превантивна дейност сред младите хора, както и за обучение на доброволчески екипи.

Въпреки активността в тази сфера, до преди 2004 г. години наред не съществува институционален ангажимент по превенция в рамките на общинската администрация. За това и няма официални данни за предходни периоди на разположение на администрацията. Все пак от края на 2004 г., след сериозни административни промени, превантивната дейност е организирана и институционализирана. Сериозни средства от общинския бюджет са инвестирани, което допълва твърдението за ангажираността на община Сливен. Първи анализи за успеха на дейността ще могат да бъдат дадени едва през 2007 г., когато ще могат да се съпоставят цифри и дейности от 2005 и 2006 г.

ДЕТСКИ ЯСЛИ

Детските ясли в община Сливен са заведения, в които се подпомага отглеждането и възпитанието на деца от 10 месеца до 3 годишна възраст. На територията на община Сливен съществуват 7 детски ясли. Приема на нови деца се извършва целогодишно.

За 2004-2005 година средносписъчният брой на децата, посещаващи групите в детските ясли са съответно 257 и 256 броя (около 85 % от пълния капацитет на заведенията).

Финансирането на детските ясли се извършва изцяло за сметка на общинския бюджет. Родителите заплащат такса, приблизително равняваща се на около 15 % от размера на минималната работна заплата. Таксата за второ и всяко следващо дете обаче е с 50 % намаление. При условие, че родителите са с над 70 % загубена работоспособност, или децата са с неизвестни родители, без родители, деца на загинали при производствени аварии и природни бедствия, деца на загинали в изпълнения на служебния дълг – такса не се заплаща. През периода 2003-2005 година общинските разходи за издръжка на яслите нарастват постепенно:

Година	2003 г.	2004 г.	2005 г.
Разходи за издръжка	242 864 лв.	339 857 лв.	517 016 лв.

Тази тенденция ще се запазва и за в бъдеще. Една от важните задачи за изпълнение е модернизация на материалната база и увеличаване броя на децата, които посещават детските ясли от една страна, а от друга повишаване квалификацията на кадрите, полагащи грижа за бебетата.

Специфичен за общината и с много сериозни социални последици е проблемът за здравния статус на етническите малцинства в неравностойно положение/в община Сливен – ромската общност/. Подобряването на здравния статус на това население се очертава като важна цел в настоящия актуализиран план и в бъдещите планове за развитие на общината. Тази цел следва да намери изражение в следните подцели и мерки със стратегическо значение:

- Преодоляване и преустановяване негативните тенденции в здравето на етническите малцинства в неравностойно положение на общинско ниво и създаване на условия за неговото подобрене, чрез:
- Намаляване на детската и майчината смъртност;
- Ограничаване заболяемостта от заразни и паразитни заболявания – туберкулоза, вирусни хепатити, ехинококоза и др.;
- Намаляване заболяемостта от някои широко разпространени социално-значими заболявания, водещи до преждевременна смърт – хипертонична болест, сърдечно-съдови и мозъчно-съдови заболявания;
- Осигуряване по-добро здравно обслужване и по-добро качество на живот на болни с хронични заболявания и инвалиди;
- Намаляване склонността към заболяемост от наследствени заболявания, водещи до ранна инвалидизация и преждевременна смърт сред някои ендемични малцинствени групи;
- Укрепване на сексуалното и репродуктивното здраве – превенция на аборта и полово предаваните инфекции, хигиена и адекватно семейно планиране.
- Осигуряване ефективно равенство в достъпа на малцинствата в неравностойно положение до здравни услуги и здравна информация, отваряне на здравеопазната система към нуждите на най-бедните и най-уязвимите групи и общности;
- Оптимизиране изпълнението на националните профилактични програми на общинско ниво сред малцинствените групи в неравностойно положение. Разработване на специални програми и политики за промоция на здравето,

отговарящи на специфичните проблеми на отделните малцинствени групи както следва:

- Национална програма за контрол на туберкулозата;
- Национална програма за профилактика и контрол на СПИН и полово предавани инфекции;
- Национална програма за психично здраве;
- Национална програма за превенция, лечение и рехабилитация на наркоманиите;
- Национална програма и работна програма за профилактичен онкологичен скрининг;
- Национална програма за инвазивна кардиология;
- Национална програма за профилактика на наследствените болести, предразположения и вродени аномалии;
- Национална програма за ограничаване на тютюнопушенето.
- Здравно образование и здравно-информационна кампания сред малцинствени групи в неравностойно положение на общинско ниво и с негативни тенденции по отношение на здравето
- Запознаване със системата на функциониране на доболнична и болнична здравна помощ;
- Запознаване с правата и задълженията на пациента;
- Повишаване на общата култура, нивото на образование, здравната култура и знанията за репродуктивно здраве сред ромите, българските турци и българите мюсюлмани, особено на младите хора, девойките и жените в тези общности;
- Здравно образование и обучение на млади майки;
- Запознаване с принципите на здравословното хранене и здравословен начин на живот.
- Преодоляване на културни бариери в общуването и всякакви форми на дискриминационни нагласи, чрез:
Провеждане на семинари за запознаване на медицинския персонал с етнокултурните особености на малцинствата;
- Включване в програмите на обучение в медицинските университети и колежи на специализирани часове /модули/, създаващи умения за работа с малцинствени общности;
- Защита правата на пациентите и сигнализиране на нарушения в здравното обслужване в МЗ, РЗОК и НЗОК, БЛС, Хелзински комитет, Проект "Правата на човека" и др. Професионалните организации на българските лекари и стоматолози съвместно с правозащитните организации трябва да следят и да оказват противодействие срещу всяка проява на дискриминация при здравното обслужване на представителите на уязвимите малцинствени общности и на бедните пациенти.
- Разширяване обхвата на здравноосигурените лица от уязвимите малцинствени групи и общности и подобряване здравното обслужване на здравнонеосигурените.

3.2. Балнеология

Сливенските минерални бани обслужват населението на Сливенска, Ямболска и Бургаска област, което ги прави с надобластно значение. Нуждаят се от реконструкция и модернизация на съществуващата база.

Водата им е с доказани качества при лечение на стомашно-чревни, жлъчно-чернодробни заболявания и болести на опорно-двигателния апарат и периферната нервна система.

3.3. Социални грижи

Социалните услуги са част от системата за социално подпомагане, чиято цел е преодоляване на социалната изолация на най-уязвимите групи от населението. Независимо от постигнатия напредък по отношение на предоставянето на социални услуги в общината, остава проблема за подобряване качеството на предоставянето им и облекчаване на обществения достъп до тях. Наскоро измененото социално законодателство е солидна основа за осъществяване на прехода от институционални грижи към услуги, позволяващи на ползвателите да останат в своите общности и семейната си среда, както и за възприемане на подход, ориентиран към клиента при предоставянето на услуги, създаване на нови алтернативни социални услуги, разработване на социални услуги за най-бедната част от населението, и услуги, насочени към хората, застрашени от социална изолация.

В общината следва да се обърне специално внимание на хората с ментални увреждания и социалното им включване. Необходимо е да се предприемат допълнителни мерки за подобряване условията на живот в специализираните институции за хора с ментални увреждания и акцентиране върху прехода от грижи в институции към предоставяне на услуги в общността.

Необходимо е да се оптимизира координацията между системата за социално подпомагане и системата за активни програми на пазара на труда, здравни услуги и учене през целия живот, което ще доведе до намаляване на броя на пасивните потребители на социални услуги и ще създаде възможност за пренасочване на ресурсите към хората, които имат най-голяма нужда от тях.

Специализирани институции за социални грижи на територията на общината са:

1. Дом за стари хора – Сливен – капацитет 120 места, от които 30 за лежачо отделение.
2. Дом за деца и младежи с умствена изостаналост гр.Кермен – капацитет 60 места.
3. Дом за възрастни с умствена изостаналост – селище Качулка с капацитет 80 места.

Социалните услуги предоставяни в общността се извършват чрез:

- Домашен социален патронаж – Сливен, капацитет 500 лица (обслужва лица от гр. Сливен и 10 населени места на територията на общината);
- Дневен център за стари хора – Сливен, с капацитет 30 места;
- Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост – гр.Сливен – капацитет 30 места;
- Дневен център за възрастни с умствена изостаналост – Сливен, с капацитет 20 места;
- Център за социална рехабилитация и интеграция на незрящи – Сливен;
- Център за социална интеграция на възрастни и хора с увреждания – Сливен.
- Защитено жилище за хора с ментални увреждания – Сливен, с капацитет 6 места;
- Дом за възрастни с умствена изостаналост.

Развитието на социалните услуги има за цел осигуряването на еднакъв достъп до ресурсите на обществото от възрастните хора, децата, хората с увреждания, социално изолираните хора в неравностойно социално положение. Основните

приоритети в тази област следва да бъдат насочени към подобряване качеството на живот, социално включване на хората с увреждане, индивидуален подход при социалната работа, развиване на алтернативни социални услуги.

Община Сливен предоставя различни видове социални услуги в **специализираните институции:**

1. Обгрижване на възрастни;
2. Социални контакти;
3. Осигуряване на непрекъснато медицинско обслужване;
4. Културни развлечения и занимания;
5. Обгрижване, отглеждане, възпитание и обучение на настанените деца;
6. Приучване в битово самообслужване;
7. Изграждане на трудови умения, навици и привички;
8. Развиване на говора и познавателните възможности на децата;
9. Социализация и интеграция на домуващите, чрез участие в културните мероприятия, изложби, организиране на екскурзии, летен възстановителен отдих;
10. Съдействие за издаване на лична карта;
11. Подготовка на документи за явяване пред РЕЛК и ТЕЛК;
12. Медицинска рехабилитация;
13. Стимулиране и развитие на групови умения и навици на лицата – трудо-терапия.

Социални услуги, предоставяни в общината:

1. Доставка на диетична храна;
2. Поддържане на личната хигиена и хигиената в дома;
3. Помощ в комуникациите и в поддържането на социални контакти;
4. Съдействие за снабдяване с необходимите помощни средства при инвалидност или тежко заболяване;
5. Подготвяне и подаване на документи за получаване на социални помощи по Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане;
6. Помощ при изготвяне на необходимите документи за явяване пред ТЕЛК;
7. Битови услуги – закупуване на стоки и вещи от първа необходимост, заплащане на комунално-битови разходи и други с лични средства за лицата, пране, и др;
8. Социални контакти;
9. Посредничество при извършване на административно-финансови и правни услуги;
10. Рехабилитация, и др.

В Центъра за социална интеграция на възрастни и хора с увреждания, разкрит по проект ФАРАКСЕС-2000, се извършват услуги според нуждата:

- административно-техническо обслужване на нуждаещите се възрастни и хора с увреждания;
- предоставяне на психологическа, юридическа, социална, здравна и други специфични консултации и помощ;
- посредничество при нужда от помощ за почистване на жилището и поддържане на личната хигиена;
- посредничество при нужда от извършване на битови услуги със средства на лицето;
- посредничество пред институции; предоставяне на информация за дейностите на НПО, клубове на пенсионера и други.

Второто ниво на социална защита в **социалното подпомагане** в община Сливен се изразява в предоставянето на месечни социални помощи, целеви помощи,

еднократни помощи, семейни помощи за деца и предоставяне на социални услуги. В категорията на подпомаганите лица обикновено попадат продължително безработни лица, хора с увреждания, самотни възрастни, самотни родители и др. Основното обстоятелство, водещо до зависимост от социална защита в общината, е безработицата и по-специално продължителната безработица, тъй като след изтичането на периода, в който търсещите работа лица получават обезщетения за безработица, те стават клиенти на системата за социално подпомагане. Всички лица на територията на общината, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини, не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по закон да ги издържат лица да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности, отговарят на условията за социално подпомагане, съгласно Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, в община Сливен се ползват от това си право.

В общината се осигуряват следните видове помощи:

- Помощи по Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;
- Помощи по Указа за насърчаване на раждаемостта;
- Помощи по ЗСПД ;
- Средства от фонд “Рехабилитация и социална интеграция на инвалидите”.

Увеличават се средствата, отпускани за месечни добавки за децата с увреждания /чл.40 от Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите/. Отражение даде промяната на Наредба №19/2000г. за експертизата на инвалидността при децата до 16 годишна възраст.

Социалните заведения и социалните форми на обслужване на територията на общината са:

1. Дом за стари хора –гр. Сливен;
2. Дом за деца и младежи с умствена изостаналост – гр. Кермен;
3. Домашен социален патронаж – гр. Сливен;
4. Дневен център за стари хора – гр. Сливен;
5. Дневен център за деца и младежи с умствена изостаналост – гр. Сливен;
6. Дневен център за възрастни с умствена изостаналост – гр. Сливен;
7. Център за социална рехабилитация и интеграция за незрящи – гр. Сливен;
8. Дом за възрастни с умствена изостаналост – с. Качулка;
9. Защитено жилище. /По-подробно за капацитета и бюджета на социалните заведения виж Приложение № 4/

Общинската стратегия за развиване на социални услуги за деца и семейства е разработена въз основа на Националната стратегия за детето, Националния план и дейностите по изпълнението му за интегриране на деца със специфични образователни потребности и/или хронични заболявания в системата на народната просвета, Националната стратегия за защита правата на “децата на улицата”, Националния план за действие срещу сексуалната експлоатация на деца с търговска цел и Националния план за действие срещу най-тежките форми на детски труд. Тя е съобразена с конкретните нужди и приоритети на нуждаещите се групи деца и семейства в община Сливен. /За допълнителна информация относно целите, приоритетите и мерките на Общинската стратегия за развиване на социални услуги за деца и семейства виж Приложение № 5/

4. Образование

4.1. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ИНСТИТУЦИ

Промените, настъпващи в българското образование днес са свързани с глобализацията на света и с желанието всички деца да бъдат обхванати в образователния процес. Изграждането на гражданското общество и развитието на демократичните процеси все по-осезателно открояват проблемите, отнасящи се до съхраняване и обогатяване на традициите, търсене на иновационни модели за развитие на образованието; очертават границите на участие и отговорностите на всички институции, свързани с образованието, както и параметрите на управление на образованието от държавната и местната власт. Общественото мнение за образованието в България в настоящия момент се фокусира както върху недостатъчните средства, отделяни от държавния бюджет, така и върху липсата на нов тип регулиране на преминаването от една образователна степен в друга, на вида и формата на различните изпити, на продължителността на обучението, на учебното съдържание и учебниците.

Опитите за реформа в последните години се свеждат до поредица от неуспехи и поради това, че се осъществяват под външен натиск. Текущото състояние на реформите в образованието се свежда до предложения за увеличаване на определения финансов ресурс (от страна на държавата); предложения за фрагментарни промени в същностния образователен процес; стремеж за взаимно обратимо институционално взаимодействие.

Към настоящия момент, от гледна точка на общото и професионално образование, на територията на община Сливен функционират 10 начални училища, 21 основни училища, 4 средни общообразователни училища, 3 профилирани гимназии, 1 спортно училище и 1 детски комплекс, който организира извънкласни дейности по интереси в свободното време на учениците. Заедно с тях съществуват още 8 професионални гимназии, 1 средно художествено училище по приложни изкуства, 1 социално педагогически интернат, вечерно професионално училище към женския затвор и основно помощно училище. На територията на града функционират и 6 висши учебни заведения: Инженерно-педагогически факултет към Технически университет - София; Филиал "Публична администрация" - Сливен към Технически университет - Варна; Медицински колеж към Тракийски университет - Стара Загора; Колеж към Технически университет - София; Филиали на Бургаския свободен университет и Великотърновски университет. (виж Приложение № 6а).

Сливен, като областен град с развити направления на икономиката и индустрията, се оформя като един от центровете на професионалното образование в страната. Наблюдава се растяща инвестиционна привлекателност и движение на трудови ресурси от страната и региона към Сливен, което допълнително определя предизвикателствата пред местното професионално образование и обучение. На територията на общината функционират два центъра, регистрирани в Националната агенция по професионално образование и обучение (НАПОО) (виж Приложение № 6в).

В настоящият момент финансирането на учебни и детски заведения е смесено, т.е. със средства от общинския бюджет и чрез държавна субсидия. В ситуация на членство в Европейския съюз системата на смесено финансиране най-вероятно ще бъде запазена. Но с все по-голямо значение за училищата ще бъде привличането на средства от структурните фондове.

В резултат на демографския срив, през следващите години ще намалее броят на децата, подлежащи на задължително обучение (Виж Приложение 6б). Това налага реструктуриране на училищната мрежа от начални и основни училища. Част от тях могат да бъдат обособени в средишни училища за съответния общински район. Броят на профилираните и професионални гимназии ще се запази, поради разрастването на местната икономическата активност. Въпреки това трайната тенденция за увеличаване на относителния дял на бюджета за Образование трябва да бъде запазена. За по-оптималното управление на училищната мрежа от особена важност е преминаването на общинските училища и обслужващи звена към системата на делегирани бюджети. По този начин ще бъде стимулирано и привличането на допълнителни средства за образователни дейности.

4.2. ПРЕДУЧИЛИЩНО ВЪЗПИТАНИЕ

Предучилищното възпитание институционално се провежда в детските градини. Те са подготвителни институции в системата на народната просвета, в които се създава подходяща образователна среда и условия за положително отношение към училището на децата 3 годишна възраст до постъпването им в първи клас.

В настоящия момент на територията на Общината съществуват 24 целодневни детски градини, една седмична детска градина, 2 обединени детски заведения и 24 полудневни детски градини. За учебната 2004/2005 година в град Сливен са обхванати 2580 деца в детските градини и подготвителните групи към училищата. В малките населени места са обхванати 748 деца. За учебната 2005/2006 година в града са обхванати 2677 деца, а в малките населени места - 902 деца.

Финансирането на детските градини е комбинирано от общинския бюджет и от държавата. Държавата финансира 6 годишните деца (тези, които подлежат на задължителна подготовка, съгласно действащото законодателство), а общинския бюджет поема останалите. През учебната 2004/2005 на общинско финансиране са 2209 деца, а на държавно – 1119 деца. За учебната 2005/2006 на общинско финансиране са 2238 деца, а на държавно – 1341 деца. Децата, заедно с младите хора, са един от приоритетите на общинската администрация през последните години. За това и общинските разходи за детска грижа нарастват постепенно от 2003 г. насам. Тази тенденция ще бъде запазена и в бъдеще, като същевременно тя е обоснована и със стабилизирането на демографските фактори на местно ниво. Едновременно с това общината ще трябва да обърне внимание на модернизацията на материално-техническата база и на моделирането ѝ с оглед привличане на все повече деца в детските градини и училищата, включително тези със специфични образователни потребности.

5. КУЛТУРА

Сливен е град с богати културни традиции и културно-историческо наследство, със забележителен принос в националния културен процес векове наред. Не случайно Сливен е родно място на бележити литературни творци, известни музиканти, художници и театрални дейци, водещи имена за българската култура. Местната общност традиционно акцентира върху духовността и с годините това се превръща в един от водещите приоритети на общинската администрация. И до днес

община Сливен разходва един от най-големите бюджети са култура в национален мащаб.

Общината разполага с добре структурирана и действаща културна инфраструктура. Създаваният от културните организации продукт е в състояние да задоволи духовните потребности на населението от общината. Общината притежава потенциал за развитие на различните жанрове изкуства, местната традиция и любителско творчество и възможност за неговото разпространение в страната и чужбина. Общината разполага с богато културно-историческо наследство. В сътрудничество в неправителствения сектор и творческите организации са инициирани и осъществени проекти за културно сътрудничество на регионално, национално и международно ниво, които насърчават приобщаването на младите хора към традициите и приобщават различните етноси в общината в структурите на гражданското общество.

Основните насоки за развитие на общинската културна политика за периода 2007-2013 трябва да бъдат насочени към съхраняване и развитие на културно-историческото наследство в общината и включването му в програми за културен туризъм; инициране и осъществяване на проекти за културно сътрудничество на регионално и международно ниво; издигане качеството на създавания културния продукт неговото разпространение; стимулиране на културното многообразие и вписването му в общността на европейските страни; обновяването, поддръжката, модернизацията и изграждане на материално-техническата база на културата и нейното ресурсно осигуряване.

5.1. ЧИТАЛИЩА

Читалищата в Община Сливен продължават местните традиции на просветителство и духовност. През 1860 по инициатива на прогресивната сливенска общественост се създава едно от най-старите читалища в България - "Зора". По-късно то става родоначалник на всички днешни професионални културни институти в града.

В края на 2005г. на територията на общината съществуват 51 читалища. Една трета от тях имат над 60-годишна история с динамична дейност по основните направления - библиотечно обслужване, любителско творчество, културно-просветна и клубна дейност. Многообразието от дейности, реализирани от читалищните организации, постепенно ги превръща в действащи социални и духовни средища по места. Към 31 декември 2005 година общият книжен фонд на читалищата в общината наброява 439 749 библиотечни единици. За 2004 г. книгите наброяват 437 707, а през 2003 г. – 443 255. Наблюдава се спад на наличностите и застаряване на фондовете, най-вече поради ограничени финансови възможности на читалищните дейатели.

От 2000 г. читалищата са независими организации, субсидирани от държавата. Основен източник за финансиране на местните читалища остава държавната субсидия, която е крайно недостатъчна за осъвременяването им. Това поставя нови предизвикателства пред читалищните дейци: по-голяма гъвкавост в управлението на държавните средства, по-добри възможности за привличане на нови средства, извеждане на дейности със стопански характер и др.

Община Сливен подкрепя развитието на местните читалища във всичките направления. Конкретно доказателство е, че читалищата са основен партньор в реализирането на културния календар на Общината. Читалищата са организатори на пет регионални фолклорни събора и на празниците от историческия

и културния календар по места. Част от тях работят специализирано с различни етнически общности.

Към настоящият момент са компютъризирани всички градски и 5 от селските читалища (Виж Приложение 7.1).

През 2005 г., по инициатива на Министъра на културата, община Сливен създаде Регионален център “Читалища”. Той основно подпомага онези, които активно и успешно работят по проекти, като същевременно създава условия, в които всички останали да започнат работа с външно финансиране.

С изключение на две читалища всички ползват материална база, предоставен безвъзмездно от общината. Въпреки, че сградите се стопанисват от настоятелства. За обновяване и модернизирание на сградния фонд общината ежегодно отделя значителен финансов ресурс, който обаче не винаги е в състояние да обезпечи належащите нужди (Виж Приложение 7.2).

Българското читалище е една от най-старите прояви на гражданското общество. То има потенциала да се превърне в съвременен информационно-културен център, отворен към потребностите на всички социални слоеве в местната общност. За постигането на това е необходимо усилията на Общината и читалищните организации да бъдат насочени в нови направления: търсене на възможности за привличане на допълнителни външни ресурси за подобряване на материално-техническата база, за развитие на читалищата и укрепване на дейността; стимулиране изграждането на международни мрежи, запазвайки идентичност в културното многообразие на европейската общност; стимулиране на политика към социално неравнопоставените; преодоляване неравнопоставеността между селищата от общината и региона.

5.2. КУЛТУРНИ ИНСТИТУТИ

Годините на преход, процесите на изграждане на гражданското общество и развитието на пазара, поставиха културните организации в ситуация на търсене на нов модел на поведение. Поставени в незавидно в национален мащаб положение, културните организации в Сливен демонстрираха жизненост и се справиха успешно с голяма част от предизвикателствата на новото време. Последните години бележат определено развитие, предоставяйки на потребителите културен продукт с по-високо качество, който отговаря на нуждите и изискванията на потребителите.

Към настоящия момент на територията на Общината дейност осъществяват два държавни културни института (Драматичен театър „Стефан Киров” и Държавен куклен театър), един регионален (Регионална библиотека „Сава Доброплодни”), четири общински (Исторически музей, Художествена галерия „Димитър Добрович”, Ансамбъл за народни песни и танци и Симфоничен оркестър), един филиал на Националния политехнически музей (Музей на текстилната индустрия) и Национално художествено училище (Средно художествено училище „Димитър Добрович”) (Виж Приложение 7.3).

Точно формулиране на целите, адекватно пазарно поведение и в резултат значително подобряване на библиотечното обслужване демонстрира Регионална библиотека „Сава Доброплодни”. Повече консерватизъм се наблюдава в подхода на музейните институти, но в последните години те все повече се утвърждават като основни средища за издирване, проучване, опазване, документиране, научно изследване и особено популяризиране на културно-историческото наследство и художествените ценности. След доста години на

колебание, породени от неясноти във финансирането и провеждащата се национална театрална реформа се стабилизираха позициите на театралните институти в културното пространство. Професионалните музикални институти осъществяват разнообразна концертна дейност в общината и в общи линии задоволяват потребностите от този вид изкуство. Утвърдените през 2004 година нормативи за финансиране на основните културни дейности (библотечна, музейно и театрално дело) дават относителна стабилност на тези институти. Необходимо е въвеждането на специфични нормативи за финансиране и на дейностите на общинска издръжка (музикално и танцово изкуство), което ще доведе до тяхното по-устойчиво развитие.

Културните организации, развиващи своята дейност на територията на Община Сливен са в състояние да отговорят на изискванията на населението в перспектива, като Общината следва да насочи своите усилия и ресурси към обновяване, поддръжка и изграждане на материално-техническата база на културата и по-добро ресурсно осигуряване на дейностите; обновяване на системата за набиране на статистическа информация за експонатите, фондовете и хранилищата на библиотеките, музеите и галериите за изграждане на местна информационна система и включването и в „Глобалната информационна мрежа”; интегриране на местните творчески кадри и създавания продукт в националния и европейски културен обмен; засилване на междуетадомствената координация, по-активно участие на професионалните творчески сдружения и издигане качеството на културната продукция.

5.3. КУЛТУРНИ ДЕЙНОСТИ

Община Сливен поддържа целогодишен календар на културните прояви с международен, национален и регионален характер. Той е основан на традициите в духовната сфера, но същевременно и обогатен с най-добрите постижения от националната ни култура. Концертите, спектаклите, изложбите, литературните срещи и премиери са основна част от културния афиш, израз на активността на сливенските творци в създаването и разпространението на художествените ценности. Основните акценти на календара са фестивали, събори, юбилейни чествания на творчески личности и културни организации, традиционни празници и обичаи (Приложение 7.4)

Уникално явление в културния живот на страната е Националният фестивал на детската книга – единствена по рода си проява, насочена към засилване на интереса на децата към четене, в конкуренция с новите мултимедийни продукти. Международният детски фолклорен танцов фестивал „Приятелство без граници” се утвърди като една от най-мощните прояви в областта, която укрепва културния диалог на Сливен с други страни и народи. Културните празници „Сливенски огньове” са най-старите културни празници в страната (от 1967 г.).

Наред с хронологически утвърдени културни събития се реализират и нови, най-вече в резултат на доброто партньорство с централните ведомства, творческите съюзи и Националните културни центрове: Есенен театрален салон, Националните празници на духовите оркестри, Международния пролетен филателен салон и др. Те са показател за нови тенденции в развитието на културната дейност. Спомагат за издигане нивото на организираните прояви на базата на културните дадености и приобщаване към общоевропейските ценности; привличане на младите хора към културните ценности; разширяване кръга на партньорските организации.

За реализирането на проявите от културния календар през 2004 и 2005 година са заделени средства, които съставляват повече от 30% от заделените средства

през предходните години. Това е доказателство за специалното отношение на Общината към духовния живот на местната общност:

Финансово осигуряване на културните дейности

Година	2003 г.	2004 г.	2005 г.
Бюджет	122 300 лв.	185 006 лв.	210 327 лв.

Категорична е устойчивата тенденция към обогатяване на културния живот в общината. Инвестира се в развиване на художественото творчество, съхраняване на местната традиция, международното сътрудничество, разширяване на партньорството с различните етноси, живеещи на територията на общината и т.н. Всичко това предполага усвояването на допълнителни ресурси, търсенето на нови партньорства и източници за финансиране.

В процеса на изграждането на съвременните културни институции в контекста на присъединяването към Европейския съюз, задачите на Общината за реализиране на културните дейности ще бъдат насочени към продължаване на културната традиция и разширяване на инициативите чрез нови проекти за сътрудничество на регионално и международно равнище; търсене на алтернативни източници за финансиране и задълбочаване на връзките бизнес-култура на местно ниво.

5.4. ПАМЕТНИЦИ НА КУЛТУРАТА

Община Сливен е една от малкото общини, наситена с многобройни паметници на културата. От края на 60-те години, особено след приемане Закона за паметници на културата и музеите през 1969 г., общината започва регулярна дейност по опазване на недвижимите паметници на културата.

На територията на общината има 475 паметника на културата, от които 301 архитектурни, 84 археологически и 90 исторически. Немалък е и дялът на паметниците на културата от национално значение – 20 броя. Освен в град Сливен компактна зона с паметници е село Ичера – 85 броя и Стара река – 3 броя.

Средствата за проучвателни, проектантски и реставрационни дейности в годините са осигурявани чрез Националния институт за паметниците на културата и Министерството на културата. В момента тези средства са сведени до минимум и се дават само на национални паметници на културата. Намирането на алтернативни възможности за опазването на културното наследство е едно от новите предизвикателства пред общинската администрация.

В годините Община Сливен традиционно отделя средства за възстановяване и реставрация за обекти паметници на културата. От 2002 г. Сливен е включен в проект „Красива България“. Към края на 2005 г. са реализирани 17 проекта.

За в бъдеще усилията на Община Сливен ще бъдат насочени към включване на културно-историческото наследство на Сливен и региона в програмите за развитие на културния туризъм. За целта е необходимо привличане на допълнително външно финансиране за адаптиране на археологическите, архитектурните, историческите и художествените паметници за създаване на цялостен туристически продукт и включването му в системата на туризма;

изграждане на информационна и маркетингова стратегия за представянето на Сливен и общината, като център с богато културно-историческо наследство и привлекателна туристическа дестинация; повишаване квалификацията на въвлечените лица и осигуряване на допълнителна трудова заетост в сектора.

5.5. ВЕРОИЗПОВЕДАНИЯ

От далечно минало в община Сливен съжителстват във верска толерантност различни етноси – българи, арменци, турци, роми и евреи. Преобладаващото население е православно. Сливен е център на югоизточна епархия. В града има 4 православни църкви, които са разположени в старите квартали на града. В центъра е катедралният храм „Свети Димитър”. Всички православни храмове в Сливен са с над сто годишна история и са паметници на културата. На територията на общината няма действаща Джамия, но има обособени молитвени домове.

В общината са регистрирани общо 13 вероизповедания, съгласно Закона за вероизповеданията в Република България.

6. СПОРТ

На територията на община Сливен са изградени и функционират 36 спортни клуба, по 16 вида спорт. С успех се развиват спортовете лека атлетика, вдигане на тежести, джудо, борба, баскетбол, акробатика. Все по-голяма масовост сред децата и юношите придобиват и спортовете карате, шахмат, тенис на корт, волейбол. На територията на общината функционира **Национално спортно училище** по 6 вида спорт. В него се подготвят 260 спортисти. Училището разполага с общежитие, диспансер по спортна медицина, възстановителен център и хранителен блок. Негови възпитаници са носители на медали от европейски и световни първенства за юноши и девойки. Спортното училище е на едно от първите места по принос към националния спорт и водещо по спортовете лека атлетика, вдигане на тежести, борба и джудо.

Община Сливен разполага с добра спортна база, включваща :

- 5 стационарни спортни зали, лекоатлетически писти и фитнес център, осигуряващи подготовката на спортисти по различни видове спорт;
- футболни комплекси и открити спортни площадки за тенис- корт;
- спортен колодром.

/За по-подробна информация относно спортните съоръжения на територията на общината виж Приложение № 8/.

Групите на спортните клубове в общината са изградени, предимно от деца и младежи, във възрастта от 9 до 18 години. Като цяло състоянието и развитието на училищния спорт през последните години бележи тенденция към влошаване. Недостатъчен и ограничен е броят на системно занимаващите се деца с различни дисциплини на спортната дейност. Спортният календар е ограничен откъм спортни състезания и организирани мероприятия в училищата. На ниско ниво е организацията и съдържанието на извънкласната тренировъчна и състезателна дейност.

Данните в областта на спортното майсторство през последните години сочат занижаване на броя на спортистите, при мъжете и жените, водещи подготовка за участие в Европейски и Световни първенства. Не е достатъчно ресурсното

осигуряване на спортовете, даващи облика на община Сливен в приноса ѝ към националния спорт. Подготовката на най-добрите сливенски спортисти все още не отговаря на високите стандарти на професионалния спорт, във всички направления – материално, техническо, кадрово и финансово. Не е решен в достатъчна степен въпросът за развитие на спортните игри – баскетбол и волейбол, по отношение на участието в елитните групи на страната за мъже и жени. Липсата на финансови средства не дава възможност за решаване на проблемите със селекцията на отборите.

Анализът показва, че са допуснати сериозни слабости по цялостното обслужване, подържане и ремонт на спортната база през последните години. Нужна е координираност между всички фактори, имащи отношение към спорта – държавни и обществени институти, стопански органи и структури, специализирани спортни организации, при решаването на следните стратегически задачи:

1. Създаване на условия за внедряване на физическите упражнения и развитието на спорта сред децата и учащите, като неразделна част от интелектуалното и емоционално развитие и възпитание, чрез:

- Разработване на програма за развитието на физическата култура и спорта в детските градини и спортен календар за реализиране на спортните мероприятия и празници, в рамките на годишния цикъл.

- Набелязване на мерки за приемственост между детски градини и начални училища, за навлизане на спорта в ранна детска възраст и изграждане на навици за системни спортни състезания.

- Разработване на проект за развитието на масовия училищен спорт, чрез подходяща система от състезания, спортни празници и турнири, превръщаща се в двигател на спорта в училищата.

- Усъвършенстване на организацията и съдържанието на извънкласната тренировъчна и състезателна дейност сред учащата младеж.

- Изграждане на спортни бази по училища и квартали, за практикуване на масов спорт.

2. Усъвършенстване на условията и системата за подготовка на талантиливи деца, юноши и спортисти, готвещи се за участие в Световни, Европейски първенства и Олимпийски игри, в цикъла до 2008 година, чрез:

- Изграждане на ешалон от талантиливи деца и юноши от спортно училище ”Димитър Рохов” и останалите училища, с показатели за развитие на спортните резултати през 2005/2008 година.

- Въвеждане на договорна система с треньори и състезатели за осигуряване финансирането на подготовката и конкретизиране на резултатите, които трябва да се постигнат през различните години на цикъла 2005-2008 г.

- Оптимизиране на състава на най-добрите спортисти за достигане режима на тренировъчните натоварвания до равнището на националните стандарти, за постигане на успехи в отговорни международни състезания и първенства.

- Разработване на програма за подготовката на сливенските спортисти за олимпийските игри в Пекин-2008 и правилник, стимулиращ труда на спортисти и треньори при постигнати резултати от Европейски, Световни първенства и Олимпийски игри.

- Привеждане в съответствие състоянието на материално-техническото осигуряване, модернизация, подържане и обслужване на базите за олимпийска подготовка и спортно майсторство.

7. МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ

Състоянието на младите хора и мястото им в обществото са един от най-важните приоритети на общината. Местната младежка политика се ръководи от Конвенцията на ООН за Правата на детето, Бялата книга на Европейската комисия, Европейската харта за участие на младите хора в живота на общините и регионите и е в синхрон със стратегията за Национална младежка политика.

Сред проблемите на младите хора се нареждат употребата на алкохол, психотропни вещества и тютюнопушенето; обездвижването; започването на полов живот на все по-ранна възраст (без достатъчно сексуален опит и култура); отпадането от училище; младежката безработица; алтернативи за свободното време и т.н. Нараства процента на младите хора, употребяващи алкохол (70 %), тютюнопушене (43 %) и психотропни вещества. 3 % от децата не постъпват в училище, или отпадат, като по-голямата част от тях са от ромски произход. Равнището на младежката безработица в Община Сливен е по-високо от средното за страната, като най-проблемната групата на младите хора със средно и по-ниско образование и без специалност (79 % от всички младежи). Едва 15 % от младите хора до 29 години използват възможностите, които Община Сливен предлага за осмисляне на свободното време.

Община Сливен осъществява специална закрила на деца с изявени дарби. Изградена е система от мерки, гарантиращи развитието дарбите на децата, която им осигурява финансово подпомагане и възможности за изява. Тя се осъществява чрез подпомагане за обучение в курсове по изкуства, наука, спорт, пленери, обучителни и възстановителни лагери и в национални и международни конкурси, олимпиади и състезания.

Общината инвестира все повече в младежки дейности през последните години и тази тенденция ще бъде запазена и в следващите години. Администрацията прилага различни програми и услуги за заетост, за повишаване на предприемаческия дух; започване на самостоятелна кариера и бизнес и т.н. Чрез програми на Европейския съюз се осигурява работата по социалната интеграция на младежите, достъпа им до различни технологии и цялостното им социално развитие. Подходът на Общината се основа на разкриване на нови възможности за всички млади хора; равен старт на сливенските младежи спрямо този на връстниците им от цяла Европа.

От края на 1996 г. активно се развива дейност за превенция на наркоманиите. През 2005 г. се създаде Превантивно-информационен център, чиято основна дейност е насочена към младите хора на Сливен. В областта на превенциите общината работи по редица международни програми и проекти, свързани със зависимостите, сексуалното здраве, HIV/СПИН, проблемното и противообщественото поведение и прочее.

Сериозните ангажменти на общината спрямо младите хора трябва да бъдат застъпени и в бъдеще. Основните акценти трябва да бъдат поставени върху развитието на форми на неформалното образование и обучение, създаването на мостове с официалната образователна система; съобразяването на специалностите и професиите с особеностите на пазара на труда; подобряване управлението на училищата чрез различни граждански и младежки структури и училищни настоятелства; предоставяне на по-добри средства за преподаване и изучаване на чужди езици, за участие в европейски програми за образователен обмен и мобилност и т.н.

Свободното време на младите хора е важен ресурс за намаляване на агресията, употребата на наркотични вещества, както и за преодоляване на

социалната изолация и маргинализация. За това и общината инвестира в нови възможности за информиране и консултиране, пълноценни и смислени форми в свободното време. От години общината подкрепя и реализира програмите “Евродеск”, “Дебати”, клубове по интереси, организиране на концерти, изложби и доброволчески дейности.

До този момент средствата за реализиране на местната младежка политика се осигуряват основно от общинския бюджет, чрез Държавната агенция за младежта и спорта, фондовете на Европейския съюз за младежта и други донори. Смесеното финансиране на младежките дейности е и ще продължава да бъде пример за ресурсното обезпечаване на общинските дейности и за напред.

Включването на младите хора във всички обществени дейности ще продължи да бъде един от основните приоритети на общината за бъдещи периоди, заедно с подкрепата на младежки инициативи и дейности.

8. ГРОБИЩНИ ПАРКОВЕ И ОБРЕДНИ ЗАЛИ

Отношението към мъртвите е показател за културата на живите.

На територията на Сливен действат 4 гробищни парка – гробищен парк „Ново гробище”, гробищен парк „Ново село”, гробищен парк „Клуцохор” и „Речица”. От 2005 година стопанисването и поддръжката, както и воденето на регистрите на гробищните паркове са пряко задължение на общинската администрация. Направеното през годината за въвеждането на нов програмен софтерен продукт за администриране и управление на гробищните паркове е само първата стъпка за модернизирание и усъвършенстване на работата на сектора.

От влагането на сериозни инвестиции зависят подобряването на инфраструктурата на гробищните паркове; обновяването на алейната мрежа в старите сливенски гробища; разширяването и изграждането на инфраструктура на гробищен парк ”Ново гробище”; благоустрояването, озеленяването и изграждането на система от обозначителни знаци в гробищните паркове; проектирането и изграждането на съвременна костница, закупуването на съвременна техника за почистване и поддържане на обектите, както и модернизация на обредните зали, собственост на Общината.

Дори и в условия на членство в Европейския съюз се очаква гробищните паркове и обредните зали да останат ангажимент на общинската администрация. Въпреки това реформа в националното законодателство е належаща. Това ще даде възможност местните власти да институционализират по съвременен начин своите дейности в тази насока. До 2005 г. общините работят с действащи нормативи от 1981 г.

V. Техническа инфраструктура

Техническата инфраструктура обхваща материално-техническата база на четири основни инженерни мрежи и системи: транспортна, енергийна, водопреносна и съобщителна.

1. Транспорт

В Община Сливен са развити автомобилният и железопътният транспорт.

Автомобилният и железопътният транспорт са застъпени на цялата територия на общината. Специфичният характер на транспортната дейност в общината се обуславя от местоположението на област Сливен, която е в съседство до Бургаска област и през която минава пътя за морето, а също така свързва Югоизточна със Североизточна България. Това предопределя задачите на транспортната дейност както по направления, така и по интензивност.

Общественият превоз на пътници в общинския център се извършва с автобусни и тролейбусни линии. Градската транспортна схема осигурява добра връзка както между центъра и периферията на града, така и на жилищните квартали с промишлената и крайградска вилна зона. С маршрутни автобусни линии се осъществява транспортната връзка на всички населени места от състава на общината, с изключение на тези от планинския район, връзката с които се осъществява с автобусните линии от областната транспортна схема.

Градската транспортна система се характеризира с добри показатели. Потребностите на населението за придвижване са задоволени и засега не се очертава необходимост от разширяване на транспортната схема.

Основен превозвач на пътници по маршрутите в гр. Сливен е „Пътнически превози” ЕАД - Сливен с 283 бр. маршрутни разписания, от всичко 338 бр. Останалите превозвачи са: СД „Глобус ЕС”, СД „Маги и сие”; „Бус-такси” ООД.

„Пътнически превози” ЕАД-Сливен разполага със следния автопарк:

- тролейбуси – „Шкода”	- 29 бр. с капацитет – 60 места
- автобуси: „Ивеко 249”	- 20 бр. – 25 места
- автобуси: „Шкода 11г5”	- 9 бр. - 60 места
- автобуси: „Мерцедес 0307”	- 9 бр. - 60 места
- автобуси: „Кароса С740”	- 3 бр. - 60 места
- автобуси: „Икарус 280”	- 2 бр. - 80 места

Часовото време за обслужване е от 4.00 до 22.00 часа.

Брой курсове годишно - за автобуси – 125 957 бр.

- за тролейбуси – 96 436 бр.

Изминат пробег за 9-мес. на 2005 год. – 1 534 000 км.

Превозени пътници за 9-мес. на 2005 год. - 4 483 358 човека.

Основен превозвач на пътници по маршрути от Областната транспортна схема е „Пътнически превози” ЕАД, с 29 маршрутни разписания. Останалите превозвачи са:

„ИКАРБУС” ООД –	13 бр.
СД „ЮМЕР АФ, СИЕ” –	5 бр.
ЕТ „РАДОСТ И КОКИ” -	4 бр.

Основен превозвач на пътници по маршрути от Републиканската транспортна схема е „Пътнически превози” ЕАД, с 12 маршрутни разписания. Останалите превозвачи са:

„РАДОСТ И КОКИ” –	7 бр.
„ТРАНСБУС” ООД –	7 бр.
СД „ГЛОБУС ЕС” –	5 бр.
„ДОРИС” ООД -	5 бр.
ЕТ „ЛЕОНИД ЛЕОНИДОВ” –	4 бр.
„ИКАРБУС” ООД –	2 бр.

ЕТ"УСПЕХ" - 1 бр.
„БИ АЙ ТИ"ЕООД – 1 бр.

1.1.Пътна мрежа

Община Сливен има напълно изградена пътна мрежа. Само дължината на четвъртокласната пътна мрежа е 321 км. Пътищата I клас са 47 км., II клас 84 км., III клас 81 км. и 8 км. пътни връзки (детелини). Гъстотата на пътната мрежа на територията на общината е значително над средната за страната, което е добра предпоставка за развитието на икономиката в региона. Състоянието на пътната мрежа като цяло е добро, но четвъртокласната пътна мрежа се нуждае от пълна рехабилитация и значителни средства за нейното текущо поддържане. Особено тежък е проблемът със свлачищата в Сливенския балкан - по пътя Бяла-Новачево, по пътя Бяла-Въглен и по пътя Сливен-Раково.

1.2. Ж.П. мрежа

През територията на Община Сливен преминават ж.п.линиите:

- София-Карлово-Сливен-Бургас - магистрална линия №3;
- София-Пловдив-Стара Загора- Кермен-Ямбол-Бургас - магистрална линия №8.

Железопътните линии N0 8 и N0 3 в направление "запад-изток", освен изявена промишлено-транспортна функция, имат и туристическо значение. Съществуващата Ж.П.- мрежа напълно задоволява нуждите на Сливенска община.

1.3. Въздушен транспорт

Въдушният транспорт е представен от летище Бършен край гр. Сливен, с възможности да се използва за нуждите на гражданската и селскостопанска авиация. Пистата е с дължина около 2.5 км , с параметри, които позволяват кацането на транспортни и пътнически самолети. Изградена е аерогара и контролна кула. Летището в момента не се използва.

Град Сливен може да получи много важно стратегическо място в картата на България, ако това летище бъде отворено. Общината ще печели, освен нея ще спечелят производители, граждани и търговци. Необходимите инвестиции за отварянето на летището биха спомогнали за така необходимото в последно време оживление на града и това е един от приоритетите, по които Общината трябва да работи в момента, с участието и съгласието на военните.

Изводи за състоянието на транспортната инфраструктура в общината:

1. Транспортната инфраструктура в общината е добре развита. Изградени са пътища, които са добър потенциал за развитие на трудовите, туристически и икономически връзки между населените места. Пътната мрежа се нуждае от обновление , модернизация и извършване на геозащитни мероприятия.

2. Връзките между общинския център и останалите селища в общината са добри. Общинският център се обслужва и от жп транспорт.

3. Сливенска община разполага с добре развита пътна мрежа, която е по-гъсто разпределена в равнинния район и по-рядко разпределена в планинските райони. Пътищата в планинските райони са труднопроходими при зимни условия .

4. Гъстотата на пътната мрежа в Сливенска община е 0.391 км/ кв.км и е по-висока от средната за страната, която е 0.333 км/ кв.км.

5. Категорията на изградената пътна мрежа е сравнително висока, но същевременно с това голям е дялът на IV-класната пътна мрежа.

2. Питейно водоснабдяване и канализация

Водостопанската инфраструктура е обслужваща система, свързана с всички сфери на икономиката. Основни подсистеми на водостопанската инфраструктура са:

- Питейно-битово водоснабдяване
- Отвеждане и пречистване на отпадните води
- Хидромелиорации
- Хидроенергетика

Водоснабдени са всичките 49 населени места на Сливенска община. Изградена е общо 583 км вътрешна и 312 км външна водопроводна мрежа. Съществуващата водопроводна мрежа се нуждае от реконструкция. Голяма част от тръбите са етернитови, което е предпоставка за чести аварии и загуба на питейна вода. Водопроводните поцинковани отклонения в основната си част са изградени преди около 30 години и поради амортизация също създават предпоставки за аварии. Тръбите се нуждаят от подмяна, с което ще се намалят загубите на питейна вода от течове.

Недостиг на питейна вода има в следните населени места: с.Новачево, с.Градско, с.Бяла, с.Раково, с.Ичера. За решаване на проблема с недостига на питейна вода в посочените населени места, е необходимо да се извършат следните мероприятия: прекапване на съществуващи каптажи с известни хидрогеоложки данни, изграждане на нови тръбни сондажи и шахтови кладенци в санитарно-охраняемите зони, довършване на започнати водоснабдителни обекти и реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа.

С отклонение в качеството на питейната вода са следните населени места:

Населени места с отклонение в качеството на питейната вода

№	Населено място	Показатели	По БДС	Средна стойност на пробите
1	с.Глуфишево	нитрати	50 мг./л.	70 – 80 мг./л.
2	с.Ковачите	нитрати	50 мг./л.	70 – 80 мг./л.
3	с.Бозаджии	нитрати	50 мг./л.	70 - 80 мг./л.
4	с.Панаретово	нитрати	50 мг./л.	80 мг./л.

За посочените в таблицата населени места е необходимо да се извърши проектиране и изграждане на нови местни водоизточници.

На територията на общината няма изградени пречиствателни станции за питейни води. През периоди на залпово вливане на повърхностни води в чашата на язовир “Асеновец”, водата в язовира не отговаря на показателя перманганатна окисляемост (ПО) и тогава се налага частично или пълно изключване на водоподаването към гр.Сливен.

За гарантиране на надеждно и нормално водоснабдяване на гр. Сливен е необходимо да бъде изградена и пусната в експлоатация ПСПВ гр.Сливен. Необходимите средства са около 10 000 000 еуро.

Водоснабдяването на селищните образувания “Селището”, “Кироолу” и “Изгрев” е един от проблемите, които са приоритетни за Община Сливен.

За селищно образувание “Изгрев”/част/ е изготвен проект за обект ”План за регулация на улици на поземлени имоти за обществени мероприятия и устройствени

зони, селищно образувание - гр.Сливен”, с приложени към него план-схеми “ВиК” и “Ел”. Границите на териториите, предмет на разработката са: север - ДГФ; изток - територия на местност “Моллова гора”; запад - асфалтов път край “Новоселско дефиле”; юг - Ичеренски път. Проектната разработка е приета от ОБЕСУТ при Община Сливен, предстои обявяването ѝ в ДВ и приемане от Общински съвет – гр. Сливен. След приключване на процедурите е необходимо да се изготвят инвестиционни проекти:

“Хидрогеоложки проучвания за селищно образувание “Изгрев”/част/, с цел осигуряване на необходимите водни количества за висока зона.

“Водоснабдяване на селищно образувание “Изгрев”/част/.

Община Сливен участва в проект “Подготовка на инвестиционни проекти от водния сектор за регион Сливен”, за финансиране по програма ИСПА. Изготвени и представени са проекти в областта на водоснабдяването и канализацията на гр.Сливен.

- Реконструкция на канализация на гр.Сливен, ЦГЧ, кв.”Комлука” и кв.”Клуцохор”. Представените разработки са съобразени с етапността съгласно изискванията на ИСПА. Изследвани са главните колектори, съоръженията по тях и включените към тях канализационни профили.

- Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа гр.Сливен и промишлена зона. Разработката предвижда подмяна на съществуващите тръбопроводи с такива с подходящи диаметри и висококачествени полиетиленови тръби с висока плътност и максимална проводимост с продължителен срок на годност. Включени са разработки за реконструиране и модернизация на съществуващите помпени станции.

Отпуснатите средства в размер на 22.8 млн.евро са за реконструкция на пречиствателната станция за отпадни води и трите етапа за реконструкция на съществуващата канализационна мрежа и изграждане на нова такава.

Община Сливен кандидатства пред МРРБ за участие в проект “Подобряване на водоснабдяването в райони с потенциал за развитие на туризма” по програма ФАР с проект за обект: Водоснабдяване на селищно образувание “Селището”, Сливен.

Канализационната мрежа е развита предимно в градовете на общината.

В останалите населени места се използват септични кладенци и попивни ями, което води до влошаване на качествата на питейните води.

Отпадната вода се провежда до Пречиствателна станция за отпадни води само в гр. Сливен, но са необходими инвестиции за доизграждане, оборудване и реконструкция на съществуващите мощности.

Проблемите, свързани с питейното водоснабдяване и канализация в Община Сливен, чиито решаване на този етап не е по силите на общината, са следните:

- поради използване на питейна вода в гр.Сливен от открит водоизточник (яз.Асеновец) е необходима биологична обработка на водата, което налага изграждане на пречиствателна станция за питейни води. Тъй като инвестицията не е по силите на община Сливен, проблемът се явява като надобщински;

- разширение на вътрешната водопроводна мрежа в населените места на общината, за осигуряване водоснабдяване в кварталите с преобладаващо ромско население;

- осигуряване на нормално водоснабдяване на населените места в общината, с режим на водоснабдяване чрез изграждане на нови водохващания и външни водопроводи.

Изводи за състоянието на водостопанската инфраструктура в общината:

1. Сливенска община разполага с добри в количествено и качествено отношение водоизточници;
2. Наличните водоизточници не се използват рационално, поради което има режимно водоснабдяване с питейна вода в част от населените места в общината;
3. Съществуващата водопроводна мрежа в голямата си част е остаряла и се нуждае от подмяна и реконструкция;
4. Наложително е изграждането на пречиствателна станция за питейни води в гр. Сливен, тъй като основният питеен водоизточник за града е открит - яз. Асеновец;
5. Канализационна мрежа е изградена само в големите населени места, в останалите се използват септични ями и попивни кладенци, което води до замърсяване на подпочвените води;
6. Липсват пречиствателни съоръжения за отпадни води, като в някои селища те се заустват направо в преминаващите реки;
7. Сливенска община разполага със сравнително добре изградена хидромелиоративна мрежа, като част от нея е разрушена и разграбена;
8. Все още е малък дялът на поливното земеделие.

3. Електроснабдителна система

Състоянието на енергийния сектор в общината е предпоставка за развитието на всички отрасли на икономиката ѝ, тъй като осигурява енергийно производствените мощности и задоволява битовите нужди на населението от електро и топлоенергия.

На територията на Община Сливен има шест действащи подстанции. Преносът на ел.енергия се осъществява чрез кабелни и въздушни електропроводи 110 KV-78.5 км, и се разпределя чрез ел. проводи СрН – кабелни и въздушни – 705 км, мрежа НН – 892 км. Основните ел.проводи, които пренасят ел.енергия с напрежение 110 KV са в добро състояние. "Електроразпределение" - район Сливен обслужва 68490 абоната на територията на община Сливен.

Състоянието на електропроводната мрежа на територията на общината е добро.

Особено остър проблем е качеството на електрозахранването на вилна зона гр.Сливен, която се намира в непосредствена близост до града, в подножието на Сините камъни.

Поради благоприятното си географското си положение, с течение на годините около гр. Сливен се оформи зона за отдих, която по територия е една от най-големите в страната. Голяма част от обектите за отдих се намират в нея, тук е долната станция на пътническата въжена линия до "Карандила".

Липсва точна статистика за броя на обитателите в зоната за отдих, но броят на електроабонатите е около 3949 бр. Електропреносната мрежа включва 30 трафопоста и 143 км мрежа ниско напрежение.

Поради близостта до града, а и в търсене на по-комфортни условия за живот /липса на шум, близост до природата и др. / , в последните години се очертава трайна тенденция за насочването на жители на гр. Сливен за постоянно обитаване в тази територия.

Мрежата на цялата техническата инфраструктура е изградена хаотично, поради липсата на какъвто и да е устройствен план. Това обстоятелство прави невъзможно извършването на каквито и да е ремонти и реконструкции на електропреносната мрежа.

Разработването на устройствен план и устройствени схеми за цялата територия ще даде възможност за решаване не само на проблемите с електрозахранването, а и на тези, свързани с другите инженерни мрежи - водоснабдяване, телефонизация и т.н.

Сливенска община е с потенциал за развитие на културния и еко-туризъм. Това налага привеждане на цялата инфраструктура в състояние, което да отговаря на стремежа за създаване на качествен туристически продукт.

4. Съобщения

На територията на община Сливен са изградени 21 АТЦ, в т.ч. цифрова, които обхващат чрез изградените селищни и междуселищни кабели всички населени места и осъществяват автоматични връзки към националната и международна автоматични мрежи. Териториалното разпределение на АТЦ напълно удовлетворява настоящите потребности. Общият брой абонати възлиза на 42097, в т.ч. домашни - 36617 и служебни - 5480. Дължината на телефонната мрежа е 22186 км.

Основен проблем е качеството на телефонните връзки. Това налага подмяна на аналоговата телекомуникационна мрежа с цифрова на територията на община Сливен, за връзка с националната телекомуникационна мрежа.

Анализът на информационните технологии и комуникации в общината към края на 2004 година показва следното:

В цялата община:

Информационна среда и действащи източници:

Телевизия – 2 местни регионални телевизии, 2 кабелни телевизии с общо покритие /използване от населението/ около 65-70 %. Изградени частично мрежи, една част подземни.

Телефони, вкл. мобилни – почти 100 % покритие / използване. Наличие на цифрова централа в БТК Сливен, задоволително покритие на територията на общината.

Радио – 7 регионални радиостанции с около 70 % покритие / използване.

Печатни медии – 4 основни вестника, излизачи 1 или 2 пъти седмично - (всички 4 основни вестника имат електронни издания).

Интернет – по-малко от 10% покритие/използване от населението. Относително висока цена за придобиването на електронно средство за идентификация (електронен подпис):

- Доставчици – 9, от тях 3-4 по значими. Фрагментираност на интернет-трафика, липса на регионален пиеринг (заявките от един регионален доставчик до друг минават през София).
- Информация за общината в Интернет - сайт на община Сливен, сайт на Област Сливен, други 10-15 сайта, съдържащи информация за града и региона. Наличие на информация и отделни услуги, които покриват 20-25% от възможните приложения.

Съществуващи бази от данни - използват се пряко от съответните институции, като обикновено липсва улеснен достъп до тях за други институции и гражданите (например през Интернет).

Обмен на информация - липсват изградени и нормативно установени принципи и правила за обмен на информация между регионалните институции.

Възможности за разпространение и достъп до информация на институциите и населението - ограничени, заради фрагментираността на информационната среда.

Информационна инфраструктура (комуникации) - липсват принципи и правила за изграждането и използването на магистрали за прокарване на кабели и оптика и за безжични комуникации на територията на общината.

Общинска администрация Сливен:

Осигуряване с компютри – 120 компютъра или около 70 % от служителите.

Действащи мрежи – 3.

Сървъри – 5, от които 1 за Интернет.

Приложен софтуер – работи основно на ниво функционални отдели.

Съществуват повече от 30 бази данни, разположени на отделни компютри.

Все още не изградена цялостна информационна система и правила за обмен на информация между отделите.

Липсва цялостно описание на текущото състояние и стратегия за приложението на информационните технологии в Община Сливен.

Все още не са изградени пълни и актуални бази данни и информационни масиви за предоставяне на он-лайн услуги.

Нивото на подготвеност на общинските служители за работа с компютри и с приложния и специализирания софтуер в съответния отдел не е достатъчно.

Главни цели в областта на информационните технологии и комуникации са:

1. Въвеждане на информационни технологии за изграждане на интегрирана система за управление в общината, съобразена с изискванията на най-добрите управленски практики и стандарти на ЕС;

2. Предоставяне по електронен път на качествени, икономически ефективни и леснодостъпни административни услуги на гражданите, бизнеса и неправителствените организации, на принципа „Обслужване на едно гише”;

3. Създаване на организационна, комуникационна и информационна среда за ефективно и прозрачно функциониране на общинската администрация и участието на гражданите и бизнеса в местното самоуправление;

4. Създаване на общинска информационна система, с възможност за достъп през Интернет, осигуряваща информационна среда за интегрирани административни услуги и подобряване на взаимодействието и информираността между структурните звена в общинската администрация, между общинската администрация, Общинския съвет и другите държавни институции на областно и общинско равнище.

5. Топлофикация

В промишлената зона на гр. Сливен броят на предприятията с изградена топлопреносна мрежа е 52. Дължината на топлопроводната мрежа (по трасе) е 22 778 м, а броят абонатни станции - 9.

В градската зона дължината на топлопреносната мрежа (по трасе) е 39 156 м, броят абонатни станции - 395.

Топлоснабдените жилища са 15 480, което е 43% от общия брой жилища в града.

Най-голяма е степента на топлофициране на жилища в новите квартали на гр. Сливен ("Българка", "Сини камъни", "Младост", "Дружба", "Ст.Займов", "Д.Груев", част от ЦГЧ), изградени по системите ЕПЖС, ППП и ЕК, в които не е предвидено друго, освен централно топлоснабдяване /По-подробна информация за топлофикацията на жилищните квартали виж в Приложение № 9/

Топлофицираните обществени и стопански организации и институции са в 112 самостоятелни сгради, представляващи над 70% от общия брой, в това число:

- Училища – 15, от общо 21 / 71% /;
- ЦДГ – 9, от общо 18 / 50% /;
- Детски ясли – 3, от общо 7 / 43%/;
- Болници – 3, от общо 3 / 100%/;
- РЦЗ (поликлиники) – 2, от общо 3 / 67%/.

Централното топлоснабдяване в гр. Сливен няма друга алтернатива и независимо от създадените в настоящия момент финансови затруднения - както на топлоснабдителното предприятие, така и на потребителите на топлоенергия, ще се развива и в перспектива.

6. Газоснабдяване

През територията на община Сливен преминава главният газопровод висока зона, от който чрез газопроводи 2 бр. с $\Phi 159 \times 6$ и $\Phi 273 \times 8$ с обща дължина 12 км е извършено газоснабдяване на 15 бр. промишлени консуматори в гр. Сливен. Изградената газоразпределителна мрежа в града включва газопровод от АГРС до цех "Кристал" с дължина 5 км; до "Оранжерии" АД, кв."Речица", с дължина 6.6 км.

Изградената разпределителна газопроводна мрежа и географското разположение са предпоставка да се осъществи битово газифициране на жилищните райони и квартали в гр. Сливен, в които не е навлязло централното топлозахранване и то не би било технико-икономически обосновано.

Битовото газифициране ще спомогне за удовлетворяването на гражданите и стопанските субекти за разширяване на алтернативния избор на енергоносител. Чрез използването на природния газ на съвременно научно-техническо ниво ще бъде реализиран съществен принос в опазването на околната среда и оптимизация на разходите за енергопотребление както на промишлените и обществените, така и на битовите потребители.

Широкото газифициране на общината през периода 2007 – 2013 г. е в унисон със световната тенденция за разширяване на употребата на природен газ и едно от основните средства за намаляване на вредните въздействия на енергетиката върху околната среда. Газовото гориво практически не съдържа сяра и позволява да се създадат съвременни технологии за производство на електроенергия, чиято ефективност надвишава тази на класическите кондензационни централи с около 15 %.

В община Сливен са газифицирани 14 предприятия. Общата дължина на газопреносната мрежа е 16 800 м. Предстои газификацията на сградите на Общински пазар, на поликлиника и училище . В приоритетите на общинската администрация е битовото газифициране да стане факт.

Изводи за състоянието на енергийната инфраструктура в общината

1. Сливенска община е основно консуматор, а не - производител на енергия.

2. Енергийната система на общината е добре развита и способна да поеме натоварвания , което може да стимулира бъдещото икономическо развитие.

3. Електропреносната мрежа се нуждае от доизграждане и реконструкция, особено в районите с потенциал за развитие на туризма.

4. Наложително е приваждането на електропреносната мрежа във вилната зона на гр.Сливен, която се очертава като “зелената територия “ за развитие на града, в съответствие с техническите изисквания. Това ще се постигне, ако се обединят усилията на органите на местната власт и електроразпределителната компания като собственик на съоръженията, за създаване на устройствен план и схеми на цялата територия.

5. Положено е началото на промишленото потребление на природен газ, предстои газифицирането за битови нужди.

SWOT – анализ Инфраструктура

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Уникални природни дадености. Наличие на голяма вилна зона / зона за отдых / в подножието на планината в гр. Сливен Добре структурирана мрежа на техническата инфраструктура. Гъстота на пътната мрежа в общината над средната за страната. Добри пътни и железопътни връзки. Добре структурирана водностанопанска система. Създадени водни сдружения за напояване. Подмяна на част от амортизираната водопроводната мрежа в населените места по проекта “Воден заем” на Световната банка. Газифициране на част от промишлените предприятия и сгради от социалната инфраструктура. Наличие на изградено летище край гр. Сливен. Добър опит в привличане на финансови средства в областта на околната среда. В ход е процедура по изграждане на регионален завод за преработка на ТБО	Лошо поддържана и амортизирана мрежа на техническата инфраструктура. Проблеми с поддържането и доизграждането на инженерните мрежи във вилната зона на гр. Сливен, поради липсата на устройствен план. Проблеми с питейното водоснабдяване в някои населени места на общината. Големи загуби на питейна вода по водопроводната мрежа. Недоизградена мрежа за отвеждане на отпадни води, липса на канализация в малките населени места. Необходимост от доизграждане, реконструкция и преоборудване на пречиствателната станция за отпадни води в гр.Сливен . Необходимост от оптимизиране на мрежата на техническата инфраструктура в промишлените зони, с оглед новосъздадената собственост. Дефицит на средства за поддържане и изграждане на техническата инфраструктура в населените места. Недостатъчен административен и организационен капацитет в областта на околната среда. Наличие на нерегламинтирани сметища и стари замърсявания на почви. Изчерпан капацитет на градското депо за ТБО на гр. Сливен. Амортизирана техника и съдове за ТБО в населените места. Липса на организирано събиране и извозване на ТБО от населените места на общината. Липса на подходящи терени за организиране на площадки за третиране на строителни отпадъци.
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Добро физикогеографско положение на общината - близост до Черноморските курорти, съчетание на плодородна равнина и привлекателна планинска част. Близост до АМ “Тракия” и възможност за изграждане на съпътстващата инфраструктура.	Силна зависимост от решенията на централната власт. Верижна емиграция на населението и бизнеса. Неосигуряване на лостове за реализация на регионална политика. Финансова необезпеченост или забавяне на

Разширяване на газопреносната мрежа, газифициране на битови потребители. Възможност за енергоспестяващи мероприятия на базата на разработени програми за енергийна ефективност в общината. Привлекателност на инвестициите в областта на природните и културно-исторически дадености. Финансиране от предприсъединителни фондове на ЕС. Екологично чисти райони с потенциал за туризъм и биоземеделие.	инвестиционни проекти. Закриване на големи предприятия. Неусвояване на средства по различни финансиращи програми. Липса на подходящи програми за финансиране на инфраструктурни и екологични проекти.
---	---

VI. Урбанизация

Община Сливен е с висока степен на урбанизираност. За 2004г. съотношението на градското към селското население е 74,93: 25,07%.

Селищната мрежа на Община Сливен област обхваща 49 населени места, от които 2 града и 47 села. В структурата на селищната мрежа главно място заема град Сливен, който изпълнява функции на икономически, транспортен и обслужващ център. Селищната мрежа е по-добре развита в равнинните части на общината. По категория населените места се разпределят:

I к-я – гр.Сливен.

V к-я – 9 бр. – гр.Кермен и селата Блатец, Бяла, Жельо войвода, Крушаре, Самуилово, Селиминово, Сотирия, Тополчане.

VI к-я – 7 бр. - селата: Гавраилово, Злати войвода, Камен, Ковачите, Новачево, Стара река, Чинтулово.

VII к-я – 22 бр. - селата: Биково, Бинкос, Божевци, Гергевец, Глуфишево, Глушник, Голямо Чочовен, Горно Александрово, Градско, Драгоданово, Ичера, Калояново, Малко Чочовен, Мечкарево, Младово, Николаево, Панаретовци, Скобелево, Старо село, Струпец, Трапоклово, Чокоба.

VIII к-я – 10 бр. – селата: Било, Бозаджии, Вьглен, Зайчаре, Изгрев, Козин дол, Масарлии, Раково, Ръченица, Средорек.

/За разпределението на населените места по категории виж по-подробно Приложение № 10/.

Урбанизационният процес в Община Сливен област се анализира и оценява в два аспекта:

Първият аспект е свързан с тенденцията за увеличаване на относителния дял на градското население, като тя е породена от:

- естествен прираст на населението на градовете;
- механичен прираст - заселване на хора от селата и махалите.

Вторият аспект на урбанизацията е свързан с разглеждането ѝ като процес, свързан с дълбоки структурни преобразования на съществуващите градове и села, на основата на развитието на индустриализацията, инфраструктурата, културното и битовото обслужване, на основата на градския начин на живот и форма на отношения и в най-отдалечените кътчета на общината.

По-нататъшното развитие на урбанизационния процес се свързва със създаване на по-висок жизнен стандарт в градовете и селата, по пътя на:

- решаване на териториално-устройствените и регулационните проблеми на населените места, чрез създаване на нови подробни устройствени планове в гр. Сливен и селата;

- усъвършенстване и развитие на инженерната и техническа инфраструктура, като важен урбанизационен елемент за подобряване на условията на живот, чрез решаване проблемите на:

1. Водоснабдяването в гр. Сливен и селата: Сотиря, Гавраилово, Въглен, Стара река, Ковачите, Крушаре, Селиминово, Камен и др.;

2. Изграждане на отводнителна и канализационна система в гр. Сливен, гр. Кермен и селата: Желю войвода, Крушаре, Тополчане, Самуилово и др.;

3. Сметосъбиране, сметоизвозване и депата /сметищата/ за третиране на твърди битови отпадъци във всички населени места на общината;

4. Състоянието и разширението на гробищните паркове в гр. Сливен, гр. Кермен и селата Злати войвода, Селиминово, Чокоба, Тополчане, Гавраилово, Гергевец и др.

По-нататъшното урбанизиране на територията на общината, като предпоставка за ускорено развитие, създава условия за интензификацията на селищните територии в населените места, и особено в градовете. Това изисква:

- Коригирането на някои законови и подзаконови нормативни актове, както и някои териториалноустройствени и градоустройствени разработки за решаване на проблемите на населените места с крупни групи ромско население в гр. Сливен, гр. Кермен и селата: Селиминово, Тополчане, Самуилово, Камен, Сотиря, Крушаре, Струпец, Гергевец, и свързаните с това проблеми на безработицата и лоши битови условия. Необходимо е да бъде поставен акцент върху пълноценното участие на Община Сливен по Националната програма за подобряване жилищните условия на ромите в РБългария. Тази програма е подготвена в съответствие с Националната жилищна стратегия на Република България, приета с Решение № 395 на Министерския съвет от 14 май 2004 г. и в изпълнение на Плана за действие по Десетилетието на ромското включване 2005-2015 г. По – конкретно предлаганата национална програма ще мултиплицира положителни инициативи, насочени към жилищните проблеми, техническата инфраструктура /урбанизацията/, узаконяване на имотите и създаване на заетост в рамките на Десетилетието на ромското включване 2005-2015г., и други европейски и национални програми, свързани с решаване на този актуален за всички общини проблем;

- Разкриване на нови работни места в индустриалните, аграрните, туристическите и културните центрове, за преодоляване на безработицата;

- По-нататъшно утвърждаване на местното самоуправление, свързано с развитието на местната и регионална икономика.

VII. Околна среда

Община Сливен се характеризира с благоприятна екологична обстановка. Природогеографските дадености и историческото структурно развитие на общинската икономика не е довело до концентрация на производства (тежка химия, металургия), които системно и трайно да оказват вредно влияние върху околната среда. Като евентуални потенциални замърсители се явяват ТЕЦ Сливен, “Миролио България”- АД, “Декотекс” АД, “Колхида” АД, “Вини” ЕООД, “Керамик” ЕООД и

др. /По-подробна информация за състоянието на отделните компоненти на околната среда виж в Приложение № 11/

Приоритетен в екологично отношение проблем за общината е незавършената биологична рекултивация на бившия рудник "Сливен" за уранодобив, намиращ се в обитаван вилен район с интензивно земеделие.

Приоритетен проблем е също третирането на отпадъците на територията на община Сливен включващо:

- третиране на твърдите битови и промишлени отпадъци /ТБО и ПО/.
- липса на организирано сметосъбиране от всички населени места в общината, в резултат на което са създадени множество незаконни сметища.

В тези направления съществуват следните проблеми:

- изчерпване на капацитета на съществуващото сметище за гр.Сливен;
- липса на регионално сметище;
- извършване рекултивация на съществуващото депо за ТБО и саниране на района;
- липса на достатъчен брой съдове за смет;
- липса на техника, обслужваща селата;
- ниски постъпления от такса смет от селата;
- ниска екологична култура на населението;
- липса на контрол по населени места.
- Решаване на проблема със строителните отпадъци;
- Решаване на проблема с опасните отпадъци от бита, излезлите от употреба луминесцентни лампи, батерии;
- Решаване на проблема със старите замърсявания;
- Въвеждане на разделно събиране на отпадъците.

Във връзка с политиката на МОСВ и Националната програма за управление на отпадъците, за обезвреждане на ТБО на регионален принцип, в настоящия момент Община Сливен, съвместно с Община Ямбол, Община Тунджа Община Нова Загора и Стралджа са се обединили около идеята за проучване на възможностите за изграждане на регионален завод за преработка на ТБО.

Важен в екологично отношение проблем е качеството на питейната вода, което налага изграждане на пречиствателна станция за питейни води от яз."Асеновец". Използването на водите от р.Тунджа и притоците ѝ за напояване, предизвикват потребността от системен контрол както за положителното, така и за отрицателното му въздействие върху питейните водоизточници, обработваемите земи, флората и фауната. В тази връзка Община Сливен работи върху съвместен международен проект "АКВА-ФИЛ" с партньори от Франция, Люксембург, Румъния, Унгария и Португалия. В рамките на проекта ще се изготви експертиза на речните води на р.Тунджа, както и създаване на Географска информационна система на реката. Проектът се финансира по програмата INTERREG IIIС.

Изводи:

За подобряване параметрите на околната среда в община Сливен е необходимо да се извърши следното:

1. Изграждане на регионален Завод за преработка на твърди битови отпадъци, регионално депо за ТБО:
 - Разработване на план за закриване на съществуващото депо от оператора и съгласуване (одобряване) на плана с компетентните органи;
 - Възлагане на проект за рекултивация на съществуващото депо за твърди битови отпадъци в с. Сотиря, рекултивация и саниране на района;

- Определяне на терен за депо за строителни отпадъци и излишни земни маси и изграждане на депото;
 - Проучване възможността за изграждане на инсталация за сепариране и сортиране на отпадъци към бъдеща претоварна станция гр. Сливен;
 - Проучване възможността за изграждане на претоварни станции (площадки) за селата;
 - Проучване възможността за изграждане на претоварна станция - гр. Сливен;
 - Разширяване на системата за организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци на 100 % от всички населени места на територията на община Сливен – поетапно;
 - Въвеждане на система за разделно събиране на ТБО в гр. Сливен;
 - Определяне на терен за временно депониране на утайки от ГПСОВ;
 - Почистване на площи, замърсени с неопасни отпадъци;
 - Създаване на инспекторат за контрол на спазването на нормативните изисквания в областта на околната среда, като звено минимум от 10 инспектори, в рамките на «Общинска охрана и СОТ- Сливен»ЕООД».
2. Реконструкция и модернизация на градската пречиствателна станция за отпадни води;
 3. Започване изграждането на пречиствателна станция за питейни води за пречистване водите от яз.”Асеновец”;
 4. Създаване на озеленени площи, органично вписани в архитектурната рамка на населените места на територията на община Сливен и качествено им поддържане /създаване на нови квартални паркове и на зелени защитни зони, поетапна подмяна на тротоарните насаждения/:
 - Възстановяване на зелените площи и попълване на растителността в жилищни квартали и междублокови пространства;
 - Постепенна подмяна на тополовите насаждения по поречията на реките в града;
 - Попълване на растителността в санитарно-защитните зони;
 - Възстановяване на зелените площи на Софийски подход и предгаров парк;
 - Реконструкция на зелените площи в пешеходната зона на града;
 - Подмяна на тротоарни дървета ;
 - Проектиране и изграждане на обекти от зелената система на град Сливен и населените места в общината.

Раздел II. Приоритети и специфични цели и мерки за развитие на Община Сливен

На базата на специфичните особености, изводите от оценката на природните потенциали, от анализите на тенденциите и процесите в икономиката, бюджета, социалната сфера, техническата инфраструктура и екологията на Община Сливен, както и на базата на специално проведено анкетно проучване сред населението /Приложение № 13/, показващо много висока степен на обществено одобрение и подкрепа, се извеждат следните основни приоритети, цели и мерки на Плана за развитие на общината за периода 2007-2013 г.:

Първи основен приоритет: Създаване на условия за икономически растеж на общината, с темпове, изпреварващи средните за страната, чрез стимулиране, в условията на пазарна икономика, на частната инициатива и предприемачеството, и максимално използване на местните ресурси, традиции и професионален опит на населението, със следните основни цели и подцели:

1.1. Постигане на стабилен икономически растеж на общината, чрез развитие на: малкия и среден бизнес, туризма, селското стопанство, търговията, реструктуриране, технологично обновяване и реинженеринг на традиционните отрасли на промишлеността (текстил, машиностроене, хранително-вкусова промишленост)

1.1.1. Подпомагане развитието и повишаване на конкурентноспособността на промишлените предприятия на територията на общината;

1.1.2. Създаване на ефективно, модерно и конкурентноспособно на световните пазари животновъдство, земеделие, овощарство и лозарство, осигуряващи добър жизнен стандарт на фермерите;

1.1.3. Подобряване на туристическия имидж на община Сливен и развитие на всички подходящи видове туризъм;

1.1.4. Многофункционално устойчиво развитие на горите;

1.1.5. Подкрепа на малките и средни предприятия за повишаване на тяхната конкурентноспособност и експортна ориентация, за инвестиране в ДМА, иновационни технологии, развитие на производство, енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници;

1.2. Увеличаване привлекателността на общината за чуждестранните и местни инвеститори;

1.3. Насърчаване развитието на икономика, базирана на знанието, чрез създаване на условия за развитието на конкурентноспособни, диверсифицирани и иновативни компании на територията на общината и стимулиране на иновационни практики;

1.4. Минимизиране на рисковете и щетите за икономиката на общината при природни бедствия и катастрофи;

1.5. Намаляване на безработицата и значително повишаване на доходите чрез ускорено развитие на икономиката, повишаване на заетостта, разкриване на нови работни места, повишаване на професионалното и квалификационното равнище на населението, обучение през целия живот в приоритетните направления за развитие на региона;

1.6. Стимулиране икономическото развитие на ромската малцинствена общност;

1.7. Стимулиране създаването на общински и междуобщински сдружения на бизнеса;

1.8. Диверсификация на икономическите дейности на територията на общината;

1.9. Създаване на нова и модернизиране на съществуващата специализирана бизнес инфраструктура, с оглед подобряване информационното обслужване на бизнеса.

1.10. Развитие на публично-частните партньорства

Втори основен приоритет: Подобряване качеството, развитие и модернизация на техническата инфраструктура, като фактор за стабилизиране

на икономическите и социалните процеси в населените места на общината, с основни цели и подцели:

- 2.1. Привеждане на транспортната инфраструктура на общината в съответствие с динамиката в развитието на икономическите и социалните процеси;
- 2.2. Развитие на водоснабдителната, канализационната инфраструктура и хидромелиорациите;
- 2.3. Подобряване на комуникационната инфраструктура в общината;
- 2.4. Подобряване параметрите на енергопреносната мрежа, изследване на възможностите за използване на алтернативни и възобновяеми енергийни източници и реализиране на мероприятия за енергийна ефективност;
- 2.5. Въвеждане на информационни технологии за изграждане на интегрирана система за управление в общината, съобразена с изискванията на най-добрите управленски практики и стандарти на ЕС;
- 2.6. Разширение, реконструкция и модернизация на централното топлоснабдяване в гр.Сливен;
- 2.7. Поетапно газифициране на кварталите в гр. Сливен и останалите населени места на общината;
- 2.8. Разработване на териториално-устройствени, градоустройствени и геодезически планове на населените места, като предпоставка за баланисирано и устойчиво развитие на общината;
- 2.8.1. Осигуряване на градоустройствена основа за предоставяне на терени на потенциални инвеститори за изграждане на обекти от икономиката, комплексното обществено обслужване, жилищното строителство и туризма;
- 2.8.2. Осигуряване градоустройствена основа за разширение на техническата и социалната инфраструктура на общината;
- 2.8.3. Осигуряване на необходимите градоустройствени основи за решаване проблемите на кварталите с преобладаващо ромско население;
- 2.9. Развитие на публично-частните партньорства

Трети основен приоритет: Модернизация и европеизация на социалната инфраструктура, повишаване конкурентноспособността на човешките ресурси и намаляване на социалната изолация, с основни цели и подцели:

- 3.1. Подобряване условията на живот на децата и младежите в община Сливен;
- 3.2. Създаване на условия за активно участие на всички граждани и особено – на младите хора на община Сливен, в гражданското общество;
- 3.3. Намаляване степента на социална изолация на малцинствата;
- 3.4. Подобряване здравния статус на населението;
- 3.5. Защита на децата и засилване на здравно-образователната превенция;
- 3.6. Оптимизиране системата на общинското здравеопазване съгласно най-добрите европейски практики;
- 3.6.1. Подобряване на здравната профилактика;
- 3.6.2. Модернизиране на материалната база на общинското здравеопазване;
- 3.7. Повишаване на качеството, обхвата и достъпността на социалните услуги;
- 3.7.1. Развитие на социалните услуги в общината и интеграция на уязвимите групи;
- 3.7.2. Реконструкция и модернизация на социалната инфраструктура;
- 3.8. Преструктуриране на образователната система на общината в съответствие с демографските процеси и съвременните потребности за подготовка

на младото поколение за пълноценен живот и дейност в условията на пазарни отношения, в демократично, гражданско и правово общество, неразделна част от обединена Европа;

3.9. Подобряване на професионалната квалификация на човешките ресурси, конкурентноспособността и рекреативността на работната сила в общината, повишаване на предприемаческата култура;

3.10. Съхраняване и развитие на културно-историческото наследство и ефективно използване на изградената материална база в областта на културата;

3.10.1. Издигане качеството на културния продукт, създаван от културните организации в община Сливен;

3.10.2. Съхраняване и развитие на културно-историческото наследство, традициите и занаятите;

3.11. Насърчаване развитието на спорта и ефективно използване на спортната база на територията на общината;

3.12. Развитие на публично-частните партньорства

Четвърти основен приоритет: Опазване на околната среда, устойчиво използване на природните ресурси и осигуряване на благоприятна, здравословна и стимулираща развитието жизнена среда в община Сливен, с основни цели и подцели:

4.1. Запазване на благоприятните тенденции в екологичната обстановка на общината;

4.1.1. Подобряване екологичната обстановка в туристическите обекти;

4.2. Ликвидиране на вредните последици от замърсяващите производства и ерозията на почвата;

4.3. Въвеждане на система за ефективно управление на отпадъците;

4.4. Решаване на проблемите с качеството на питейната вода на гр. Сливен;

4.5. Установяване на траен мониторинг върху качеството на водите от поречието на р.Тунджа;

4.6. Създаване на система за изследване на влиянието и контрол за прилаганите пестициди и химикали в аграрния сектор върху почвите, водите и жизнената среда;

4.7. Реконструкция и модернизация на градската пречиствателна станция за отпадни води;

4.8. Модернизация на елементите на селищната среда;

4.9. Разработване и изпълнение на планове за управление на защитени територии, защитени видове и защитени зони;

4.10. Създаване на система за екологичен мониторинг и мониторинг върху устойчивото използване на природните ресурси и на ефективна инфраструктура за опазване и възстановяване на околната среда;

4.11. Насърчаване на екологично чист градски транспорт;

4.12. Развитие на публично-частните партньорства

Пети основен приоритет: Привеждане на общинската политика в съответствие с изискванията на ЕС

5.1. Укрепване на институционалния капацитет за усвояване на средства от Европейските фондове;

5.2. Подпомагане на местната икономика за присъединяване към Европейския съюз и за бърза и успешна интеграция в европейската икономическа среда;

- 5.3. Развитие на публично-частните партньорства;
- 5.3.1. Създаване на публично-частни партньорства за управление на туризма;
- 5.4. Разработване и въвеждане на ясни критерии за разпределяне на финансовите средства и на система за перманентен контрол по тяхното изразходване;
- 5.5. Цялостна реализация на проекта за електронно правителство;
- 5.6. Въвеждане на ISO –стандартите в работата на общинската администрация;
- 5.7. Интегриране с други общини в страната и ЕС за разработване на съвместни проекти за икономическо развитие, туризъм, културно сътрудничество, екология и др.

Така определените основни приоритети и цели в Плана за развитие на Общината за периода 2007 – 2013 г. обхващат също:

- проблеми, които са с надобщинско значение, т.е. решаването на които обхваща териториите или части от териториите на две и повече общини;
- проблеми(обекти), които са с общинско значение, но възможностите за тяхното решаване въобще не са по силите на община Сливен (изключително големи капиталовложения).

Мерките вътре във всеки основен приоритет, с оглед удовлетворяването изискванията на Плана за развитие по основни приоритети, са представени в параграф 1 на раздел IV.

Раздел III. Описание на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседни общини

Община Сливен не се разглежда като затворена автономна териториална единица в областното и национално пространство. Нейното социално- икономическо развитие е свързано с поддържане на комплекс от разнообразни връзки със съседните общини / на изток - с община Стралджа, на север - с Община Котел , на запад - с Община Твърдица на юг - с Община Тунджа, на югозапад – община Нова Загора/. Общите интереси налагат поемането на определени ангажменти от страна на община Сливен, свързани с изпълнението на съвместни дейности и проекти, които допринасят за постигане целите на развитието на съседните ѝ общини.

В Плана за развитие на община Сливен /2007 – 2013 г./, сложните проблеми и взаимоотношения със съседните общини само се маркират. Възможните направления, в които се налага интегриране на действията за регулиране на протичащите социално-икономически процеси в общините, съседни на Сливенската, са в сферата на:

- използване на природни и културноикономически ресурси;
- опазване на природната среда;
- транспортна инфраструктура.

Първото направление засяга експлоатацията на минералните богатства и на рекреационните ресурси на територията на Сливенска община и на съседните ѝ общини.

Пример за интегрирани управленски действия за съвместно ползване на природни и културноисторически ресурси между Сливенска община и съседните ѝ общини е развитието на маршрутни, познавателен, планински и балнеолечебен туризъм, като алтернатива и акцент на морския туризъм. Разработването на междуобщинска схема за развитието на туризма ще има отношение към бъдещите областни стратегии.

Второто направление, което се утвърждава все по-силно в контекста на търсене на устойчиво развитие за община Сливен и ще изисква съвместните усилия на съседните общини, е в сферата на екологията. Опазването на околната среда е проблем не само с локално и регионално значение. В повечето случаи той е свързан с провеждане на държавна политика. Това се обяснява с факта, че за замърсителите на околната среда административните граници не са пречка. Хората трябва да работят, за да се достигне такъв начин на живот, при който да не се превишава способността на естествената природа да усвоява последствията от човешките действия и да възстановява това, което хората са взели от нея.

Сериозен екологичен проблем е наличието на високи подпочвени води в района на гр.Кермен, община Сливен, които причиняват бедствено наводняване на жилищни и земеделски територии. Това налага провеждане на мероприятия по отводняване на землището на гр.Кермен.

Поради географската близост на три големи общини - Сливен, Ямбол и Нова Загора, като пример за интегрирано решаване на териториални проблеми е разработване на проект за преработване на твърдите битови отпадъци, целящ построяване на завод за твърди битови отпадъци, обслужващ трите общини, като мястото му се търси в триъгълника Сливен-Ямбол-Нова Загора.

Проектът представлява взаимен интерес не само за съседните общини, но и за двете области като цяло - Ямболска и Сливенска. Той ще обхване идентифициране на проблема, източниците и количеството на отпадъците, както и приоритетите за действие в посока към премахване и намаляване на отпадъците, рециклиране компостиране и намаляване на обема на отпадъците.

Изграждането на "Регионален завод за преработване на твърди битови отпадъци" ще допринесе директно за постигане целите на следните съседни общини - Община Сливен, Община Ямбол, Община Тунджа, Община Нова загора и Община Стралджа. Обектът е на етап Предпроектни проучвания и проектиране. Необходимите средства за този етап са 40 000 лв., а времетраенето на етапа - 1 година (2005 година). Този етап е свързан със създаването на 14 работни места.

Основните параметри на следващия етап са:

Строителство, оборудване:

Необходими средства – 15 000 000 лв.

Времетраене – 2 години (2006 - 2008 година)

Работни места – 70

Източник на финансиране: Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда, общини, външни частни инвеститори.

Третото направление е в областта на пътната мрежа. Интересите на Сливенска община са насочени основно към отваряне към съседни области чрез съседните ѝ общини, посредством следните маршрути:

- Нова Загора – Кермен – Бозаджии – Безмер – Ямбол – Бургас (порт Бургас, Южно Черноморие), като целта е да се активизират икономическите и туристически връзки на територията на целия Югоизточен планов район;

- транспортен възел “Петолъчката”(община Сливен) – Котел(община Котел) – Омуртаг(област Търговище), като целта е вметване в маршрут Дунав мост – КПП Лесово.

Подобното разглеждане на всички въпроси, свързани с необходимостта и същността на интегрираното управление на територии от съседни на Сливенска община, както и в рамките на областта и на Югоизточния планов район ще се осъществи, в съответствие със Закона за регионално развитие, в рамките на обща за плановия район стратегия.

Извод :

Сътрудничеството между съседни общини е разумен път за бъдещо развитие и решаване на проблеми. Ресурсите могат да бъдат поделени и действията да бъдат с повишена ефективност. Понякога това може да се окаже единствена възможност за действие на отделните общини.

Раздел IV. Индикативна финансова таблица, обобщаваща възможните ресурси за реализация на дейностите и проектите

I. Описание на мерките, включени във финансовата таблица

В Плана за развитие на община Сливен /2007 – 2013 г./, в този параграф са включени мерките, които конкретизират приоритетите, целите и подцелите, представени в Раздел II. Съответно за тези приоритети, цели, подцели и мерки е разработена и обобщаващата индикативна финансова таблица в следващия параграф, като към нея трябва да се прибавят и онези мерки, които конкретизират изпълнението и поставените цели в проектите, които общината изпълнява, самостоятелно или с други партньори /донори/.¹

Общинският план за развитие получава по-нататъшна конкретизация и се реализира практически чрез следващия документ на стратегическо планиране на местно ниво – **Програмата за реализация на общинския план за развитие.**

Трябва да се има предвид, че в стойностно изражение съществува разлика между индикативната финансова таблица на Плана и Програмата за реализация на общинския план за развитие. Програмата за реализация на общинския план за развитие, като краткосрочен /едногодишен/ оперативен документ, съдържа **само ресурсно осигурените мерки за съответната година.**

¹ Справка за изпълняваните проекти от общината за периода 2004 – 2005 г е представена в приложение № 14.

Планът за развитие на община Сливен /2007 – 2013 г./ трябва да се разглежда като отворен управленски документ, в който са възможни и необходими оперативни промени, във връзка с измененията в условията на плановата среда. Дори когато е приет и утвърден, на него не трябва да се гледа консервативно, като на нещо окончателно завършено и неизменно в рамките на плановия период. Планът за развитие на община Сливен е работен документ, в който неизбежно ще се внасят корекции и допълнения, особено по отношение на целите, подцелите и мерките за тяхната реализация. В такъв смисъл, към датата на окончателното му представяне, са предвидени изложените по-долу мерки по основните приоритети, цели и подцели на Плана, които са намерили място и в обобщаващата индикативна финансова таблица в следващия параграф. В оперативен порядък, към тях вероятно ще бъдат прибавяни и други мерки, конкретизирани новите цели и подцели, формулирани от работните групи, за които обаче към настоящия момент още няма ясна визия относно тяхното практическо изпълнение и финансовото им осигуряване.

I. Основен приоритет: Създаване на условия за икономически растеж на общината, с темпове, изпреварващи средните за страната, чрез стимулиране, в условията на пазарна икономика, на частната инициатива и предприемачеството, и максимално използване на местните ресурси, традиции и професионален опит на населението.

Описание на мерките²

Цел/ Под- цел	Мярка	Срок за осъществяване	Индикатор за постигнатото
1.1.1	1.Повишаване конкурентноспособността на местната икономика чрез активен маркетинг на общината, реклама, форуми, панаири, изложения	2007 – 2013 перманентен	Високи икономически показатели за конкурентноспособност
	2.Развитие на изследователската дейност, технологично развитие и иновациите чрез изследователските институти и висшите училища	2007 – 2013 перманентен	Увеличаване броя на изследователските институти и проекти и обема на научно-изследователската работа, обема на инвестициите в иновации
	3.Подкрепа за утвърдени местни фирми-производители	2007 – 2013 перманентен	Увеличаване броя и разнообразието на инициативите за подкрепа на местните фирми-производители
	4. Подкрепа за развитието на бизнес инфраструктурата	2007 – 2013 перманентен	Увеличаване на средствата за развитие на бизнес инфраструктурата
1.1.2	1. Научно-техническо и консултантско подпомагане на фермерите	2007-2013 перманентен	Брой консултации;брой консултирани фермери.
		2007-2013 перманентен	Брой сключени договори; количество на доставения генетичен материал и ноу-

2. Сключване на договори с чуждестранни съюзи и организации за

² Останалите компоненти на подробното описание на мерките са видни от Индикативната финансова таблица.

	хау при производството на животинска продукция		хау.
	3. Подпомагане на браншовите организации за тяхното утвърждаване за производство и реализация на качествена продукция	2007-2013 перманентен	Бр. подпомогнати браншови организации; брой проведени инициативи за подпомагане на браншовите организации.
	4. Утвърждаване на Сливенска област като център за изграждането на Регионален млечен борд	2007-2009	Изграден регионален млечен борд
	5. Предоставяне на Пазара за живи животни на браншовите организации от региона за подпомагане на развитието на животновъдството	2008 г.	Предоставен Пазар за живи животни на браншовите организации; обем на извършените сделки.
	6. Създаване браншови организации на производителите на посевен и посадъчен материал	2008 г.	Бр. на създадените браншови организации на производителите
	7. Подпомагане утвърждаването на браншовите организации на производителите на плодове и зеленчуци	2007-2013 перманентен	Брой на създадените браншови организации на производителите на плодове и зеленчуци
	8. Изготвяне на типови проекти за отглеждане на алтернативни култури и билки в планинската част на Общината	2007-2009	Брой изготвени проекти за отглеждане на алтернативни култури и билки
	9. Устойчиво развитие на селските райони - изграждане на местна инициативна група (групи), представляваща населени места от Община Сливен в НМРСР	2008 г.	Създадена и функционираща инициативна група /групи/, представляваща населените места от общината в НМРСР
	10. Създаване на условия за развитие на лозарството. Създаване на лозови масиви и производство на вина с гарантиран произход	2007-2013 перманентен	Площ (дка) на новосъздадените лозови масиви; количество (литри) произведени вина
	11. Изграждане на мрежа от микропазари на производители по интереси	2007-2010	Изградени определен брой микропазари
	12. Подпомагане дейностите по развитие на аквакултурите	2007-2013 перманентен	Брой инициативи, насочени към подпомагане отглеждането на аквакултури
	13. Изграждане на завод за соло замразени плодове и зеленчуци	2009-2011	Изграден завод за соло замразени плодове и зеленчуци
	14. Изграждане на завод за сушени плодове и зеленчуци	2010-2013	Изграден завод за сушени плодове и зеленчуци
	15. Изграждане на завод за асептични сокове и нектари	2011-2013	Изграден завод за асептични сокове и нектари
1.1.3.	1. Реконструкция и обновяване на пътническа въжена линия Сливен - Карандила	2007 - 2009	Реконструирана и обновена пътническа въжена линия Сливен - Карандила
	2. Изграждане ателиета на старите сливенски занаяти в района на "Арнауткина къща"	2007 - 2009	Изградени ателиета в района на "Арнауткина къща"
	3. Подобряване на техническото и технологично ниво на музейните институти	2007 - 2010	Компютърни системи за видеонаблюдение, мултимедийни и други компютърни системи
	4. Издаване на единен каталог в книжен и електронен вариант на музейните обекти в Сливен	2007 - 2008	Единен книжен и електронен каталог на музейните обекти в Сливен
	5. Социализация на археологически обект "Хисарлъка"	2007 - 2011	Изградена комплексна туристическа

			инфраструктура
	6. Подкрепа на културни инициативи на етническите общности	2007 – 2013 перманентен	Брой и качество на подкрепените инициативи
	7. Разработване на план за съвместна дейност с читалищата за превръщането им в средища за интеграция на етническите общности	2007 - 2008	Разработен план за съвместна дейност
	8. Включване на нови културни инициативи в културния календар на общината	2007 – 2013 перманентен	Увеличен брой на културните инициативи
	9. Създаване на маркетингова програма за популяризиране на Община Сливен	2007 – 2008	Разработена маркетингова програма
	10. Създаване на туристически пакети за алтернативен туризъм	2007 - 2010	Разработени пакети за алтернативен туризъм
	11. Изготвяне на актуална база данни на туристически обекти, културни събития, атракции, забележителности; създаване на специализирана фототека	2007 - 2009	Актуална база данни на туристически обекти, културни събития, атракции, забележителности; специализирана фототека
	12. Издаване на туристически справочник, туристическа интернет страница на Общината, рекламни продукти - брошури, дигитални и др	2007 - 2008	Туристически справочник, туристическа интернет страница на Общината, рекламни продукти
	13. Изграждане и модернизиране на местата за настаняване и подслон	2007-2013 перманентен	Брой новоизградени и модернизирани места за настаняване и подслон
	14. Изграждане на пътната инфраструктура до туристическите дестинации	2007-2013	Обем на изградената пътна инфраструктура (км); брой изградени туристически трасета.
	15. Изграждане на геопътека в ДПП "Сините камъни"	2008 г.	Изградена геопътека в ДПП "Сините камъни"
	16. Създаване на научно-образователен център в ДПП "Сините камъни"	2009 г.	Създаден научно-образователен център в ДПП "Сините камъни"
	17. Възстановяване на астрономическата обсерватория	2008-2009	Възстановена астрономическа обсерватория
	18. Развитие на туристически маршрут "Сливен - Св. Георги - Абланово"	2008 г.	Възстановен туристически маршрут
	19. Популяризиране на културата, традициите и занаятите на етническите общности	2007 – 2013 перманентен	Рекламни продукти, културни прояви с общинско и надобщинско значение
1.1.4.	1. Създаване на горски култури. (освободени площи след реконструкции или ново залесяване)	2007 – 2013 перманентен	Увеличени площи на горските култури
	2. Отглеждане на млади насаждения без материален добив (осветление и прочиски в насаждения до 20-годишна възраст)	2007 – 2013 перманентен	Увеличени площи на младите насаждения
	3. Изграждане на горска пътна мрежа осигуряваща достъп до обектите и стабилизираните пътища.	2007 - 2010	Изградена горска пътна мрежа
	4. Създаване на места подходящи за водене на наблюдения на дивеч и места за подхранване	2007 - 2009	Създадени съответни места
	5. Стимулиране на билкарството и гъбарството в планинските и полупланинските райони	2007 – 2013 перманентен	Увеличени приходи от билкарство и гъбарство
1.1.5.	1. Прилагане на местни инструменти,	2007 – 2013	По-висока ефективност на

	стимулиращи МСП	перманентен	МСП
	2.Подобряване диалога и информираността между МСП и общината	2007 – 2013 перманентен	Изградена информационна система за обслужване на МСП
	3.Популяризиране европейските стандарти за качество и безопасност	2007 - 2009	Въведени европейски стандарти
1.2.	1. Изграждане на индустриален парк	2007 - 2010	Изграден индустриален парк
	2.Подобряване на транспортната. инфраструктура	2007 - 2011	Подобрена транспортна. инфраструктура
	3. Изготвяне на маркетингов профил	2007 - 2008	Изготвен маркетингов профил на общината
	4. Създаване и поддържане на база данни за свободни общински и частни терени	2007 – 2013 перманентен	Изградена база данни за свободни общински и частни терени
1.3.	1.Подпомагане създаването и развитието на местни и регионални сдружения на бизнеса в отделните икономически сектори	2007 – 2013 перманентен	Създадена мрежа от местни и регионални сдружения на бизнеса в отделните икономически сектори
1.4.	1.Регистриране и проектиране ликвидацията и укрепването на възникнали свлачищни процеси на територията на общината	2007 - 2010	Укрепени и ликвидирани свлачищни процеси
	2.Мониторинг на състоянието на рисковите обекти и оценка на риска за населението и околната среда	2007 – 2009	Изградена система за мониторинг
	3.Проектиране и изграждане на отводнително-канализационни системи в кметствата Кермен, Ж.Войвода, Крушаре, Тополчане	2007 - 2013	Изградени отводнително-канализационни системи в кметствата Кермен, Ж.Войвода, Крушаре, Тополчане
	4. Корекция на Дюлева река	2007 - 2013	Извършена корекция на Дюлева река
	5. Обновяване и доокомплектоване на машинния парк и защитните средства за пожарогасене и аварийно-спасителна дейност	2007 - 2010	Обновен машинен парк и защитни средства
	6. Осигуряване на софтуер за цялостна информационна и аналитична обезпеченост при управление на кризи	2007 - 2008	Осигурен софтуер за управление на кризи
	7. Повишаване нивото на култура на поведение на управленския състав и населението при възникване на кризи	2007 – 2013 перманентен	По-висока култура на поведение при кризи
	8.Укрепване на хидротехнически съоръжения по населени места	2007 - 2009	Увеличен брой на укрепените хидротехнически съоръжения
	9.Рекултивация на ликвидирани хидротехнически съоръжения	2007 - 2011	Рекултивирани хидротехнически съоръжения
1.5.	1.Повишаване професионалната квалификация на работната сила	2007 - 2011	Подобрен професионално-квалификационен състав на работната сила
	2. Прилагане на Националните програми за учене през целия живот в партньорство с местните работодатели	2007 – 2013 перманентен	Повишен брой обучени по Националните програми
	3.Създаване на оптимално взаимодействие между учебните заведения и бизнеса	2007 – 2013 перманентен	Подобрено научно обслужване на бизнеса
	4. Стимулиране изграждането на предприятия от хранително-вкусовата промишленост	2007-2013	Изградени предприятия
	5. Подпомагане развитието на МСП в	2007-2013	Създадени МСП в селата

	селата на общината		
1.6.	1. Изграждане на Център за регионално икономическо сближаване	2007 – 2009	Изграден Център за регионално икономическо сближаване
	2. Изграждане на мобилно инфо звено	2007 – 2008	Изградено мобилно инфо звено
	3. Изграждане на занаятчийска задруга	2007 – 2009	Изградена занаятчийска задруга
1.8.	1. Подпомагане създаването и развитието на местни и регионални кълстери и мрежи	2007 – 2013 перманентен	Увеличен брой на местните и регионални кълстери и мрежи
1.10.	1. Разработване на пакет от стимули за бизнеса	2007 – 2009	Разработен пакет от стимули
	2. Гарантиране на обществен ред и сигурност	2007 – 2013 перманентен	Намален брой нарушения и престъпления

II. Основен приоритет: Подобряване качеството, развитие и модернизация на техническата инфраструктура, като фактор за стабилизиране на икономическите и социалните процеси в населените места на общината

Описание на мерките

Цел/ Под- цел	Мярка	Срок за осъществяване	Индикатор за постигнатото
2.1.	1. Проектиране и изграждане на проход на ул. "Раковска"	2007 – 2010	Изграден проход на ул. "Раковска"
	2. Изграждане на кръстовища с кръгово движение в гр. Сливен	2007 – 2013	Изграждане на кръстовища с кръгово движение
	3. Освежаване път IV – 53045 Блатец – Драгоданово, 2.4 км	2007 – 2008	Подобрен път 2,4 км
	4. Текущ ремонт път IV 66 011 (Сливен – Нова Загора – Злати войвода, Ковачите, Николаево), 9.4 км	2007 – 2008	Извършен текущ ремонт 9.4 км
	5. Рехабилитация път IV – 53 022 Елена – Стара река – Давери – Изгрев – Божевци (Стара река – Сливен), 10.4 км, връзка с община Елена	2007 – 2010	Извършена рехабилитация на пътя
	6. Текущ ремонт път IV – 66 008 (Сливен – Нова Загора) – Злати войвода – Струпец – Бинкос – (Твърдица – Сливен), 12.8 км	2007 – 2009	Извършен текущ ремонт 12.8 км
	7. Рехабилитация на път IV 53 032 Стара река – Средорек – Божевци, 6.6 км, планински район	2007 – 2009	Извършена рехабилитация на пътя
	8. Рехабилитация на път IV – 48 814 Сливен – връх Българка – Раково, 26.0 км, нарушено асфалтово покритие и отводняване 15.0 км	2007 – 2010	Извършена рехабилитация на пътя
	9. Текущ ремонт на път IV – 48 034 Котел – Градец – Катунце – Нейково – Раково, 3.5 км, алтернативна пътна връзка	2007 – 2008	Извършен текущ ремонт
	10. Рехабилитация на път IV – 53 029 Елена – Боринци – Зайчаре, 3.2 км, единствена пътна връзка	2007 – 2008	Извършена рехабилитация на пътя
	11. Текущ ремонт на път IV – 53 033 Бяла – Сливен – Въглен, 11.0 км, единствена пътна връзка	2007 – 2009	Извършен текущ ремонт
	12. Текущ ремонт на път IV – 53 427	2007 – 2009	Извършен текущ ремонт

	Твърдица – Сливен – Селиминово – Голямо Чочовен, 3.6 км, извън участък в реконструкция (1945 м		
	13. Отваряне на нови улици по населени места	2007 – 2013	Нови улици по населени места
	14. Текуща поддръжка, преасфалтиране на уличната мрежа, тротоарни настилки по населени места	2007 – 2013	Подобрена улична мрежа и тротоари
	15. Изграждане на надземни паркинги в централна зона на гр.Сливен	2007 – 2012	Изградени надземни паркинги в централна зона на гр.Сливен
	16. Допълнителни мерки за осигуряване безопасността на движението	2007 – 2013	По-висока безопасност на движението
	17.Подобряване достъпа до туристическите обекти в Общината	2007 – 2013	Подобрен достъп до туристическите обекти
	18. Изграждане и рехабилитация на пътната инфраструктура до туристическите обекти /90 км IV класна и 160 км III класна мрежа/	2007 – 2013	Подобрена пътна инфраструктура
2.2.	1. Водоснабдяване СО „Селището” и „Изгрев”	2007 – 2008	Извършено водоснабдяване
	2. Прекапване на същ. Каптажи с ХГП, изграждане на тръбни сондажи и шахтови кладенци в санитарно-охраняемите зони	2007 – 2009	Извършено прекапване и изградени тръбни сондажи и шахтови кладенци.
	3. Хидрогеоложки проучвания за сел. Образуване”Изгрев”, с цел осигуряване на необходимото водно количество	2007 – 2009	Извършени хидрогеоложки проучвания
	4. Подобряване на водоснабдяването в райони с потенциал за развитие на туризма.	2007 – 2010	Подобрено водоснабдяване
	5.Изграждане на канализационни системи с мини пречиствателни станции по населени места	2007 – 2013	Изградени канализационни системи
	6. Отводняване на населени места в Община Сливен	2007 – 2009	Отводнени населени места
	7. Доизграждане на канализационната мрежа и изграждане на пречиствателни съоръжения за отпадните води в населените места с туристически потенциал	2007 – 2013	Изградена канализационна мрежа и пречиствателни съоръжения
2.3.	1. Изготвяне на общински план за магистрална комуникационна структура	2007 – 2009	Общински план за магистрална комуникационна структура
	2. Изграждане на комуникационна мрежа	2009 – 2010	Изградена комуникационна мрежа
	3. Доизграждане на мрежите на мобилните оператори /пълно покритие на туристическите дестинации и обекти с услуги на мобилните оператори/	2007 – 2008	Изградени мрежи
2.4.	1. Ефективно осветление на ЖК „Сини камъни”.	2007 – 2011	Изградена система за осветление
	2. Използване на слънчева енергия за битово горещо водоснабдяване на детски, социални домове, плувни басейни и спортни зали.	2007 – 2013	Изградени слънчеви колектори
	3. Енергийно обследване и изготвяне на проекти за енергийно саниране	2007 – 2008	Изготвени проекти
	4. Енергийно саниране на общински сгради с цел реализиране, както на	2007 – 2009	Санирани сгради

	финансови икономии, така и екологични ползи		
	5. Сертифициране и мониторинг на общински сгради	2007 – 2009	Сертифицирани сгради
	6. Обучение на ръководния и експлоатационния персонал за енергийно ефективно управление	2007	Достатъчен брой на проведените обучения и на обучените лица
	7. Изграждане на ефективна система за улично осветление в община Сливен	2007 – 2009	Изградена система
	8. Обследване и въвеждане на възобновяеми източници на енергия: вятърни генератори, слънчеви колектори, биоенергия, термални води	2007-2013	Брой въведени източници на енергия
2.5.	1. Модернизация и поддържане на електронни граждански регистри в условията на членство в ЕС	2007 – 2009	Електронни граждански регистри
	2. Осигуряване на необходимия съвременен хардуер	2007 – 2009	Осигурен хардуер
	3. Осигуряване на необходимия софтуер, съответстващ на стандартите на ЕС	2007 – 2009	Осигурен софтуер
	4. Защита и сигурност на информацията: организационни мерки, хардуер и софтуер	2007 – 2010	Изградени системи за защита и сигурност
	5. Изграждане на електронна информационна система, изграждане на централен диспечерски пункт и заслон на автобусните спирки за пътниците	2007 – 2013	Изградена електронна информационна система, централен диспечерски пункт и заслон на автобусните спирки
	6. Изграждане на GPS системи, оборудване на превозните средства за масов транспорт	2007 – 2013	Изградени GPS системи и оборудвани превозни средства
2.8.1.	1. Изработване на ПУП за обект Сливенски минерални бани	2007 – 2008	Изработен ПУП за Сливенски минерални бани
	2. Изработване на ПУП за обект Късно антична и средновековна крепост „Туида“	2007 – 2009	Изработен ПУП за обекта
2.8.3.	1. Провеждане на информационна кампания	2007 – 2008	Проведена информационна кампания
	2. Изграждане на звено за координация	2007	Изградено звено за координация
	3. Модернизация на подлез Надежда	2008 – 2011	Модернизиран подлез

III. Основен приоритет: Модернизация и европеизация на социалната инфраструктура, повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси и намаляване на социалната изолация

Описание на мерките

Цел	Мярка	Срок за осъществяване	Индикатор за постигнатото
3.1.	1. Изграждане на кризисен център за настаняване на деца, жертви на насилие, избягали от дома си или от специализирана институция	2007-2009	Изграден кризисен център и настанени определен брой деца
	2. Подобряване на учебната среда	2007-2013 перманентен	Създадена учебна среда, отговаряща на съвременните европейски стандарти
	3. Откриване на дневен център към ДМСГ за предоставяне на услуги за деца	2007-2010	Изграден дневен център и брой обхванати и обслужени деца

	от 0 до 3 год. С физически и умствени увреждания		
	4. Компютързация на учебно-възпитателния процес в учебните и детски заведения	2007-2013 перманентен	Доставени определен брой компютри в учебните и детските заведения
	5. Откриване на горещ телефон «Довери ми се – аз ще ти помогна», за деца, изпаднали в беда	2007 г.	Оказана своевременно помощ на определен брой деца, изпаднали в беда
	6. Реконструкция и модернизация на специализираните институции	2007-2013 перманентен	Брой реконструирани и модернизирани специализирани институции
	7. Включване на деца с увреждания в интегрирана форма на обучение	2007-2013 перманентен	Включени определен брой деца с увреждания в интегрирани форми на обучение
	8. Разработване на програма за превенция, ранно откриване и интервенция при асоциални прояви на деца	2007-2008	Разработена програма
	9. Завършване на реконструкцията на ДДМУИ – гр. Кермен	2007-2008	Извършена реконструкция
3.2.	1. Създаване на условия за активно участие на младите хора в гражданското общество	2007-2013 перманентен	Повишено участие на младите хора в гражданското общество
	2. Включване на повече деца и младежи във формите за развитие на творческите заложби и дарования	2007-2013 перманентен	Практическа реализация на определен брой лица в съответствие с техните творчески заложби и дарования
	3. Активно участие на младите хора при вземане на решения и тяхното участие в изпълнение на взетите решения.	2007-2013 перманентен	Увеличен относителен дял на младите хора при вземане на решения и тяхното изпълнение
3.3.	1. Специализиран общински информационен блок	2007-2010	Регистрирана намалена социална изолация на малцинствата
	2. Обучение на млади журналисти	2007-2013 перманентен	Обучени определен брой млади журналисти
	3. Регионална електронна медия	2007-2011	Създадена 1 брой регионална електронна медия
	4. Годишна награда за толерантност	2007-2013 перманентен	Учредена 1 брой годишна награда за толерантност
3.4.	1. Акушеро-гинекологични прегледи, вкл. Мобилни	2007-2013 перманентен	Извършени определен брой акушеро-гинекологични прегледи, вкл. Мобилни
	2. Консултативни кабинети в квартали с ромско и турско население	2007-2010	Брой консултативни кабинети в квартали с ромско и турско население
	3. Внедряване на ефективни иновационни форми на здравна просвета	2007-2013 перманентен	Внедрени иновационни форми за здравна просвета
	4. Превантивни здравни инфо- кампании	2007-2013 перманентен	Проведени определен брой превантивни инфо-кампании
	5. Скринингови изследвания и профилактични прегледи	2007-2013 перманентен	Проведени определен брой. Скринингови изследвания и профилактични прегледи
	6. Мобилни флуорограф, ултразвуков апарат, педиатр единица, електрокардиограф	2007-2012	Закупени и функциониращи мобилни флуорограф, ултразвуков апарат, педиатр единица, електрокардиограф
	7. Ранна диагностика и лечение на туберкулоза, рак на млечната жлеза сърдечно съдови и др.	2007-2013 перманентен	Създадени определен брой кабинети за ранна диагностика и лечение; осъществени

			определен брой изследвания.
	8. Разкриване на амбулатории за първична медицинска помощ	2007-2011	Разкрити определен брой амбулатории за първична медицинска помощ
	9. Закупуване и оборудване на линейски с висока проходимост	2007-2010	Закупени и оборудвани определен брой линейки с висока проходимост
	10. Информиране на малцинственото население за здравно осигурителни права и задължения	2007-2013 перманентен	Брой на информираното малцинствено население
	11. Здравно образование в училищата с преобл. Деца от малцинствата-СИП	2007-2013 перманентен	Брой обучени деца от малцинствата
	12. Стимулиране създаването на извънкласни форми на здравно образование	2007-2013 перманентен	Брой създадени извънкласни форми на здравно образование
	13. Социална медиация, етнокултурни особености, утвърждаване ролята на медиаторите в здравеопазването.	2007-2013 перманентен	Брой медиатори в областта на здравеопазването
	14. Създаване на работни групи-ОПЛ, БЛС, НПО за промяна в нормативните актове.	2007 г.	Брой изградени групи за промяна в нормативните актове
	15. Специализирани социологически изследвания, мониториране на здравния статус на малцинствените общности	2007-2013 перманентен	Брой и тематика на проведените специализирани социологически изследвания; брой мониторирани относно техния здравен статус
	16. Създаване и развитие на мобилни и общностни здравни единици	2007-2010	Брой създадени мобилни и общностни здравни единици
	17. Подобряване на санитарно-хигиенните условия в кварталите с малцинствено население	2007-2013 перманентен	Брой асфалтирани улици; брой изградени квартални паркове; брой водоснабдени и канализирани жилища; брой санирани жилища и др.
	18. Работа на терен с просещите и бездомните деца	2007-2010	“Премахване” на просещите и бездомните деца в общината
	19. Създаване на форми за алтернативно здравно обслужване на здравно осигурените	2007-2008	Брой създадени форми за алтернативно здравно обслужване
3.5	1. Организиране на здравно-образователни кампании в областта на зависимостите: наркомании, тютюнопушене, употреба на алкохол	2007-2013	Брой организирани кампании
	2. Организиране на здравно-образователни кампании за предотвратяване на болести, предавани по полов път	2007-2013	Брой организирани кампании
	3. Организиране на кампании за превенция и саниране на зъбния статус на децата	2007-2013	Брой организирани кампании
	4. Образователни програми за подобряване на сексуалното възпитание на подрастващите	2007-2013	Брой организирани програми
	5. Образователни програми за рационално хранене	2007-2013	Брой организирани програми
3.6.1	1. Създаване на общинска здравна карта	2007-2008	Създадена карта
	2. Привеждане на лечебните заведения в общината в съответствие с добрите европейски практики	2007-2013	Брой въведени практики
	3. Приватизация на лечебните заведения	2007-2010	Брой приватизирани заведения

3.6.2	1.Обезпечаване със съвременна апаратура на лечебните заведения с общинско участие		
	2.Осигуряване на достъп за хора с увреждания до лечебните заведения		
	3.Привеждане на сградния фонд на лечебните заведения към съвременните изисквания на медицинските стандарти,реконструкции и обзавеждане		
	4.Програми за енергийна ефективност на общинския сграден фонд в здравеопазването		
3.7.	1. Реализиране на програма за подобряване на средата в населените места, с оглед ползването ѝ от слепи, слабовъзрастни лица и хора с увреждания	2007-2011	Брой проведени мероприятия за подобряване на средата в населените места
	2. Ремонтване на клубове на пенсионера и инвалида	2007-2008	Брой ремонтирани клубове на пенсионера и инвалида
	3. Създаване на условия на защитени жилища за хора с увреждания	2007-2010	Брой защитени жилища и обхванати хора с увреждания
	4. Откриване на "Дом за стари хора" - Сливенски минерални бани	2007-2008	Изграден 1 брой дом за стари хора; обслужени определен брой стари хора.
	5. Откриване на социален стоматологичен кабинет	2007 г.	Изграден 1 брой социален стоматологичен кабинет; брой обслужени пациенти.
	6. Изграждане на информационно-ресурсен център за рискови групи деца	2007 г.	Изграден 1 брой информационно-ресурсен център за рискови групи деца
3.7.1	1. Доставка на 10 бр. автобуси за градски и крайградски транспорт, в т.ч. 5 бр. за трудноподвижни лица	2007-2009	Доставени 10 броя автобуси за градски и крайградски транспорт, в т.ч. 5 бр. за трудноподвижни лица
	2. Малцинствата в местните социални институции	2007-2013 перманентен	Включени лица от малцинствен произход в местните социални институции
	3. Общностни застъпници	2007-2013 перманентен	Институционализирани определен брой общностни застъпници
3.7.2	1. Изграждане на предпазни огради, обозначаване с пътна маркировка и пътни знаци -30 бр. учебни заведения	2007 г.	Изградени предпазни огради, обозначени с пътна маркировка и пътни знаци - 30 бр. учебни заведения
	2. Проект за социален комплекс	2007-2008	Разработен проект за социален комплекс
	3. Модернизация и ремонт на материално-техническата база на учебните и детски заведения в системата на образованието	2007-2013 перманентен	Модернизирана и ремонтирана материално-техническа база
	4. Изграждане, реконструкция, модернизация и оборудване на спортните бази и обекти в съответствие с изискванията на международните стандарти	2007-2013 перманентен	Брой изградени и модернизирани спортни бази и обекти в съответствие с международните стандарти
	5. Повишаване енергийната ефективност на сградите на детските градини и училищата	2007-2013 перманентен	Повишен коефициент на енергийната ефективност на сградите
	6. Изграждане на предпазни огради, обозначаване с пътна маркировка и пътни знаци -15 бр. детски заведения	2007-2010	Изградени предпазни огради, обозначени с пътна маркировка и пътни знаци - 15 бр. детски

			заведения
	7. Изграждане на предпазни огради и маркировка на 23 училища	2009-2012	Изградени предпазни огради, и маркировка на 23 училища
	8. Изграждане, реконструкция, модернизация и оборудване на спортните бази в учебни и детски заведения	2007-2013 перманентен	Определен брой изградени и модернизиран спортни бази в учебни и детски заведения
	9. Изграждане и възстановяване на спортни площадки по квартали	2007-2013 перманентен	Брой изградени и възстановени спортни площадки в кварталите
	10. Обновяване на алеите в гробищните паркове, огради, табели, изграждане на костница	2007-2010	Брой обновени алеи, огради и табели; 1 брой изградена костница.
3.8.	1. Мултикултурен диалог в местните институции	2007-2013 перманентен	Успешно осъществяван мултикултурен диалог в местните институции
	2. Интеграция на деца със специфични образователни потребности в образователната система на общината	2007-2013 перманентен	Брой интегрирани деца със специфични образователни потребности в образователната система
	3. Обхващане на подлежащите на задължително обучение	2007-2013 перманентен	Постигане на 100% обхват на подлежащите на задължително обучение
	4. Преструктуриране и усъвършенстване на мрежата от учебни и детски заведения на територията на община Сливен.	2007-2011	Брой на преструктурираните и усъвършенствани учебни и детски заведения
	5. Извънкласни дейности	2007-2013 перманентен	Създадени определен брой форми на модерни, съвременни извънкласни дейности
	6. Осигуряване на транспорта и столовото хранене на учениците в средишните училища с цел постепенно преминаване към целодневно обучение.	2007-2010	Постигане на пълен обхват на учениците в целодневно обучение
	7. Квалификация на учители	2007-2013 перманентен	Повишена квалификация на определен брой учители
	8. Курсове за ограмотяване	2007-2013 перманентен	Определен брой курсове и ограмотени лица; намален брой неграмотно население.
3.9.	Оптимизиране структурата на общинския трудов пазар	2007 - 2010	Балансиран трудов пазар
	2. Включване в нови форми за интеграция на рисковите групи	2007-2013 перманентен	Създадени нови форми и включени в тях хора от рисковите групи
	3. Изготвяне на проекти за сезонна и временна заетост	2007-2008	Повишаване равнището на коефициента на заетост на трудовите ресурси в общината
	4. Изготвяне на програми за заетост на рискови групи	2007-2008	Действащи програми и брой на заетите в тях от рисковите групи
	5. Ограмотяване, квалификация и заетост на рисковите групи	2007-2013 перманентен	Намаляване равнището на безработицата сред рисковите групи
	6. Повишаване на мениджърските умения на кадрите в културните институти	2007-2013 перманентен	По-високо качество на мениджърските умения на персонала
	7. Провеждане на обучения за придобиване и повишаване квалификацията на работещите в областта на туризма	2007-2010	Проведени обучения за придобиване и повишаване на квалификацията
3.10.1	1. Реконструкция и модернизация на	2007-2013	Брой реконструирани и

	сградния фонд	перманентен	модернизирани сгради
	2. Основни ремонти на сградния фонд на културните организации и читалищата	2007-2013 перманентен	Брой сгради, на които е извършен основен ремонт; обем на ремонтните дейности
	3. Текущи ремонти	2007-2013 перманентен	Стойност на текущите ремонти
	4. Ремонт на ел. инсталации, климатизиране, СОТ и ППО инсталации	2007-2013 перманентен	Брой на ремонтираните ел.инсталации; брой на монтираните СОТ и ППО.
	5. Закупуване на нова техника	2007-2013 перманентен	Брой по видове и стойност на закупената нова техника
	6. Разработване и реализиране на проекти за енергийна ефективност	2007-2013 перманентен	Брой реализирани проекти за енергийна ефективност
	7. Разработване на общинска програма за изучаване, съхраняване и популяризиране на културно-историческото богатство на Сливен в контекста на представянето му като културен продукт	2007-2008	Разработена 1 брой програма; създадени благоприятни предпоставки за съхраняване и популяризиране на културно-историческото богатство
	8. Актуализиране на музейната инфраструктура	2007-2009	Брой музеи с е актуализирана инфраструктура
	9. Ромски културен център	2007 - 2009	Функциониращ ромски културен център
	10.Разработване на комуникационна стратегия	2007 - 2008	Разработена комуникационна стратегия
	11.Разработване на културна програма на малцинствата	2007 - 2008	Културна програма на малцинствата
3.10.2	1. Подобряване на материалната база на културните институти	2007-2012	Брой културни институти, на които е подобрена материалната база
	2. Провеждане на археологически разкопки и реставрационно-консервационни дейности, крепост "Туида"	2007-2013 перманентен	Брой проведени археологически разкопки и реставрационно-консервационни дейности
	3. Създаване на етнографски музей на каракачаните в м. Каракютюк и Абланово	2007-2010	Създаден 1 брой етнографски музей на каракачаните в м. Каракютюк и Абланово
3.11.	1. Усъвършенстване на системата за олимпийска подготовка на мъже и жени и звеното за юноши и девойки	2007-2008	Брой участия и спортни отличия
	2. Развитие на представителни отбори мъже и жени при спортовете футбол, баскетбол и волейбол	2007-2013 перманентен	Брой представителни отбори мъже и жени при спортовете футбол, баскетбол и волейбол
	3. Създаване на условия за внедряване на физическите упражнения и развитието на спорта сред децата и учащите	2007-2013 перманентен	Повишаване процента на децата и учащите се, ангажирани със спорт и физически упражнения
	4. Изграждане на музей на спорта и спортно-информационен център	2007-2011	Изграден 1 музей на спорта и 1 спортно-информационен център

IV. Основен приоритет: Опазване на околната среда, устойчиво използване на природните ресурси и осигуряване на благоприятна, здравословна и стимулираща развитието жизнена среда в община Сливен

Описание на мерките

Цел/ под-	Мярка	Срок за осъществява	Индикатор за постигнатото
--------------	-------	------------------------	---------------------------

цел	не		
4.1.	1. Провеждане ежегодно (пролет и есен) на озеленителни мероприятия за подновяване и попълване на растителността в жилищните и междублоковите пространства	2007-2013 перманентен	Брой засадени нови растителни видове; брой и кв.м. обновени междублокови микропаркове.
	2. Постепенна подмяна с подходящи дървесни видове на тополовите насаждения в града и населените места в общината	2007-2010	Брой отсечени тополи и куб.м. добита дървесина от тях; брой засадени нови дървесни видове от други видове.
	3. Попълване растителността в санитарно-защитните зони	2007-2013 перманентен	Количество на растителността, с която са попълвани санитарно-защитните зони
	4. Залесяване на местност Хамам баир и кв. Ново село - изток	2009-2011	Площ (кв.м или дка) залесени терени в посочените райони
4.1.1.	1. Ликвидиране на сметища в близост до туристическите обекти	2007-2008	Брой ликвидирани сметища; площ (дка) освободени от сметищата.
	2. Подобряване състоянието на зелените площи в туристическите обекти	2007-2010	Площ (дка) на зелените площи, чието състояние е подобро
4.3.	1. Изграждане на завод за ТБО	2008-2013	Изграден . завод за ТБО
	2. Рекултивация на депото в с. Сотирия	2012 г.	Площ (дка) на рекултивирания терен
	3. Усъвършенстване на системата за събиране и транспортиране на ТБО на територията на гр. Сливен - закупуване на съдове за ТБО и на2 бр. сметосъбиращи автомобили	2007-2010	Закупени определен брой съдове за ТБО и 2 бр. сметосъбиращи автомобили
	4. Въвеждане във всички населени места на общината на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО до регионално депо или инсталация за преработване - закупуване на съдове за ТБО / 1330 бр. "BOBR" и на 2 бр. сметосъбиращи автомобили	2007-2010	Закупени 1330 съдове за ТБО тип "BOBR" и 2 бр. сметосъбиращи автомобили
	5. Поетапно закриване на всички незаконни сметища в общината	2007-2010	Закрити определен брой незаконни сметища
	6. Внедряване на модула за дейностите по управление на отпадъците в гр. Сливен	2011 г.	Внедрен модул за оптимално управление на отпадъците
	7. Проектиране на депо за строителни отпадъци и земни маси, гр. Сливен	2010 г.	Проект на депо за строителни материали и земни маси
	8. Изграждане на депо за строителни отпадъци и земни маси, гр. Сливен	2011-2013	Изградено депо за строителни материали и земни маси
	9. Проектиране на временно депо за утайки от ГПСОВ, гр. Сливен	2008 г.	Проект на временно депо за утайки от ГПСОВ
	10. Изграждане на временно депо за утайки от ГПСОВ, гр. Сливен	2009 г.	Изградено временно депо за утайки от ГПСОВ
	11. Почистване на местата за обществено ползване в гр. Сливен	2007-2013 перманентен	Брой и площ на почистените места за обществено ползване
	12. Поддържане на ДТБО с. Сотирия	2007-2010	Удължен срок (год) за ползване на ДТБО в с. Сотирия
	13. Предаване на ТБО на регионално депо или на инсталация за обработка на ТБО	2012 г.	Количество (тонове; куб.м.;) предадени ТБО на регионално депо или на инсталация за обработка на ТБО
	14. Почистване на площи, замърсени с отпадъци	2007-2013 перманентен	Размер (дка) на почистените площи, замърсени с отпадъци
	1. Създаване на нови озеленени площи,	2007-2013	Брой и размер (дка) на

4.8.	органично вписани в архитектурната рамка на населените места на територията на Община Сливен	перманентен	създадените нови озеленени площи
	2. Качествено поддържане на зелените площи на територията на град Сливен и другите населени места в общината	2007-2013 перманентен	Размер на средствата (лв), изразходвани за поддържане на зелените площи; размер (дка) на поддържаните зелени площи.
	3. Възстановяване на зелените площи в междублоковите пространства на жилищните квартали	2007-2009	Брой и размер (дка) на възстановените зелени площи в междублоковите пространства
	4. Изграждане на обща водоснабдителна система за поддържане на зелените площи в град Сливен	2007-2012	Изградена водоснабдителна система за поддържане на зелените площи
	5. Внедряване на модул за дейност "Озеленяване на гр. Сливен"	2009 г.	Внедрен модул "Озеленяване"
	6. Провеждане на агрохимическа борба с вредителите по едроразмерната декоративна растителност в озеленените площи на територията на населените места в Община Сливен	2007-2013 перманентен	Брой проведени мероприятия; размер (дка) на обработените площи.
4.10.	1. Разработване на инф. система за състоянието на компонентите на околната среда за информиране на обществеността (предоставяне на информация от РИОСВ - Стара Загора, БД - Пловдив, РИОКОС и др.)	2007 г.	Разработена информационна система
	2. Разработване на съвместни проекти с НПО за екологично обучение и възпитание на населението	2007-2013 перманентен	Брой разработени проекти с НПО за екологично обучение и възпитание на населението
	3. Повишаване капацитета на общинската администрация за изготвяне на проекти в областта на екологията	2007-2008	Брой нови специалисти; брой нови компютри; брой нови проекти.
	4. Съвместни дейности на общинския екологичен център Дом на водата с ученици и граждани за екологичното им възпитание	2007-2013 перманентен	Брой проведени мероприятия на общинския екологичен център; брой проведени беседи; брой обучени ученици и граждани.
4.11.	1. Обновяване и разширяване на тролейбусната мрежа и съоръженията към нея	2007-2010	Брой закупени нови тролейбуси; дължина на новоизградената тролейбусна мрежа.
	2. Газификация на автобусите за масов градски и междуселищен транспорт	2009-2013	Брой и относителен дял (%) на газифицираните тролейбуси

V. Основен приоритет: Привеждане на общинската политика в съответствие с изискванията на ЕС

Описание на мерките

Цел/ Под- цел	Мярка	Срок за осъществяване	Индикатор за постигнатото
5.1	1. Участие в съвместни проекти за опазване околната среда със съседни общини	2007 - 2013	Брой и стойност на проектите
	2. Повишаване квалификацията на творческите кадри и културната администрация	2007 - 2013	Брой на формите за повишаване на квалификацията и на участниците в тях
	3. Разработване на програма за	2007 - 2008	Програма за повишаване

	повишаване квалификацията на библиотечните специалисти за работа с нови технологии		квалификацията на библиотечните специалисти за работа с нови технологии
5.3.	1. Създаване на център за енергийна ефективност	2007 - 2010	Функциониращ център за енергийна ефективност
	2. Устойчиво развитие на читалищата, работещи по програмата на ООН "Читалища" и популяризиране на водещи практики	2007 - 2013	Съответствие с показателите за устойчиво развитие
	3. Постигане трайни партньорства с НПО и творчески сдружения и участие в съвместни програми за финансиране	2007 - 2013	Брой съвместни участия и изяви
5.3.1.	1. Създаване на Консултативен съвет по туризъм	2007 - 2009	Функциониращ Консултативен съвет
5.4.	1. Разработване на механизъм за допълнително финансиране на културните организации от общинския бюджет	2007 - 2009	Функциониращ механизъм за допълнително финансиране на културните организации
5.5.	1. Разширяване на ведомствената локална мрежа с включване на ЦАО и кметствата	2007 - 2010	Разширена ведомствена локална мрежа с включени ЦАО и кметства
	2. Увеличаване на канала за достъп до Интернет	2007 - 2009	Разширен канал за достъп
	3. Усъвършенстване на Интернет-страницата на общината, предоставяне на он-лайн услуги	2007 - 2008	Нова интернет-страница, брой на предоставените интернет-услуги
5.6.	1. Изготвяне на класификатори на функционалните компетенции и дейности	2007 - 2008	Класификатори на функционалните компетенции и дейности
	2. Сертифициране по ISO 9001	2007 - 2008	Сертификати по ISO 9001
5.7.	1. Разширяване и обогатяване формите на традиционните международни връзки и сътрудничество	2007 – 2013 перманентен	Брой и характер на новите форми на международно сътрудничество
	2. Укрепване и разширяване на културните връзки с побратимените градове	2007 – 2013 перманентен	Брой и характер на културните връзки с побратимените градове
	3. Създаване на нови партньорства в културната сфера	2007 – 2013 перманентен	Брой и характер на новите партньорства
	4. Разширяване и обогатяване формите за съхраняване и представяне на традициите в художествената самодейност на регионално и национално ниво	2007 – 2013 перманентен	Брой и характер на новите форми за съхраняване и представяне на традициите в художествената самодейност
	5. Организиране на фестивали, събори и др. с цел подкрепа на традициите и стимулиране на културното многообразие	2007 – 2013 перманентен	Брой на организираните фестивали, събори и др. и на участниците в тях
	6. Разширяване сътрудничеството на културните организации със сродни от страната и с училища по изкуствата	2007 – 2013 перманентен	Брой на организациите и училищата, с които е осъществено сътрудничество
	7. Подпомагане участието на творци от Сливен в национални и международни форуми	2007 – 2013 перманентен	Брой подпомогнати творци и форми на подпомагане

II. Индикативна финансова таблица

Приоритет/ цел / мярка/ година	Общо финансиране	Национално съфинансиране						Европейски съюз			Друго безвъзмездно финансиране	Привлечени средства от заеми
		Общо	Държавно				Частни търговски дружества	Структурни фондове				
			Общо	Републикански бюджет	Общински бѓджет	Държавни търговски дружества		Общо	Структурни фондове	Кохезионен фонд		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	1122544	337247	262825	85348	171625	5852	74422	763755	537363	226392	19332	2210
ПРИОРИТЕТ 1 Създаване на условия за икономически растеж на общината, с темпове, изпреварващи средните за страната, чрез стимулиране, в условията на пазарна икономика, на частната инициатива и предприемачеството, и максимално използване на местните ресурси, традиции и професионален опит на населението	96066	46710	28200	8740	18270	1190	18510	48893	48731	162	463	0
Цел 1.1. Постигане на стабилен икономически растеж на общината, чрез развитие на: малкия и среден бизнес, туризма, селското стопанство, търговията, реструктуриране, технологично обновяване и реинженеринг на традиционните отрасли на промишлеността (текстил, машиностроене, хранително-вкусова промишленост)												
Цел 1.1.1. Подпомагане развитието и повишаване на конкурентноспособността на промишлените предприятия на територията на общината	5850	4550	4250	3000	1200	50	300	1200	1200	0	100	0
Мярка 1. Повишаване конкурентноспособн. чрез активен маркетинг на общината, реклама, форуми, панаири, изложения	850	350	150		100	50	200	500	500			
Мярка 2. Развитие на изследователската дейност, технологично развитие и иновациите чрез изследователските институти и висшите училища	600	0	0					500	500		100	

Мярка 3. Подкрепа за утвърдени местни фирми-производители.	400	200	100		100		100	200	200			
Мярка 4. Подкрепа за развитието на бизнес инфраструктурата.	4000	4000	4000	3000	1000			0				
Цел 1.1.2. Създаване на ефективно, модерно и конкурентноспособно на световните пазари животновъдство, земеделие, овощарство и лозарство, осигуряващи добър жизнен стандарт на фермерите	13980	12680	1980	1680	300	0	10700	1300	1300	0	0	0
Мярка 1. Научно- техническо и консултантско подпомагане на фермерите	220	220	220	120	100			0				
Мярка 2. Сключване на договори с чуждестранни съюзи и организации за доставяне на генетичен материал и ноу-хау при производството на животинска продукция	200	200	200	200				0				
Мярка 3. Подпомагане на браншовите организации за тяхното утвърждаване за производство и реализация на качествена продукция	50	50	50	30	20			0				
Мярка 4. Утвърждаване на Сливенска област като център за изграждането на Регионален млечен борд	0	0	0					0				
Мярка 5. Предоставяне на Пазара за живи животни на браншовите организации от региона за подпомагане на развитието на животновъдството	250	250	250	200	50			0				
Мярка 6. Създаване браншови организации на производителите на посевен и посадъчен материал	30	30	30	15	15			0				
Мярка 7. Подпомагане утвърждаването на браншовите организации на производителите на плодове и зеленчуци	30	30	30	15	15			0				
Мярка 8. Изготвяне на типови проекти за отглеждане на алтернативни култури и билки в планинската част на Общината	100	100	100	100				0				

Мярка 9. Устойчиво развитие на селските райони - изграждане на местна инициативна група / групи /, представляваща населени места от Община Сливен в НМРСР	150	0	0					150	150			
Мярка 10. Създаване на условия за развитие на лозарството. Създаване на лозови масиви и производство на вина с гарантиран произход	2000	2000	1100	1000	100		900	0				
Мярка 11. Изграждане на мрежа от микропазари на производители по интереси	1000	0	0					1000	1000			
Мярка 12. Подпомагане дейностите по развитие на аквакултурите	150	0	0					150	150			
Мярка 13. Изграждане на завод за сола замразени плодове и зеленчуци	6000	6000	0				6000	0				
Мярка 14. Изграждане на завод за сушени плодове и зеленчуци	1000	1000	0				1000	0				
Мярка 15. Изграждане на завод за асептични сокове и нектари	2800	2800	0				2800	0				
Цел 1.1.3. Подобряване на туристическия имидж на община Сливен и развитие на всички подходящи видове туризъм	8245	3585	1775	1310	425	40	1810	4660	4660	0	0	0
Мярка 1. Реконструкция и обновяване на турист. инфраструктура: пътническа въжена линия Сливен - Карандила	390	40	40			40		350	350			
Мярка 2. Подкрепа на традиционните сливенски занаяти и представянето им като туристически продукт и източник на нови работни места /изграждане ателиета на старите сливенски занаяти в района на "Арнауткина къща"/	180	180	70	20	50		110	0				
Мярка 3. Подобряване на техническото и технологично ниво на музейните институти	10	10	10	10				0				
Мярка 4. Издаване на единен каталог в книжен и електронен вариант на музейните обекти в Сливен	25	10	5		5		5	15	15			
Мярка 5. Социализация на археологически обект "Хисарлъка"	500	100	100		100			400	400			

Мярка 6. Подкрепа на културни инициативи на етническите общности	100	70	20		20		50	30	30			
Мярка 7. Разработване на план за съвместна дейност с читалищата за превръщането им в средища за интеграция на етническите общности	0	0	0					0				
Мярка 8. Включване на нови културни инициативи в културния календар на общината	130	95	80	30	50		15	35	35			
Мярка 9. Създаване на маркетингова програма за популяризиране на Община Сливен	20	20	20		20			0				
Мярка 10. Създаване на туристически пакети за алтернативен туризъм	0	0	0					0				
Мярка 11. Изготвяне на актуална база данни на туристически обекти, културни събития, атракции, забележителности; създаване на специализирана фототека	20	20	20		20			0				
Мярка 12. Издаване на туристически справочник, туристическа интернет страница на Общината, рекламни продукти, брошури, дигитални и др.	70	40	10		10		30	30	30			
Мярка 13. Изграждане и модернизиране на места за настаняване и подслон	3000	1500	0				1500	1500	1500			
Мярка 14. Изграждане на пътната инфраструктура до туристическите дестинации	0	0	0					0				
Мярка 15. Изграждане на геопътека в ДПП "Сините камъни"	400	100	100	50	50			300	300			
Мярка 16. Създаване на научно-образователен център в ДПП "Сините камъни"	1100	500	500	500				600	600			
Мярка 17. Възстановяване на астрономическата обсерватория	600	400	400	400				200	200			
Мярка 18. Развитие на туристически маршрут "Сливен - Св. Георги - Абланово"	1200	350	350	300	50			850	850			
Мярка 19. Популяризиране на културата, традициите и занаятите на етническите общности	500	150	50		50		100	350	350			

Цел 1.1.4. Многофункционално устойчиво развитие на горите	1935	895	895	630	265	0	0	1040	1040	0	0	0
Мярка 1. Създаване на горски култури. (освободени площи след реконструкции или ново залесяване)	1500	700	700	550	150			800	800			
Мярка 2. Отглеждане на млади насаждения без материален добив (осветление и прочиски в насаждения до 20-годишна възраст)	150	50	50		50			100	100			
Мярка 3. Изграждане на горска пътна мрежа осигуряваща достъп до обектите и стабилизирани пътища.	80	60	60	30	30			20	20			
Мярка 4. Създаване на места подходящи за водене на наблюдения на дивеч и места за подхранване.	30	10	10		10			20	20			
Мярка 5. Стимулиране на билкарството и гъбарството в планинските и полупланинските райони.	175	75	75	50	25			100	100			
Цел 1.1.5. Подкрепа на малките и средни предприятия за повишаване на тяхната конкурентноспособност и експортна ориентация, за инвестиране в ДМА, иновационни технологии, развитие на производство, енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници	1600	600	400	0	400	0	200	1000	1000	0	0	0
Мярка 1. Прилагане на местни инструменти, стимулиращи МСП	800	300	200		200		100	500	500			
Мярка 2. Подобриване диалога и информираността между МСП и общината	200	200	100		100		100	0				
Мярка 3. Популяризиране европейските стандарти за качество и безопасност	600	100	100		100			500	500			
Цел 1.2. Увеличаване привлекателността на общината за чуждестранните и местни инвеститори	10900	7400	2400	0	2400	0	5000	3300	3300	0	200	0
Мярка 1. Изграждане на индустриален парк	6000	6000	1000		1000		5000	0				
Мярка 2. Подобриване на трансп. инфрастр.	4000	1000	1000		1000			3000	3000			

Мярка 3. Изготвяне на маркетингов профил	400	200	200		200			0			200	
Мярка 4. Създаване и поддържане на база данни за свободни общински и частни терени	500	200	200		200			300	300			
Цел 1.3. Насърчаване развитието на икономика, базирана на знанието, чрез създаване на условия за развитието на конкурентноспособни, диверсифицирани и иновативни компании на територията на общината и стимулиране на иновационни практики	900	400	200	0	100	100	200	500	500	0	0	0
Мярка 1. Подпомагане създаването и развитието на местни и регионални сдружения на бизнеса в отделните икономически сектори	900	400	200		100	100	200	500	500			
Цел 1.4. Минимизиране на рисковете и щетите за икономиката на общината при природни бедствия и катастрофи	46400	12700	12700	820	11880	0	0	33700	33700	0	0	0
Мярка 1. Регистриране и проектиране ликвидация и укрепване на възникнали свлачищни процеси на територията на общината	1000	1000	1000	500	500			0				
Мярка 2. Мониторинг на състоянието на рисковите обекти и оценка на риска за населението и околната среда	100	100	100		100			0				
Мярка 3. Проектиране и изграждане на отводнително-канализационни системи в кметствата Кермен, Ж.Войвода, Крушаре, Тополчане	40000	10000	10000		10000			30000	30000			
Мярка 4. Корекция на Дюлева река	1000	200	200		200			800	800			
Мярка 5. Обновяване и дооснавяване на машинния парк и защитните средства за пожарогасене и аварийно-спасителната дейност	300	300	300	200	100			0				
Мярка 6. Осигуряване на софтуер за цялостна информационна и аналитична обезпеченост при управление на кризи	500	200	200		200			300	300			

Мярка 7. Повишаване нивото на култура на поведение на управленския състав и населението при възникване на кризи	700	200	200		200			500	500			
Мярка 8. Укрепване на хидротехнически съоръжения по населени места	2500	500	500		500			2000	2000			
Мярка 9. Рекултивация на ликвидирани хидротехнически съоръжения	300	200	200	120	80			100	100			
Цел 1.5. Намаляване на безработицата и значително повишаване на доходите чрез ускорено развитие на икономиката, повишаване на заетостта, разкриване на нови работни места, повишаване на професионалното и квалификационното равнище на населението, обучение през целия живот в приоритетните направления за развитие на региона	2600	1700	1400	800	360	0	300	1000	1000	0	100	0
Мярка 1. Повишаване професионалната квалификация на работната сила	1100	700	600	500	100		100	300	300		100	
Мярка 2. Прилагане на Националните програми за учене през целия живот в партньорство с местните работодатели	400	400	400	300	100			0				
Мярка 3. Създаване на взаимодействия между коледжите, учебните заведения и бизнеса	600	300	100		100		200	300	300			
Мярка 4. Стимулиране изграждането на предприятия от хранително-вкусовата промишленост	200	100	100		100			100	100			
Мярка 5. Подпомагане развитието на МСП в селата	500	200	200		200			300	300			
Цел 1.6. Стимулиране икономическото развитие на ромската малцинствена общност	706	0	0	0	0	0	0	693	531	162	13	0
Мярка 1. Изграждане на Център за регионално икономическо сближаване	458	0	0					458	458			

Мярка 2. Мобилно инфо звено	38	0	0					28	16	12	10	
Мярка 3. Занаятчийска задруга	210	0	0					207	57	150	3	
Цел 1.7. Стимулиране създаването на общински и междуобщински сдружения на бизнеса												
Цел 1.8. Диверсификация на икономическите дейности на територията на общината	900	400	400	300	100	0	0	500	500	0	0	0
Мярка 1. Подпомагане създаването и развитието на местни и регионални клъстери и мрежи	900	400	400	300	100			500	500			
Цел 1.9. Създаване на нова и модернизиране на съществуващата специализирана бизнес инфраструктура, с оглед подобряване информационното обслужване на бизнеса												
Цел 1.10. Развитие на публично-частни партньорства	1850	1800	1800	200	600	1000	0	0	0	0	50	0
Мярка 1. Разработване на пакет от стимули за бизнеса	150	100	100		100			0			50	
Мярка 2. Гарантиране на обществения ред и сигурност	1700	1700	1700	200	500	1000		0				
ПРИОРИТЕТ 2 Подобряване качеството, развитие и модернизация на техническата инфраструктура, като фактор за стабилизиране на икономическите и социалните процеси в населените места на общината	304440	207646	158591	59845	98616	130	49055	92394	91857	537	4400	0
Цел 2.1. Привеждане на транспортната инфраструктура на общината в съответствие с динамиката в развитието на икономическите и социалните процеси	116810	92810	92810	33510	59200	100	0	24000	24000	0	0	0
Мярка 1. Проектиране и изграждане на проход на ул.»Раковска«	2000	2000	2000		2000			0				
Мярка 2. Изграждане на кръстовища с кръгово движение в гр. Сливен	6000	3000	3000		3000			3000	3000			
Мярка 3. Освежаване път IV – 53045 Блатец – Драгоданово, 2.4 км	360	360	360	360				0				

Мярка 4. Текущ ремонт път IV 66 011 (Сливен – Нова Загора – Злати войвода, Ковачите, Николаево), 9.4 км	1400	1400	1400	1400				0				
Мярка 5. Рехабилитация път IV – 53 022 Елена – Стара река – Давери – Изгрев – Божевци (Стара река – Сливен), 10.4 км, връзка с община Елена	1800	1800	1800	1800				0				
Мярка 6. Текущ ремонт път IV – 66 008 (Сливен – Нова Загора) – Злати войвода – Струпец – Бинкос – (Твърдица – Сливен), 12.8 км	1900	1900	1900	1900				0				
Мярка 7. Рехабилитация на път IV 53 032 Стара река – Средорек – Божевци, 6.6 км, планински район	1200	1200	1200	1200				0				
Мярка 8. Рехабилитация на път IV – 48 814 Сливен – връх Българка – Раково, 26.0 км, нарушено асфалтово покритие и отводняване 15.0 км	2700	2700	2700	2700				0				
Мярка 9. Текущ ремонт на път IV – 48 034 Котел – Градец – Катунци – Нейково – Раково, 3.5 км, алтернативна пътна връзка	600	600	600	600				0				
Мярка 10. Рехабилитация на път IV – 53 029 Елена – Боринци – Зайчаре, 3.2 км, единствена пътна връзка	600	600	600	600				0				
Мярка 11. Текущ ремонт на път IV – 53 033 Бяла – Сливен – Вълген, 11.0 км, единствена пътна връзка	1500	1500	1500	1500				0				
Мярка 12. Текущ ремонт на път IV – 53 427 Твърдица – Сливен – Селиминово – Голямо Чочовен, 3.6 км, извън участък в реконструкция (1945 м)	250	250	250	250				0				
Мярка 13. Отваряне на нови улици по населени места	2400	2400	2400	1200	1200			0				
Мярка 14. Текуща поддръжка, преасфалтиране на уличната мрежа, тротоарни настилки по населени места	45000	45000	45000		45000			0				
Мярка 15. Изграждане на надземни паркинги в централна зона на гр.Сливен	2000	2000	2000		2000			0				
Мярка 16. Мерки за осигуряване безопасността на движението	2100	1100	1100		1000	100		1000	1000			

Мярка 17. Подобряване достъпа до туристическите обекти в Общината	0	0	0					0				
Мярка 18. Изграждане и рехабилитация на пътната инфраструктура до туристическите обекти /90 км IV класна и 160 км III класна мрежа/	45000	25000	25000	20000	5000			20000	20000			
Цел 2.2. Развитие на водоснабдителната, канализационната инфраструктура и хидромелиорациите	96400	47000	47000	26300	20700	0	0	49400	49400	0	0	0
Мярка 1. Водоснабдяване СО «Селището» и «Изгрев»	30000	3000	3000		3000			27000	27000			
Мярка 2. Прекапване на същ. Каптажи с ХГП , изграждане на тръбни сондажи и шахтови кладенцив санитарно-охраняемите зони	2800	1400	1400		1400			1400	1400			
Мярка 3. Хидрогеоложки проучвания за Сел. Образование»Изгрев», с цел осигуряване на необходимото водно количество.	100	100	100		100			0				
Мярка 4. Подобряване на водоснабдяването в райони с потенциал за развитие на туризма.	500	500	500	300	200			0				
Мярка 5. Изграждане на канализационни системи с мини пречиствателни станции по населени места	20000	10000	10000	5000	5000			10000	10000			
Мярка 6. Отводняване на населени места в Община Сливен	40000	30000	30000	20000	10000			10000	10000			
Мярка 7. Доизграждане на канализационната мрежа и изгражда на пречиствателни съоръжения за отпадните води в населените места с туристически потенциал	3000	2000	2000	1000	1000			1000	1000			
Цел 2.3. Подобряване на комуникационната инфраструктура в общината	312	207	202	0	202	0	5	105	55	50	0	0
Мярка 1. Изготвяне на общински план за магистрална комуникационна структура	12	7	2		2		5	5	5			
Мярка 2. Изграждане на комуникационна мрежа	300	200	200		200			100	50	50		

Мярка 3. Пълно покритие на туристическите дестинации и обекти на услуги на мобилните оператори	0	0	0					0				
Цел 2.4. Подобряване параметрите на енергопреносната мрежа, изследване на възможностите за използване на алтернативни и възобновяеми енергийни източници и реализиране на мероприятия за енергийна ефективност	35680	17990	17990	0	17990	0	9000	17690	17690	0	0	0
Мярка 1. Ефективно осветление на ЖК «Сини камъни».	680	340	340		340			340	340			
Мярка 2. Използване на слънчева енергия за битово горещо водоснабдяване на детски, социални домове, плувни басейни и спортни зали.	2700	1000	1000		1000			1700	1700			
Мярка 3. Енергийно обследване и изготвяне на проекти за енергийно саниране	2000	1000	1000		1000			1000	1000			
Мярка 4. Енергийно саниране на общински сгради с цел реализиране, както на финансови икономии, така и екологични ползи	28000	14000	14000		14000			14000	14000			
Мярка 5. Сертифициране и мониторинг на общински сгради	800	400	400		400			400	400			
Мярка 6. Обучение на ръководния и експлоатационния персонал за енергийно ефективно управление	200	100	100		100			100	100			
Мярка 7. Изграждане на ефективна система за улично осветление в община Сливен	300	150	150		150			150	150			
Мярка 8. Обследване и въвеждане на възобновяеми източници на енергия: вятърни генератори, слънчеви колектори, биоенергия, термални води	10000	1000	1000		1000		9000					
Цел 2.5. Въвеждане на информационни технологии за изграждане на интегрирана система за управление в общината, съобразена с изискванията на най-добрите управленски практики и стандарти	1192	500	450	0	420	30	50	692	662	30	0	0

на ЕС												
Мярка 1. Модернизация и поддържане на електронни граждански регистри в условията на членство в ЕС	20	20	20		20			0				
Мярка 2. Осигуряване на необходимия съвременен хардуер	250	190	190		190			60	60			
Мярка 3. Осигуряване на необходимия софтуер, съответстващ на стандартите на ЕС	100	80	80		80			20		20		
Мярка 4. Защита и сигурност на информацията: организационни мерки, хардуер и софтуер	80	60	60		60			20	10	10		
Мярка 5. Изграждане на електронна информационна система изграждане на централен диспечерски пункт и заслон на автобусните спирки за пътниците	302	60	60		30	30		242	242			
Мярка 6. Изграждане на GPS системи, оборудване на превозните средства за масов транспорт	440	90	40		40		50	350	350			
Цел 2.6. Разширение, реконструкция и модернизация на централното топлоснабдяване в гр. Сливен												
Цел 2.7. Поетапно газифициране на кварталите в гр.Сливен и останалите населени места на общината	40000	40000					40000					
Цел 2.8. Разработване на териториално-устройствени, градоустройствени и геодезически планове на населените места , като предпоставка за баланисирано и устойчиво развитие на общината												

Цел 2.8.1. Осигуряване на градоустройствена основа за предоставяне на терени на потенциални инвеститори за изграждане на обекти от икономиката, комплексното обществено обслужване, жилищното строителство и туризма	30	30	30	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Мярка 1. Изработвна на ПУП за обект Сливенски минерални бани	25	25	25	25				0					
Мярка 2. Изработване на ПУП за обект Късно антична и средновековна крепост "Туйда"	5	5	5	5				0					
Цел 2.8.2. Осигуряване градоустройствена основа за разширение на техническата и социалната инфраструктура на общината	100	100	100		100								
Цел 2.8.3. Осигуряване на необходимите градоустройствени основи за решаване проблемите на кварталите с преобладаващо ромско население	4916	9	9	5	4	0	0	507	50	457	4400		0
Мярка 1. Инфо кампания	2014	7	7	5	2			7		7	2000		
Мярка 2. Звено за координация	2402	2	2		2			0			2400		
Мярка 3. Модернизация на подлез Надежда	500	0	0					500	50	450			
ПРИОРИТЕТ 3 Модернизация и европеизация на социалната инфраструктура, повишаване конкурентноспособността на човешките ресурси и намаляване на социалната изолация	585483	32245	30538	13158	14836	2544	1707	537259	311604	225655	13769	2210	
Цел 3.1. Подобряване условията на живот на децата и младежите в община Сливен	2716	624	624	27	597	0	0	2082	1482	600	10		0
Мярка 1. Изграждане на кризисен център за настаняване на деца, жертви на насилие, избягали от дома си или от специализирана институция	62	12	12	12				50	50				
Мярка 2. Подобряване на учебната среда	800	160	160		160			640	640				
Мярка 3. Откриване на дневен център към ДМСГ за предоставяне на услуги за деца от /0 до 3 год./ с физически и умствени увреждания	15	15	15	10	5			0					

Мярка 4. Компютъризация на учебно-възпитателния процес в учебните и детски заведения	600	120	120		120			480	480			
Мярка 5. Откриване на горещ телефон "Довери ми се - аз ще ти помогна", за деца изпаднали в беда	10	10	10		10			0				
Мярка 6. Реконструкция и модернизация на специализираните институции	800	200	200		200			600		600		
Мярка 7. Включване на деца с увреждания в интегрирана форма на обучение	13	3	3	3				0			10	
Мярка 8. Разработване на програма за превенция, ранно откриване и интервенция при асоциални прояви на деца	4	4	4	2	2			0				
Мярка 9. Завършване на реконструкцията на ДДМУИ - гр. Кермен	412	100	100		100			312	312			
Цел 3.2. Създаване на условия за активно участие на всички граждани и особено – на младите хора на община Сливен, в гражданското общество	22720	9460	8170	3500	3380	1290	1290	8400	8400	0	2650	2210
Мярка 1. Създаване на условия за активно участие на младите хора в гражданското общество	6390	2890	2460	1750	280	430	430	2800	2800		700	
Мярка 2. Включване на повече деца и младежи във формите за развитие на творческите заложби и дарования	8470	2210	1780		1350	430	430	2800	2800		1250	2210
Мярка 3. Активно участие на младите хора при вземане на решения и тяхното участие в изпълнение на взетите решения.	7860	4360	3930	1750	1750	430	430	2800	2800		700	
Цел 3.3. Намаляване степента на социална изолация на малцинствата	497800	1800	1800	0	1800	0	0	486000	261000	225000	10000	0
Мярка 1. Специализиран общински инфо блок	36000	0	0					36000	36000			
Мярка 2. Обучение на млади журналисти	10000	0	0					0			10000	
Мярка 3. Регионална електронна медия	450000	0	0					450000	225000	225000		
Мярка 4. Годишна награда за толерантност	1800	1800	1800		1800			0				
Цел 3.4. Подобряване здравния	3573	1407	990	569	142	279	417	2166	2166	0	0	0

статус на населението												
Мярка 1. Акушеро гинекологични прегледи вкл. мобилни	155	15	10		10		5	140	140			
Мярка 2. Консултативни кабинети в квартали с ромско и турско население	12	5	5		5			7	7			
Мярка 3. Внедряване на ефективни иновационни форми на здравна просвета	360	30	25		25		5	330	330			
Мярка 4. Превантивни здравно инфо кампании	52	40	40		40			12	12			
Мярка 5. Скринингови изследвания и профилактични прегледи	120	15	15	5	10			105	105			
Мярка 6. Мобилни флуорограф, ултразвуков апарат, педиатр единица, електрокардиограф	1040	160	160	150	10			880	880			
Мярка 7. Ранна диагностика и лечение на туберкулоза,рак на млечната жлеза и на гениталиите,сърдечно съдови и др.	122	10	10	10				112	112			
Мярка 8. Разкриване на първични амбулатории за първ. мед. помощ	30	6	6	2		4		24	24			
Мярка 9. Закупуване и оборудване на линейски с висока проходимост	172	52	52	2		50		120	120			
Мярка 10. Информирание на малцинственото население за здравно осигурителни права и задължения	16	2	2		2			14	14			
Мярка 11. Здравно образование в училищата с преобл. деца от малцинствата-СИП	1030	1000	600	400		200	400	30	30			
Мярка 12. Стимулиране създаването на извънкласни форми на здравно образование	60	8	6		3	3	2	52	52			
Мярка 13. Социална медиация етнокултурни особености утвърждаване ролята на медиаторите в здравеопазването.	89	7	7		2	5		82	82			
Мярка 14. Създаване на работни групи-ОПЛ,БЛС,НПО за промяна в нормативните актове.	23	3	3		3			20	20			
Мярка 15. Специализирани социологически изследвания, мониториране на здравния статус на малцинствените общности	23	8	8		8			15	15			

Мярка 16. Създаване и развитие на мобилни и общностни здравни единици	65	5	5		5			60	60			
Мярка 17. Подобряване на санитарно хигиенните условия в кварталите с малцинствено население.	27	14	14		7	7		13	13			
Мярка 18. Работа на терен с просещите и бездомните деца	80	10	10		5	5		70	70			
Мярка 19. Създаване на форми за алтернативно здравно обслужване на здравно осигурените.	97	17	12		7	5	5	80	80			
Цел 3.5. Защита на децата и засилване на здравно-образователната превенция	750	750	750	500	250							
Мярка 1.Организиране на здравно-образователни кампании в оластта на зависимостите:наркомании, тютюнопушене,употреба на алкохол	120	120	120	100	20							
Мярка 2.Организиране на здравно-образователни кампании за предотвратяване на болести, предавани по полов път	100	100	100	80	20							
Мярка 3.Организиране на кампании за превенция и саниране на зъбния статус на децата	150	150	150	100	50							
Мярка 4.Образователни програми за подобряване на сексуалното възпитание на подрастващите	200	200	200	150	50							
Мярка 5.Образователни програми за рационално хранене	180	180	180	70	110							
Цел 3.6. Оптимизиране системата на общинското здравеопазване съгласно най-добрите европейски практики	9920	9920	9920	7400	2520							
Цел 3.6.1. Подобряване на здравната профилактика	320	320	320	200	120							

Мярка 1.Създаване на общинска здравна карта	100	100	100	75	25								
Мярка 2.Привеждане на лечебните заведения в общината в съответствие с добрите европейски практики	120	120	120	90	30								
Мярка 3.Приватизация на лечебните заведения	100	100	100	75	25								
Цел 3.6.2. Модернизиране на материалната база на общинското здравеопазване	9600	9600	9600	7200	2400								
Мярка 1.Обезпечаване със съвременна апаратура на лечебните заведения с общинско участие	5000	5000	5000	3750	1250								
Мярка 2.Осигуряване на достъп за хора с увреждания до лечебните заведения	100	100	100	75	25								
Мярка 3.Привеждане на сградния фонд на лечебните заведения към съвременните изисквания на медицинските стандарти,реконструкции и обзавеждане	3000	3000	3000	2250	750								
Мярка 4.Програми за енергийна ефективност на общинския сграден фонд в здравеопазването	1500	1500	1500	1125	375								
Цел 3.7. Повишаване на качеството, обхвата и достъпността на социалните услуги	483	168	168	34	134	0	0	195	195	0	120	0	0
Мярка 1. Реализиране на програма за подобряване на средата в населените места, с оглед ползването и от слепи, слабовъзрастни лица и хора с увреждания	220	70	70	20	50			150	150				
Мярка 2. Ремонтиране на клубове на пенсионера и инвалида	54	54	54	14	40			0					
Мярка 3. Създаване на условия на защитени жилища за хора с увреждания	55	10	10		10			45	45				

Мярка 4. Откриване на "Дом за стари хора" - Сливенски минерални бани	120	0	0				0			120		
Мярка 5. Откриване на социален стоматологичен кабинет	25	25	25		25		0					
Мярка 6. Изграждане на информационно-ресурсен център за рискови групи деца	9	9	9		9		0					
Цел 3.7.1. Развитие на социалните услуги в общината и интеграция на уязвимите групи	1965	975	975	0	0	975	0	975	975	0	15	0
Мярка 1. Доставка на 10 бр. автобуси за градски и крайградски транспорт в т.ч. 5 бр. за трудноподвижни лица	1950	975	975			975		975	975			
Мярка 2. Малцинствата в местните социални институции	5	0	0				0			5		
Мярка 3. Общностни застъпници	10	0	0				0			10		
Цел 3.7.2. Реконструкция и модернизация на социалната инфраструктура	29656	1593	1593	0	1593	0	0	28063	28063	0	0	0
Мярка 1. Изграждане на предпазни огради, обозначаване с пътна маркировка и пътни знаци - 30 бр. учебни заведения	624	62	62		62			562	562			
Мярка 2. Проект за Социален комплекс	10000	0	0					10000	10000			
Мярка 3. Модернизация и ремонт на материално-техническата база на учебните и детски заведения в системата на образованието	12300	300	300		300			12000	12000			
Мярка 4. Изграждане, реконструкция, модернизация и оборудване на спортните бази и обекти в съответствие с изискванията на международните стандарти	2400	480	480		480			1920	1920			
Мярка 5. Повишаване енергийната ефективност на сградите на детските градини и училищата	1600	320	320		320			1280	1280			
Мярка 6. Изграждане на предпазни огради, обозначаване с пътна маркировка и пътни знаци - 15 бр. детски заведения	312	31	31		31			281	281			
Мярка 7. Изграждане на предпазни огради и маркировка - 23 училища	350	50	50		50			300	300			

Мярка 8. Изграждане, реконструкция, модернизация и оборудване на спортните бази в учебни и детски заведения.	800	160	160		160			640	640			
Мярка 9. Изграждане и възстановяване на спортни площадки по квартали.	600	120	120		120			480	480			
Мярка 10. Обновяване на алеите в гробищните паркове, огради, табели, изграждане на костница	670	70	70		70			600	600			
Цел 3.8. Преструктуриране на образователната система на общината в съответствие с демографските процеси и съвременните потребности за подготовка на младото поколение за пълноценен живот и дейност в условията на пазарни отношения, в демократично, гражданско и правово общество, неразделна част от обединена Европа	4010	732	732	60	672	0	0	2924	2924	0	354	0
Мярка 1. Мултикултурен диалог в местните институции	260	50	50		50			100	100		110	
Мярка 2. Интеграция на деца със специфични образователни потребности в образователната система на община Сливен	1200	240	240		240			960	960			
Мярка 3. Обхват на подлежащите на задължително обучение	342	42	42		42			300	300			
Мярка 4. Преструктуриране и усъвършенстване на мрежата от учебни и детски заведения на територията на община Сливен.	500	100	100		100			400	400			
Мярка 5. Извънкласни дейности	204	0	0					204	204			
Мярка 6. Осигуряване на транспорта и столовото хранене на учениците в средишните училища с цел постепенно преминаване към целодневно обучение.	1200	240	240		240			960	960			
Мярка 7. Квалификация на учители	60	60	60	60				0				
Мярка 8. Курсове за ограмотяване	244	0	0					0			244	

Цел 3.9. Подобряване на професионалната квалификация на човешките ресурси, конкурентноспособността и рекреативността на работната сила в общината, повишаване на предприемаческата култура	658	584	584	359	225	0	0	74	34	40	0	0
Мярка 1. Оптимизиране структурата на общинския трудов пазар	499	499	499	337	162			0				
Мярка 2. Включване в нови форми за интеграция на рисковите групи	37	37	37	12	25			0				
Мярка 3. Изготвяне на проекти за сезонна и временна заетост	40	15	15		15			25		25		
Мярка 4. Изготвяне на програми за заетост на рискови групи	25	10	10		10			15		15		
Мярка 5. Ограмотяване, квалификация и заетост на рисковите групи	17	17	17	7	10			0				
Мярка 6. Повишаване на мениджърските умения на кадрите в културните институти	30	6	6	3	3			24	24			
Мярка 7. Провеждане на обучения за придобиване и повишаване квалификацията на работещите в областта на туризма	10	0	0					10	10			
Цел 3.10. Съхраняване и развитие на културно-историческото наследство и ефективно използване на изградената материална база в областта на културата												
Цел 3.10.1. Издигане качеството на културния продукт създаван от културните организации в Община Сливен	4470	2500	2500	209	2291	0	0	1950	1935	15	20	0
Мярка 1. Реконструкция и модернизация на сградния фонд	1700	880	880		880			820	820			
Мярка 2. Основни ремонти на сградния фонд на културните организации и читалищата	500	500	500		500			0				
Мярка 3. Текущи ремонти	200	200	200		200			0				
Мярка 4. Ремонт на ел. инсталации, климатизиране, СОТ и ППО инсталации	250	250	250		250			0				
Мярка 5. Закупуване на нова техника	150	50	50		50			100	100			

Мярка 6. Разработване и реализиране на проекти за енергийна ефективност	1000	200	200		200			800	800			
Мярка 7. Разработване на общинска програма за изучаване, съхраняване и популяризиране на културно-историческото богатство на Сливен в контекста на представянето му като културен продукт	20	5	5		5			15	15			
Мярка 8. Актуализиране на музейната инфраструктура	600	400	400	200	200			200	200			
Мярка 9. Ромски културен център	15	0	0					15		15		
Мярка 10. Комуникационна стратегия	9	9	9	9				0				
Мярка 11. Културна програма на малцинствата	26	6	6		6			0			20	
Цел 3.10.2. Съхраняване и развитие на културно-историческото наследство, традициите и занаятите	2670	1000	1000	500	500	0	0	1070	1070	0	600	0
Мярка 1. Подобряване на материалната база на културните институти	1000	600	600	500	100			400	400			
Мярка 2. Провеждане на археологически разкопки и реставрационно-консервационни дейности, крепост "Туида"	500	350	350		350			150	150			
Мярка 3. Създаване на етнографски музей на каракачаните в м. Караютюк и Абланово	1170	50	50		50			520	520		600	
Цел 3.11. Насърчаване развитието на спорта и ефективно използване на спортната база на територията на общината	4092	732	732	0	732	0	0	3360	3360	0	0	0
Мярка 1. Усъвършенстване на системата за олимпийска подготовка на мъже и жени и звеното за юноши и девойки	1200	240	240		240			960	960			
Мярка 2. Развитие на представителни отбори мъже и жени при спортовете футбол, баскетбол и волейбол	1700	340	340		340			1360	1360			
Мярка 3. Създаване на условия за внедряване на физическите упражнения и развитието на спорта сред децата и учащите	700	140	140		140			560	560			

Мярка 4. Изграждане на музей на спорта и спортно-информационен център	492	12	12		12			480	480			
ПРИОРИТЕТ 4 Опазване на околната среда, устойчиво използване на природните ресурси и осигуряване на благоприятна, здравословна и стимулираща развитието жизнена среда в община Сливен	128279	42628	42528	3480	37110	1938	100	84951	84951	0	700	0
Цел 4.1. Запазване на благоприятните тенденции в екологичната обстановка на общината												
Мярка 1. Провеждане ежегодно /пролет и есен/ на озеленителни мероприятия за подновяване и попълване на растителността в жилищните и междублоковите пространства.	270	170	170		100	70		100	100			
Мярка 2. Постепенна подмяна с подходящи дървесни видове на тополовите насаждения в града и населените места в общината.	140	70	70		40	30		70	70			
Мярка 3. Попълване растителността в санитарно-защитните зони	30	10	10			10		20	20			
Мярка 4. Залесяване на месност Хамам баир и кв. Ново село - изток	30	10	10		10			20	20			
Цел 4.1.1. Подобряване екологичната обстановка в туристическите обекти	500	500	400	200	100	100	100	0	0	0	0	0
Мярка 1. Ликвидиране на сметища в близост до туристическите обекти	0	0	0					0				
Мярка 2. Подобряване състоянието на зелените площи в туристическите обекти	500	500	400	200	100	100	100	0				
Цел 4.2. Ликвидиране на вредните последици от замърсяващите производства и ерозията на почвата												
Цел 4.3. Въвеждане на система за ефективно управление на отпадъците	120810	38910	38910	3180	35330	400	0	81300	81300	0	600	0
Мярка 1. Изграждане на завод за ТБО	100000	20000	20000		20000			80000	80000			

Мярка 2. Рекултивация на депото в с. Сотиря	3000	3000	3000	1500	1500			0				
Мярка 3. Усъвършенстване на системата за събиране и транспортиране на ТБО на Територията на гр. Сливен - <i>Закупуване на съдове за ТБО</i> <i>Закупуване на сметосъбиращи автомобили. / 2 бр. /</i>	1600	1300	1300	910	390			300	300			
Мярка 4. Въвеждане във всички населени места на общината на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на ТБО до регионално депо или инсталация за преработване - <i>Закупуване на съдове за ТБО / 1330 бр. "BOBR"</i> <i>Закупуване на сметосъбиращи автомобили. /2 бр./</i>	9300	9000	9000	770	8030	200		300	300			
Мярка 5. Поетапно закриване на всички незаконни сметища в общината	1000	300	300		300			700	700			
Мярка 6. Внедряване на модула за дейностите по управление на отпадъците в гр. Сливен	0	0	0					0				
Мярка 7. Проектиране на депо за строителни отпадъци и земни маси, гр. Сливен	5	5	5		5			0				
Мярка 8. Изграждане на депо за строителни отпадъци и земни маси, гр. Сливен	0	0	0					0				
Мярка 9. Проектиране на временно депо за утайки от ГПСОВ, гр. Сливен	5	5	5		5			0				
Мярка 10. Изграждане на временно депо за утайки от ГПСОВ, гр. Сливен	0	0	0					0				
Мярка 11. Почистване на места за обществено ползване в гр. Сливен	3800	3300	3300		3200	100		0			500	
Мярка 12. Поддържане на ДТБО с. Сотиря	1500	1500	1500		1400	100		0				
Мярка 13. Предаване на ТБО на регионално депо или на инсталация за обработка на ТБО	0	0	0					0				
Мярка 14. Почистване на площи замърсени с отпадъци	600	500	500		500			0			100	
Цел 4.4. Решаване на проблемите с качеството на питейната вода на гр. Сливен												

Цел 4.5. Установяване на траен мониторинг върху качеството на водите от поречието на р. Тунджа												
Цел 4.6. Създаване на система за изследване на влиянието и контрол за прилаганите пестициди и химикали в аграрния сектор върху почвите, водите и жизнената среда												
Цел 4.7. Реконструкция и модернизация на градската пречиствателна станция за отпадни води												
Цел 4.8. Модернизация на елементите на селищната среда	2560	1580	1580	0	1480	100	0	980	980	0	0	0
Мярка 1. Създаване на нови озеленени площи, органично вписани в архитектурната рамка на населените места на територията на Община Сливен	400	200	200		200			200	200			
Мярка 2. Качествено поддържане на зелените площи на територията на град Сливен и другите населени места в общината	800	600	600		600			200	200			
Мярка 3. Възстановяване на зелените площи в междублоковите пространства на жилищните квартали	60	30	30		30			30	30			
Мярка 4. Изграждане на обща водоснабдителна система за поддържане на зелените площи в град Сливен	1000	500	500		500			500	500			
Мярка 5. Внедряване на модул за дейност "Озеленяване на гр. Сливен"	100	100	100		50	50		0				
Мярка 6. Провеждане на Агрохимическа борба с вредителите по едроразмерната декоративна растителност в озеленените площи на територията на населените места в Община Сливен	200	150	150		100	50		50	50			
Цел 4.9. Разработване и изпълнение на планове за управление на защитени територии, защитени видове и защитени зони												

Цел 4.10. Създаване на система за екологичен мониторинг и мониторинг върху устойчивото използване на природните ресурси и на ефективна инфраструктура за опазване и възстановяване на околната среда	800	350	350	100	200	50	0	350	350	0	100	0
Мярка 1. Разработване на информационна система за състоянието на компонентите на околната среда за информиране на обществеността / предоставяне на информация от РИОСВ - Стара Загора, БД - Пловдив, РИОКОС и др. институции /	200	100	100		50	50		100	100			
Мярка 2. Разработване на съвместни проекти с НПО за екологично обучение и възпитание на населението	200	50	50		50			100	100		50	
Мярка 3. Повишаване капацитета на общинската администрация за изготвяне на проекти в областта на екологията	200	150	150	100	50			50	50			
Мярка 4. Дейности на общинския екологичен център Дом на водата с ученици и граждани за екологичното им изграждане	200	50	50		50			100	100		50	
Цел 4.11. Насърчаване на екологично чист градски транспорт	3609	1288	1288	0	0	1288	0	2321	2321	0	0	0
Мярка 1. Обновяване и разширяване на тролейбусната мрежа и съоръженията към нея	2926	878	878			878		2048	2048			
Мярка 2. Газификация на автобусите за масов градски и междуселищен транспорт	683	410	410			410		273	273			
ПРИОРИТЕТ 5 Привеждане на общинската политика в съответствие с изискванията на ЕС	8276	8018	2968	125	2793	50	5050	258	220	38	0	0
Цел 5.1. Укрепване на институционалния капацитет за усвояване на средства от Европейските фондове	155	105	105	30	75	0	0	50	50	0	0	0
Мярка 1. Участие в съвместени проекти с за опазване околната със съседни общини	100	50	50		50			50	50			

Мярка 2. Разработване мерки за повишаване квалификацията на творческите кадри и културната администрация	30	30	30	15	15			0				
Мярка 3. Програма за повишаване квалификацията на библиотечните специалисти за работа с нови технологии	25	25	25	15	10			0				
Цел 5.2. Подпомагане на местната икономика за присъединяване към Европейския съюз и за бърза и успешна интеграция в европейската икономическа среда												
Цел 5.3. Развитие на публично-частните партньорства	315	165	115	10	55	50	50	150	150	0	0	0
Мярка 1. Създаване на център за енергийна ефективност	300	150	100		50	50	50	150	150			
Мярка 2. Устойчива развитие на читалищата, работещи по програмата на ООН "Читалища" и популяризиране на водещи практики	15	15	15	10	5			0				
Мярка 3. Постигане трайни партньорства с НПО и творчески сдружения и участие в съвместни програми за финансиране	0	0	0					0				
Цел 5.3.1. Създаване на ПЧП за управление на туризма	7000	7000	2000	0	2000	0	5000	0	0	0	0	0
Мярка 1. Създаване на Консултативен съвет по туризъм	7000	7000	2000		2000		5000	0				
Цел 5.4. Разработване и въвеждане на ясни критерии за разпределяне на финансовите средства и на система за перманентен контрол по тяхното изразходване	25	25	25	0	25	0	0	0	0	0	0	0
Мярка 1. Разработване на механизъм за допълнително финансиране на културните организации от общинския бюджет	25	25	25		25			0				
Цел 5.5. Цялостна реализация на проекта за електронно правителство	518	460	460	0	460	0	0	58	20	38	0	0
Мярка 1. Разширяване на ведомствената локална мрежа с включване на ЦАО и кметствата	158	100	100		100			58	20	38		
Мярка 2. Увеличаване на канала за достъп до Интернет	255	255	255		255			0				

Мярка 3. Усъвършенстване на Интернет-страницата на общината, предоставяне на он-лайн услуги	105	105	105		105			0					
Цел 5.6. Въвеждане на ISO – стандартите в работата на общинската администрация	28	28	28	0	28	0	0	0	0	0	0	0	0
Мярка 1. Изготвяне на класификатории на функционалните компетенции и дейности	3	3	3		3			0					
Мярка 2. Сертифициране по ISO 9001	25	25	25		25			0					
Цел 5.7. Интегриране с други общини в страната и ЕС за разработване на съвместни проекти за икономическо развитие, туризъм, културно сътрудничество, екология и др.	235	235	235	85	150	0	0	0	0	0	0	0	0
Мярка 1. Разширяване и обогатяване формите на традиционните международни връзки и сътрудничества	15	15	15	15				0					
Мярка 2. Укрепване и разширяване на културните връзки с побратимените градове	50	50	50		50			0					
Мярка 3. Създаване на нови партньорства в културната сфера	50	50	50	25	25			0					
Мярка 4. Разширяване и обогатяване формите за съхраняване и представяне на традициите в художествената самодейност на регионално и национално ниво	55	55	55	25	30			0					
Мярка 5. Организиране на фестивали, събори и др. с цел подкрепа на традициите и стимулиране на културното многообразие	30	30	30	10	20			0					
Мярка 6. Разширяване сътрудничеството на културните организации със сродни от страната и с училища по изкуствата	30	30	30	10	20			0					
Мярка 7. Подпомагане участието на на творци от Сливен в национални и международни форуми	5	5	5		5			0					

ПРИОРИТЕТ 1 Създаване на условия за икономически растеж на общината, с темпове, изпреварващи средните за страната, чрез стимулиране, в условията на пазарна икономика, на частната инициатива и предприемачеството, и максимално използване на местните ресурси, традиции и професионален опит на населението	96066	46710	28200	8740	18270	1190	18510	48893	48731	162	463	0
ПРИОРИТЕТ 2 Подобряване качеството, развитие и модернизация на техническата инфраструктура, като фактор за стабилизиране на икономическите и социалните процеси в населените места на общината	304440	207646	158591	59845	98616	130	49055	92394	91857	537	4400	0
ПРИОРИТЕТ 3 Модернизация и европеизация на социалната инфраструктура, повишаване конкурентноспособността на човешките ресурси и намаляване на социалната изолация	585483	32245	30538	13158	14836	2544	1707	537259	311604	225655	13769	2210
ПРИОРИТЕТ 4 Опазване на околната среда, устойчиво използване на природните ресурси и осигуряване на благоприятна, здравословна и стимулираща развитието жизнена среда в община Сливен	128279	42628	42528	3480	37110	1938	100	84951	84951	0	700	0
ПРИОРИТЕТ 5 Привеждане на общинската политика в съответствие с изискванията на ЕС	8276	8018	2968	125	2793	50	5050	258	220	38	0	0
	1122544	337247	262825	85348	171625	5852	74422	763755	537363	226392	19332	2210

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ОБЩО	1122544	337247	262825	85348	171625	5852	74422	763755	537363	226392	19332	2210
2007												
2008												
2009												
2010												
2011												
2012												
2013												
ОБЩО ПО ГОДИНИ												

Раздел V. Ред и начин за осигуряване на информация и публичност на плана

Осигуряването на нужната информация и публичност е основна предпоставка за успешното разработване и изпълнение на Плана за развитие на община Сливен за периода 2007 – 2013 г. Поради това, в началния етап на разработване на плана се проведе широка информационна кампания за активизиране на обществото – организираха се открити събрания, за участие в дейността на работните групи бяха поканени активни представители на обществото, беше публикувана информация в местната преса, излъчиха се предавания по местните телевизии. Обществеността беше приканена да споделя предложения за разработването на общинския план в писмен вид, като за целта се използваха специални кутии за предложения, поставени на удобни места, представително анкетно проучване сред населението на общината, и др.

При изготвянето на плана обществеността в общината се включи чрез основните социални партньори, които на местно ниво са представителите на организациите на работодателите, синдикатите, неправителствените организации, други значими организации в просветната, научната, културната, здравната и др. области. Този подход трябва да се следва и при актуализирането и усъвършенстването на плана.

За изясняване на общественото мнение по формирането на визията и приоритетите на плана беше организирано допитване до гражданите, в което голямата част от обществеността пряко изрази своето одобрение по най-важните въпроси на плана.

Реалното участие на икономическите и социални партньори се препоръчва като задължително условие за ефективното планиране и успешното местно развитие и в бъдеще, защото:

1. Партньорите могат да имат важни знания в определена икономическа и социална сфера на развитие, която може да бъде слабо позната на държавните служители, които не са се сблъскали често с конкретните проблеми;

2. Партньорите контролират капитала и човешките ресурси. Въвличането на партньорите в процеса на планиране може да гарантира използването на средствата на частния сектор при осъществяването на общите инициативи и проекти, полезни за развитието на цялата община. Партньорите са заинтересовани от развитието на своята община и регион, защото икономическият растеж в общината означава и увеличение на техните доходи. Затова те биха били склонни да подкрепят инициативите на публична политика, които ще са полезни и за тях.

Участието на обществеността и нейната информираност може да създаде благоприятни очаквания за бързото икономическо и социално развитие на община Сливен. Положителните икономически очаквания могат да увеличат преките инвестиции и да увеличат въздействието на обществената политика.

Възможностите на модерните телекомуникационни средства също трябва да се използват в процеса на приобщаване на партньорите и широката общественост към приоритетите и целите на плана. Откритите обсъждания на плана във всеки етап от неговото изработване и изпълнение могат да бъдат обявявани в пресата, проектът на плана и неговите изменения да бъде публикуван в Интернет-страницата на общината и други местни публични институции.

Основни източници за информационно осигуряване на процеса на стратегическо планиране и актуализиране на общинския план следва да бъдат:

1. Официални статистически издания;
2. Статистика, работни документи и бележки, събирани от отделни институции;
3. Данни от отделни фирми, лични стопанства, от запитвания или интервюиране на работници и работодатели;
4. Предишни изследвания за социално-икономическата среда в общината и областта;
5. Вече осъществени или действащи планове и проекти на общинско ниво;
6. Общинската и областна стратегия за развитие;
7. Областният, регионалният и национален план за развитие;
8. Националната политика за регионално развитие, респективно – Националната стратегия за регионално развитие;
8. Други нормативни и методически материали, свързани с планирането на местно ниво.